

PHILOLOGIA

DE SOMNO ET VITAE TEMPORE

De somno
& insomnijs

OMNIVM quoque ac vitæ tempus hominis, paucis ex ipsius Aristotelis auctoritate attingam. Primum in confesso eum omnibus inesse, quibus cor siue analogum fuerit. Causa humor est cibi, in superiora tendens, deinde paulatim descendens: ante eum descensum nullatenus. Calor enim qui circa est subiecti nutrimenti causa frigescent euaporat. Cum autem omnimoda facta fuerit refrigeratio, lublequitur mors. Quare pueros omnis ac pituitosos ob humectantem naturam plus dormire palam est: labore item fessos, quod hi maxime in liquorem soluantur, & cõcoctione impediuntur, ex quo plus additur humoris. Nanis etiam par somnus, quod hi partibus maxime augetur superioribus, plusque nutrimenti & propterea humoris ad eas partes ferri sit necesse. Melancholicis secus contingit ob frigus, ex quo non fit euaporationis multum, neque uenoli ob pororum penuriam sunt. Fiunt insomnia pueris. Indicium est, cum impetu expergisci, clamitare, moueri. Sed & plerisque præter hominẽ animalibus. Diuinitio insuper quandoque contingit, uerum sobrijs tantum. Necesse enim insomnia, uel causas, uel signa, seu casus esse. Ad uitæ spatium ueniam. Hoc breuius septentrionalibus ob frigora, eademque de causa & piscibus. Nihil enim magis quam calidum & humidum uitam aut tuetur, aut colit. Quare propter nanis etiam uita longior, quod supernis membris crassiores uegetioresque sint, & ideo calidiores, modo plantarum & arborum. hæc namque pro capite radices habent, quantoque crassiores, eo plus attrahunt humoris, ac diuturniores fiunt. Hæc ex Aristotele. Animalibus quæ plures pariunt foetus, aut multum coeunt, breuior uita: ut aranea, piscibus, gallinis, his uero contrarijs longior uita, ut elephanti, serpenti, cornici. author Alexander in problem. Aristot. item in problem. signa uitæ dicit esse dentes frequentes, & lineam per mediam palmam longeductam. Sed locus exoptulat, ut ea quæ Mathematici in hominis ætate deprehendunt referat.

De uita
spatio

Julius Maternus
Climacterij
anni

Julius Maternus fatales homini ualdeque periculosos Climacterios uocat annos, quasi Græci darios, ut uox græca sonat: qui per numerum septenarium & nonarium ascendunt: quodlibet enim horum tum eorum conduplicatio cauenda: sed præter omnia annus sexagesimustertius, quod tunc uterque numerus concurrat, cum septies nouem eum constituat. Quapropter apud Tranquillum lætatur Augustus in quadam epistola se iam annum climacterium euasisse.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM VRBANORVM
LIBER XXV.
DE RELIQUIS ANIMALIBVS IN VNIVERSVM.

Amphibia

BSOLVTO iam homine, atque his quæ ad eum pertinent enarratis, reliquorum animalium historia ex ipso Aristot. alijsque receptis authoribus, quoad eius fieri poterit, cõtexenda. Sed prius pauca, quæ necessaria uidentur, in uniuersum proloquar. Primo namque latis constat eorum uitam in omnibus reperiri elementis, nonnullorum in pluribus: ut quæ uocantur amphibia, extra atque intra aquam agere palam est. Verum alia alibi. Efferaiora Asia gignit. Europa fortiora. Africa uero multiformiora. Ex quo prouerbum $\alpha\epsilon\iota\ \phi\epsilon\gamma\epsilon\iota\ \lambda\upsilon\beta\acute{\upsilon}\nu\ \kappa\alpha\iota\ \nu\acute{o}\mu$. Nonnulla item Ouipara, ut aues

Sine coitu
nascentia

Vocis diuersi
tatis causa

Vox cuique
propria

ferè omnes. Quædam animal gignunt, ut quæcunque pilis uestiuntur: & inter aquatilia balena, uituli, & quæcunque cete magnitudine excellunt. Alia sine coitu ac ex putri materia: ut musca, & multa insectorum, & conchæ marina. Voce diuersa sanè omnia: scemina uero acutiore præter taurum, qui exilius mugit quam bucula. Causam Aristot. refert, quod maribus plus insit caloris: spiritus uero calidus crassitudine sua uocis grauitatẽ, & latis arterias efficit: exilitatẽ contra frigidus tenuitate. Quod in tibijs animaduerti licet, quæ conatu uehementiore grauioreque flatu grauius resonant. Quod autem exsecris omnibus uox etiã tenuis, causam testibus refert, qui uoluti pondera quædam sunt, ex quibus nerui librantur. Quemadmodum in cithara chorda intente resonant altius, submissius uero cum relaxantur. Sic & exsecris partibus ex neruorum remissione uox tenuat. At uocis inæqualitatẽ instrumentum siue organum facit, pro quod uox ipsa deferretur, cum autem asperum, aut lenem, aut humorem aliquo adfectum, causa flexibilis, dura, mollis existit uocis. Quam obrem uarios eorum sonos diuersis uocibus latini expresserunt. Equorum hinnire, Asinorum rudere Porcorum

porcorum grunnire, taurorum mugire, pecudum balare, canū latrare, anserum strepere, serpentum sibilare, ranarum coaxare, leonum fremere, luporum ululare, auium canere. Dentes mutantur præter hominem, equo, mulo, asino: homini priores mutantur, maxillares nullum animal amittit. Sus omnino nullum. Maribus quàm fœminis plures in genere hominū, suū, ouium, caprarum, in cæteris nondum exploratum. Quibus plures, hæc uiuaciora. Item alia dentes habent exertos, ut aper, elephas: alia serratos, ut ceruus, pantheræ: alia continuos, ut equus, bos. Ex una tantum parte, bos, ouis, capra. Carniuora omnia quibus acuti, ut canis, leo, pardalis. Maxillam mouent omnia inferiorem tantum, præter crocodilum. Bifida, id est, *διχύλα*, bos, elephas, capra, porcus, ouis: & hæc quidem ruminant. Digtos habent homo, canis, palmipedes, anser, cygnus. Quædam ungues aduncos & rostrū incuruum, ut aquila & accipitres ferè omnes. Natura mares etiā inter bruta potiore decorauit honoris insigni. Draconem & gallum crista, Cornibus ceruum, iuba leonē. Deniq; maiore etiā animo, præter pantherā & ursam, quæ animosiores maribus sunt. Quædam à quibusdā coli populis comperimus. Ambraciotis Leanam quasi uindictæ libertatis, quod tyrannū eorum interfecerit. Delphicis lupum, quod sacrū aurū compilatum ac defossū refoderit, uel quod Latonæ parienti adfuerit. Samijs ouem, quod item aurum è templo surreptum inuenerit. Argiuis serpentem, ut Cleanthes scribit. Aegyptijs crocodilū, ibidem, multaq; alia. In Tenedo nutriunt prægnantē uaccā, cui fœtæ ministeria ueluti puerperæ exhibēt. Sunt & amicitia & inimicitia quædā innatæ, Oues capris conueniunt. Columba turturi. Palumbes perdicibus. Alexiones ceryllo. Coruus erodio. Larus graculo. Harpa miluo. At cōtra internecinū inter se bellū gerūt cornices & noctuæ, Miluus & coruus, Pylalles & turtures, Brenthus & pagrus, Cloreus & turt, Aegipij & aquilæ, Cygni & dracones, Apri & bubulī, tauri & leones, Aspides & ichneumones, Aegithus & asin⁹, quo rudēte oua & pulli Aegithi pereūt, Leones & galli, Hyena & pardalis, Scorpius & scalabotes, Vulpes & cygnus, Tauri & cornices. Inter aquatilia Delphinus & balena, cestreus & lupus, Murena & cōgrus. Sunt & alijs alia noxia uel salubria. Aquilæ quod uocant symphytū letale, Ibidē fel, Hyenæ semen cruce, myrrha, Cedri folia calamodyti, Flos uluæ melanchorintho, semen allij lacertæ, Adeps capræ cātharo, rosa cantharo, lachrymæ ex uite grui. Reliquiæ cadaueris degustati à lupo, cornici & upupæ: herba quæ leonthophonū uocant leonī, uulturi unguentū, insectis oibus oleū illitū. Salubritatē quoq; morbis & remediā inueniunt. Palumbes lauri folijs cōmanducatis, Ictinus Rhamno. Turtures *ἰστέως* fructu, Corui uitice, Vpupæ adianto, quod & Callitrichon quidā uocant, Harpa hedera, Perdix arundinis folijs, Turdi myrti, Cordylus labrusca, Aquila saxo, quod aquilinum uocant, ac utile partibus etiā continendis. Deuastationes etiā inferunt quædā animalia. Magnesij & Ephesij contra locustas ordine militari ad bellum exeunt. Pæonij & Illyrij contra columbas. In parte Aegypti pro cane certāt. Muscarum multitudo depopulata est quondam Megarenses. Vespæ Phaselitas, Mures Cosas Hetruriæ ciuitatem. Quædam regiones & loca quibusdam exempta. In Creta Iouis beneficio, itemq; apud Delphos, ut author Nicandrus, nihil animalium uenenatorum uiuit, eorūq; translatum extemplo perit. In templum Herculis Romæ muscæ non ingrediebantur. Mures in Paro insula, ut scribit Aristoteles, non sunt. Morsus uero non æque omni tempore efficiunt. uespa itemq; musca quæ serpente degustauerunt, aculeis magis penetrant. Aspidis ranam depasti ictus immedicabilis. Canis rabiosi morsus letalis. Morsus item ieiuni hominis longe malignus. Scythas addere pharmaco inficiendis sagittis sanguinem hominis purgati Theophrastus testatur. Nonnulla diuinatione quadam natura donauit. Futurā famē aut pestem, canes, boues, serpentes, præsentientes alio se conferunt. Mures instante ruina subito de loco migrant, ut accidit Eliensibus teste Homero: qui cum in Ionas impie gesserint, dies continuos antea mures ab eis migrarunt, unde fatum illis portenderūt. Sed & prognostica ex animalibus tempestatis à quibusdam obseruata. Aues enim aquatiles in terra uolantes procellā portendunt: Contra terrestres si ad rigua & palustria, serenitatē. Gallinaceis itemq; Gruibus alas cōuerberantibus, strepentibus uero imbrem, eisdē lauandibus uentorū flatus. Graculi more accipitrū sursum deorsum errantes, ut author Aristot. hyemē significant. Cornix à cibo uolitans in sinistram partē, serenitatē. Mergi & Anates constrepētes alis, uētos: plures aues albæ simul iunctæ, itē noctua sereno canēs tēpestatē: tēpestatē uero serenū p̄nunciat. Cōmutationes & eadē saepe facere uidemus. Luscinia æstate colorē cātūq; aliū retinet. Sturnus æstate dulce canit, hyeme obstreperit,

Dentium
mutatio
Dentium
diuersitas

Bifida

Marium
insignia

Amicitia &
inimicitia
animalium

Deuastationes

Quædam
certis in locis
non uiuere

Diuinatione

obstrepit, ac sufflauius è nigro fit. Sed & turdi, sturni, phocides, mœnides, thoes, per astatē
Locorum mutatio. marcescunt, per brumā obefæ uidentur. Chamæleon quē attigerit colorē reddit. Nec locorū
 præterea minor mutatio. Aestatis quædam aduenæ aues ut coturnices: quædam hyemis ut
 grues, turdi. Medicinas etiam innumerabiles ex animalibus esse quis ignorat? Sed illud mi
 randum, quod in Scythia animalia: in Thyle uero insula pisces loco ligni comburant, ut au
 thor Aelianus. Illud quoque superstitiosum, quod idem commemorat, multa ex his incanta
 menta fieri, quæ adferre in medium neglexi. Sed ante omnia pulchrum spectare, sua cuiq; ar
 ma à natura dari: eaq; ingruente periculo signis quibusdam expediri. Initurus prælia leo cau
 da terq; quaterq; terga conuerberat. Sues armos inhorret. Rhinoceros cum elephanto con
 gressurus, cornu prius ad petram exacuit. Ichneumones cum Erinaceis certaturos, oblitos
 prius luto ac loriatos tenuem pellem contra aculeos durare uideas. Insuper in plærifq; uir
 tutis quoddam simulacrum. In equis, leonibus, canibus animositate, palmaq; cōtentionem.
Arma cuique sunt virtutes animaliu similes In elephantis memoriam & disciplinam: in uulpe, passere, draconibus argutiam. In colūbis,
 cornicibus pudicitia. In ciconijs pietatē, quæ parentes senes alunt. In formicis, apibus prou
 dentia & sedulitatem. In leonibus rursus clementiam, in canibus fidelitatem.

DE EQVIS

Poppisimum

VNC singula consideranda. Primūq; equos, de quibus Pollux sic scribit. Ante
 bimatam domari non oportere: Caput aqua perfundendum, pectendum, ac
 ungula refecanda, manibusq; blande poppismo fricandum. Stabulum lapi
 de sternendum: tum lapidosa paulatim aduescendum ingredi uia, uti pedes
 robore confirmentur. Tum os facile reddi illitu aquæ tepidæ, & olei quandoq;

unctio: sic frenum libētius sustinebit. Si minus, chamo cōpescendum. Ab initio nō asper
 agitator sit, non cursu fatiget, lente utrinq; uertendo experiatur: neque tam calcaribus quàm
 uirga castiget, & in loco plano. Pedes auersus capiti, ne petat calcibus, pertractet: morfūq;
 eum conuersa facie prohibeat. Adseffor equum ne premat, neq; urgeat, sese coxis sustentet,
 sic & eum labore leuat, & sibi uim maiorem addit. Sit unius potius coloris, luba densa ac ea

Casius medicus exultans, forti lumbo, breui capite, erecta ceruice, auribus proportionem capitis paruis. *Casi*
Equi balij Spadices sius medicus in Problematis equos balios laudat, quos græce *βαίος* baios uulgo appellant.
 Verg. Spadices commendat, id est, palmeo colore. M. Varro his alia adiicit signa: pectus la
 tum, uentrem modicum, lumbos pressos, spinam duplicem, si minus non extantem: codam
 amplam, subcrispam, cruribus rectis, æqualibus genibus, ungulas firmas, nec sanè magnas
 toto corpore uenas quæ animaduerti possint. Vsum item spectare atq; habere oportet: cum
 alius alij sit usui: Vectorius, bellator, cursor, admissarius, quadrigarius, defultor. Vectura op
 timi Canterij, equi uidelicet castrati. Veredi cursu pernices. Martialis. Stragula succincti ue
 nator sume Veredi. Item Asturcones qui ex Asturia ueniebāt, molliter ingressus glomeran
 do ingrediunt, qui etiam Tollutarij dicunt. Seneca Asturconibus inquit & tollutarijs Man
 nis. Sunt enim Manni equi non admodū magni, qui tollutim, id est, more Asturconū uesti
 gia glomerant. Nunc sanè id genus ex Britannia uenit: ex Hispania uero leuitate, elegantiq;
 conspicui. Appuli Roseani bellis aptissimi, ex Tunis Africa, ac Massylia Numidiq; cursu
 præstantes, quos uulgo barbaros uocant. Ex Tyrrheni maris insulis, præsertim Corsica &
 Sardinia: breues admodū, sed anitao generoso atq; audaci, ingressu irrequieto: ex Germania
 grauiores, attamen succussarios, qui subsultim moleste ingrediunt. His similes appellat No
 nius tortores equos. Plautus uero cruciantes, ut cruciante inquit Canterio. Succussarios Fe
 stus. Defultorij uero sine ephippijs equi ad cursum apti crant, quos græci Celetas uocabant.
 Hi quondam à nobilissimis iuuenibus teste Tranquillo agitabantur, nunc sanè à ministris.
 Illud quoq; obiter notandum, quod neq; legimus neq; sanè ex ueterū monumentis aut mar
 moribus aspiciamus, equos eorum ephippia more nostro, neq; penitus pedum sustentacula,
 quæ uulgo staffas appellāt, habuisse: sed tantū in dorso ephippia eius generis, quibus hodie
 domitores equorum utuntur. Festus scribit Romanos equū dexteriore bigæ in campo Mar
 tio quotannis Marti immolare solitos. Lacedæmonij in monte Taygeto uentis immolant
 equū, ac in eodē loco adolent, ut cinis eius late diffundat. Rhodij item singulis annis quadri
 gas Soli cōsecratas in mare iaciunt, q; is tali curriculo fertur mundū circūire. Aelianus mira
 quādā de equis scribit. In India tam equos q; asinos unū in fronte cornu gerere, illudq; si quis
 ueneno infecerit innocuū esse. Apud Pillos Indorū equos haud hircis maiores esse, mulos
 bouesq;

Canterij
 Asturcones
 Tollutarij
 Manni

Succussarij
 Tortores
 Cruciantes
 Defultorij
 Celetas

EX XE

EQVID aut
 equestri uulgo
 des ante omni
 podes: neq; ua
 pulus mollite
 um rigida, equum
 pingues proba
 minime inter se
 quibat: neq; ite
 em paruas ha
 uoluntatis q; signa
 Duerfarū enim
 mentibus uigi
 spirabiliore fe
 animatur &
 aures minores
 lumbos quanto late
 poliora delectit.
 si aut hac om
 cadā, si lata linea
 magu proba
 omniū magnitu
 quū corpus uigel
 ita obliu cibū
 que attectanda. Hu
 docerit si qu
 in equo emen
 si dimissus uul

bouesq; tandem Libyos negligentiam domini facile tolerare. Nam graciles ieiunosq; labores & curus maximos perferre. Præterea Scythâ fuisse quendam, qui optimæ gentis equâ, & ex ea equum habebat, ne soboles periret, filium ad matris initum duxisse: primū reculantem, mox ad opertū pallio saliente: ut primum agnouit se parenti concubuisse, euolauit, è crepidine saxi se præcipitè dando, scelus expiauit. Dareum minorē equas à partu in bellū ducere solitū, ut si contingeret aufugere, ab illis amore relictorū pullorum celeriter transferret. Celtas ac Macedonas & Lydos equos piscib; pascere. Sybaritas & Libyos ad cantū Symphonia equos instruere ac domare, quæ causa illis cladis fuisse dicitur cum Crotoniatis concurrentibus. Ex equa fronte carunculā à pastoribus radi, philtris efficacissimā quam Hippomanes uocat Verg. in Geor. Equorū nobilitas nō facile patit̄ ab asinis iniri: remedium eis prius iugas tondere, atq; turpantes crinibus, amota superbia facile succumbunt. author Aelianus. Pli. uero aliter earū libidinē iuga tōsa extinguere dicit, cōcipereq; flante Fauonio apud urbem Vlyxiponensem. Cossinitus Thraciæ fluuius equos epotos efferat. Hinc Diomedis illic regnantis equi monstruosi ob eam causam dicunt̄. Adamati equi quoq; Alexandro & Cæsari ac Augusto reperiunt̄, à quibus etiā tumuli honore donati. A Semiramide itē usque ad coitū. Equus in super Nicomedis regis extincto domino, inedia uitā finiuit. Aelianus. Fluuius inuentorē Neptunū tradūt, equitandi uero Thessalos, sicuti frenorū Peltronios. Columella de equis sic ait. Maiores bimis domari nō oportet, annorū notæ cū corpore mutant̄. Dū bimus & sex mensū est, medi; dētes superiores & inferiores cadūt. Cū quartū agit his qui Canini appellant̄ deiectis, alios adfert: intra sextū deinde annū molares superiores deiciunt. Sexto anno quos primos mutauerit exæquat. Septimo omnes explet̄ æqualiter, ex eo cauatos gerit: nec postea quo annorū sit manifesto cōprehendī pōt. Decimo anno tpa cauari incipiūt, supcilia nonnunq; canescere, & dentes p̄minere. Morbi equorū Crithiasis, Hyperæmosis. Generat septētrio equos syluestres: sicuti meridies asinos. Inueniunt̄ & equi fluuiatiles, q in fluminibus morant̄, q̄s Hippopotamos uocāt Authores, Aristot. Aelianus, Pli.

Equi castitas
Dareus equas
à partu duc
cebat

Sybaritarum
mos
Hippomanes

Equæ uento
conciunt
Cossinitus
fluuius

Equi adamati
Inuentores
equi, equitandi
frenorum.

Dētes equorū
Morbi
equorum
Crithiasis

Hyperæmosis

Hippopotamū

EX XENOPHONTE DE ARTE EQVESTRI

NEQVID autem de equis prætereatur, Xenophontis græcum libellū de arte equestri uisum est mihi in latinum sermonem ad hunc locum epitomare. Pedes ante omnia probandi. Ungulæ crassæ sint, neq; humiles, ne atterant̄, cines, podas: neq; ualde erectæ caprarum modo, tibiæ pingues ossibus, non carne. Si pullus molliter genua flexerit, tempore procedente multo magis flectet: sic enī melius quā rigida, equum equitemq; infractum ac indefessum reddunt. Coxæ anteriores sub humeris pingues probantur. Pectora latiora ad decorē faciunt pariter & robur, aptaq; ferre crura minime inter se proxima aut coniuncta. A pectore rursus ceruix non more aprī prona procumbat: neq; itē galli modo recta ad ceruicem tendat. uacuuus circa curuaturam sit, caput osseum, paruas habeat maxillas, oculis ante pedes respiciat. Nā colli protensio lassitudinis debilitatisq; signum. Considerandum deinde si utraq; maxillæ molles, aut duræ, aut diuersæ. Diuersarū enī maxillarum, sicuti alia multa animalia, nascuntur etiā equi: Oculis itē prominentibus uigilantior apparet, q̄ incuruis, longiusq; aspiciat. Nares apertæ, magisq; depressæ spirabiliore ferocioreq; demonstrat. Etenim quū equus alio cū equo fertur, uel inter equitandū animatur & efferuet, nares magis dilatate conspiciuntur. Vertex præterea ceruicis maior, & aures minores magis equinum præ se ferunt caput: latera profundiora, tumidioraq;. Lumbus quanto latior & breuior, tanto facilior. Ingressu equus anteriora crura atollit, & posteriora deflectit. Ventre mediocrem, coxas latas esse oportet, lateribusq; ac pectori cōiunctas. si aut̄ hæc omnia gracilia fuerint, leuiore sanè ad cursum uelocioreq; faciūt. Clunes ad caudā, si lata linea diuidat, longe uestigiū posteriorū pedū prioribus anteponet. Testiculi quoq; magni probant̄. Si pullus cruribus fuerit altis, hic magnus erit equus: nam quadrupedū omniū magnitudo tibialis tempore non ualde crescit. Ad huius igitur symmetriam & reliquū corpus augetur. Pullus in primis mansuetus tractabilisq; fiet esuriendo, ac sitiendo: demū iræ obliuio, cibū præbēdo, tum blandiēdo, leniterq; partes, quas equus per se curare nequit, attrectando. Hunc equis per turbā ducat, oibusq; ad spectibus, ac sonoribus appropinquare doceat: ut si quid expauescit, nō planè arduū, sed placidū esse paulatim monstret. Cautiones in equo emendo, ut atate q̄s norit, si frenū recipiat, si sessore excipiat, si excipit̄ excutiat, si dimissus aufugit, aut celeriter recipit̄, si uerbere ictus sit obtēperās aut excitatior,

Quomodo
curandus
pullus

tatior. Sed & si bello uis utilem: fossas transmittere, muros transilire, insilire, desilire, à fronte, à tergo, ab latere percurrere oportebit. Puidi & suspicantes omnino reijciendi. Illa ferocis ac boni equi potissima signa, si fessus rursus eadem facere uoluerit. Stabulum domi habere oportet, ut saepe cernat equum oculus dominicus: repagulaq; inter eos, ne inter se pabulū fuerentur ponenda. Pauimenta stabuli mollia seu leuia generosis officiūt unguis. Sint igitur lapidibus strata inter se unguarum magnitudine ex asperitate coniuncta. Ita nanque à uitij equorum pedes, & si quid illis adhaerit, prohibentur. Posthac equis est stabulo equum educat strigilis gratia: seponatq; seorsum à praesepe post prandium: ut libentius deinde ad cenā redeat: locumq; eum lapidibus rotundis sternat: ut sese mouendo tanquam in uia saxosa ingrederetur, exerceat: eoq; modo chelidonas pedum huiusmodi effusi lapides tenuabūt. Ora uero ut sint mollia curandum: hisdem ferè remedijs quibus & caro curatur humana. Equis quotidie simum & humida equi cubilia in unum locū efferat atq; aggerat. Equum quocūq; sine freno ducit chamo compescat, qui minime respirare prohibet, ac mordere nō sinit: supra à uertice capistrum adliget: quādo omnia circa ora imposita natura ipsa equus detrectat: sic uincula minime pertrahet, sed lenta esse sinet. Quādo ad strigilem uenitur, incipere à capite & iuba oportet: ubi enim superiora purgata non sunt, frustra inferiora purgantur. Spinam tantum manibus atterat: & pilum qua natura ducitur complacet: sed minime noceat: aqua caput abluat: quum enim, si osseum sit ferro attingat, equum contristabit. Deinde procomitū, id est seta quae ante frontem propendit, aqua inspergendum uti longe succrescat: quum uideri minime prohibeat, noxiāq; ab oculis propellat. Etenim existimandum deum pilos huiusmodi equo in hac parte, loco magnarum aurium dedisse: quas asinis ac mulis ob oculorum defensionem tribuit. Præterea caudā atq; iubam lauare saepe oportet. Nam setae in his partibus crescentes magno sunt usui: cauda in noxijs abigendis: iuba ad equum ascendendum. Sunt item ad decorem: signum quod equae armentales nō similiter asinos in coitu sustinent, donec comam induerint: cuius rei gratia attondet equas omnis quae ab asinis sint inunda. Lauare crura prohibemus: nihil em iuuat: nocetq; potius unguis quotidiana insperfitio. Sub uentre quoq; multa purgatio minuenda: quum hæc magnopere contristet equum: præterea quanto purgatior hæc pars, tanto magis subtus noxia cōgregat. Itaq; hæc loca manibus pro strigili confricanda. Videndum ne in equis tractandis à fronte aut à cauda adpropinquemus, sed ab latere: sic & minimum nocebit, & ascensuro paratior fuerit. Equis equū frenaturus primū ad eius laeuam accedat: deinde lora dextra summo capiti corypheaq; immittat: os uero sinistra adaperiat: quando si recipiat cecriphalon circūponat: si minime aperiat: pollicem sinistrae ori iniiciendo freno dentes premat. quod si non item iuuerit: labrum circa cynodontem premat. Equum insuper per lorum ducat, nō autem per frenum: nam hoc diuersitatem maxillae facit. Frenum uero ipsum quū nimis prope maxillas fuerit, os atterit: ut sine sensu quodammodo fiat: quod rursus nimis in ore summo, potestatem facit minime freno parendi. Equis instruatur, quonā modo Persico more sit auxilio, ut equus facile conscendatur, dorso domini pedes sustinendo, si forte ille ægrotauerit aut cōsenuerit. Præceptū optimū ad equū cum ira nusquam adcedere: qui enim equū generosum uerberibus cogunt, maiorem incutiunt terrorem: blandeq; potius edocendus, ut quod expauescit minime molestum sit. Equum ascendens lora ex freno laeuā decenter accipiat: ita lenta ut crines prope aures minime corripiat: ne si forte cum hasta insiliat, os equi freno cōuellat. Ex utroq; igitur latere conscendere discat. Quod si forte crus fessum equus habuerit, minime genu supra equi spinam imponendum: sed tibiam in alteram laterum equi partem transmittat: quū uero cōsederit coxis equo adhaereat, ut rectius ualentiusq; queat & hastam manu iacere, & ex equo ferire: tibias à genu molliter dimittat: si autem rigidas protenderit, periculū si quid offenderit ne rumpantur. Deinde brachio sinistro equi costis adhaereat: sic enim & stabilior equus fuerit, & manus firmior. Si quando currendum: signis id tantum quā subito præstat: equo si leui erectaq; ceruice, habenas altius immittendum: si demissiore fuerit, inferius: qui enim sponte curret corpus alacer inflectet: & ad baculi nutum qua parte inferri uiderit libentissime mouebit: seseq; rursus reflectendo regredietur. Equitationis genus laudamus quā pedam uocant, in utranq; enim maxillam uerti adsuescit. In conuersionibus equus tuto recipiatur: non subito, sed paulatim è medio cursu frenum contrahendum. Utile quandoq; fuerit quietescentē statim impellere: & ex equis equos petere: & ex celeritate rursus in proximo conquiescere.

De stabulo

De strigili

Quomodo
frenum im
mittendum

feere, & ex quiete iterum irruere. Siquis autem saltu eum cupit instruere, loro tenens equum
 fossam praecedat oportet, deinde trahat, ad saltumque inuitet: si respuit, uerberibus cogere: re-
 liquo tempore uim non expectabit, sed tantum retro aliquem uideat sat erit: sic adsuetus cal-
 caribus, postea ab equite impulsus magnas transmittet fossas. Hoc idem agere in accliu de-
 cliuique loco adsuescendus: & ad silientem quidem in accliu, iubam prendendo pronus adiu-
 uet: in praecipiti uero sese resupinando, habenasque contrahendo. Equus enim qui collecto con-
 densoque corpore fuerit, & sibi & equiti haec omnia tutius peraget. Denique huic arti & uena-
 tio & campelstris exercitatio magnopere utiles. Cum equo magnanimo nihil per uim agito:
 nimiam ferocitatem placidissimis potius signis mitigato: nam longa magis itinera & quie-
 ta mitem reddunt, quam subita ac breuis uiolentaque agitatio: quapropter minimum ab ali-
 quo alio quam equifone attingatur. Praeceptum est enim, poppissimo, id est, blanda sibilatio
 ne equos mansuescere, lotio autem excitari. At si quis ab initio in lotio quidem placabilia,
 in poppissimo uero molesta proferat, discet equus poppissimo quidem excitari, lotio autem
 placari: adeo in teneris adsuescere magnus est. Adhibendus insuper iuxta clamorem & tu-
 bas, ne haec horrida ei uideantur: neu aliquid triste, seu subito molestum proferre, sed con-
 quiescere sinere, prandiaque & coenas offerre si capiat. Optimum autem consilium, ualde ani-
 mosum equum non esse in bello possidendum. At ignauo & pigro equo sat fuerit dicere, haec
 omnia fieri contrarie, quae animoso oportere diximus. Praeceptum quoque de frenis hoc erit,
 ut duo non minus habeantur: horum alterum laeue, rotis ualde magnis: alterum breuibus &
 humilibus, echitinis uero acutis: ut si quando hoc equus accipiat, asperitate dimittat: quan-
 do uero laeue commutet, ipsius leuitate laetetur: & in altero quidem instruatur, in altero gaudeat,
 ac quod in illo didicit, in hoc agat & exerceat: si uero huius despexerit lauitatem, rotas magnas
 addimus laui, ut ab ipsis hiare coactus frenum dimittat. Oportebit & asperum frenum uar-
 rium facere, & clauis firmiter confixum ac continuum. Cauendum insuper ut quantacumque
 frena fiant, mollia flexibilisque sint. Rigidum equus totum habet prope maxillas sicuti obe-
 iscum. In flexibili autem quod fugit semper uenans, mittit a maxillis frenum. Hac igitur
 de causa circa medium ex assibus annuli suspenduntur, ut in his persequendis & lingua &
 dentibus occupatus, ad maxillas frenum recipere negligat. Siquis autem equum cupiat ue-
 storium pariter & celerem, saltuque leuem, haud facile in eodem inueniet. Nam qui molli-
 ter crura inflectit, corpus attollere minime ualebit. Qui enim lumbum inflexum & breuem
 ac robustum habuerit, non secundum caudam, sed in ea parte quae inter coxendices, & la-
 tera secundum uentriculum est, is maxime poterit retro crura longius supra priora uestigia
 ponere: ex quo si freno contrahitur, posterioribus quidem laborabit, corpus uero anterius at-
 tollere ualebit, ita ut uentre & genitalibus anteferatur. Armaturam uero qui ex equo sit pe-
 riclitaturus huiusmodi habeto: primum thoraca, & ex thorace continuum ei tegumentum quod
 ceruicem ad uultum usque ac nares protegat. Ex hoc item alae duae circa uerenda dependeant, ac con-
 sistant, tales, tantaeque, ut tela repellere ualeant. Cassidem deinde induat, quae firmissima erit
 ex pelle bubula. Sinistra insuper manus armanda manu appellata, nam humerum operit
 tum brachium ac cubitum, & quod his continuum fuerit, praeterea extenditur & incurua-
 tur, & ubi deficit thorax supra alas protegit. Dextram ob pugnam liberiolem esse oportet,
 eamque a thoracis impedimento separare, pro quo alae sint in giglysmis additae: quae item ma-
 nus plicantur & similiter clauduntur, brachio tantum simile tibialis opponatur. Armanda
 & ea pars dextrae, quae sublata nuda est, prope thoraca corio uitulino aut ferro. Equus post
 haec armandus prometopidijs, prosternidijs, & parapleuridijs. Haec enim simul & equiti
 parameridia, id est, femoralia fuerint. Ex omnibus uero maxime equi uentriculum simul cum
 lateribus, quae pars inter uitalia & debilissima uidetur, quoad fieri commode poterit, una cum
 ephippio protegere oportet: necesse tamen huiusmodi tegumentum, sicuti & equi alia, con-
 suere, ut & eques securius confideat, & quam minimum equi sedem incommodet. Equitis
 praeterea pedes ex femoralibus eminebunt. Armantur quoque & hi si embates seu focculi si-
 ant ex corio: quali crepidae existunt: sic enim armatura & tibijs, & pedibus pariter calcia-
 menta fuerint. Et haec quidem omnia ne laedi possit, ut autem laedere ualeat, machaeram po-
 tius quam ensen habeat. Pro hasta perticali quod haec debilis simul & grauis ferre est, cor-
 neas clauas magis laudamus. Nam & haec scientem fallere minime possunt, & ignaro esse
 utiles quoquo modo, a fronte, a tergo, a latere. Adde quod robustiores sunt, & ferri facilio-

Venatio uti-
lis equiti

Equus ignauus
De frenis

De armatura

PHILOGIA

res quàm hasta: iaculum insuper longissimum magis placet. Paltum enim genus minoris iaculi in itinere torquetur ac transmutatur. Longius autem iaculabitur si ante proiciens ab læua se reducat in dextram, deinde in coxendice confurgens hastam emisit; certius tamen si semper scopum in emittendo contuebitur.

DE CANIBVS.

Laconici
Alopecides
Leontomiges
arcades
Crocute cy-

CANES diuersorum generum memorat Pollux: Laconicos, Arcades, Argolicos, Cyrenaicos, Libyicos, Molossos, Indicos, Castorides, Eretricos, Cretenses. Laconici ex uulpibus & canibus, uocantur; Alopecides, Plautus. Nos Parasiti Lacones sumus. Arcades ex canibus & leonibus, appellantur; Leontomiges. Cyrenaici, ex lupis & canibus, nominantur; Crocutæ. Castorides è castore nati, & uulpe: ex quo Homerus *ἄλωπεκίδας* eos uocat. Eretrici Apollinis iussu nutriti, qui & aratro terram uertere dicebantur. Molossi ex Epiro ueniunt, dicuntur prognati ex cane, quem Vulcanus, ut fabulæ uolunt, fabricauit, & animam inspirauit, donoque dedit Ioui, ille Europæ, ipsa Minoi, Minos Procridi, hæc Cephalo uenatori. Cretensium canum aliqui Diaponi, qui semper in certamine foris congregiuntur, alteri parippi, qui equis cursu contendunt. Hæc ex Polluce: Sunt & Celtici ex Gallia Britanniaque uenientes, odoratu, cursuque præstantes. Indici ex tigride nascuntur. Vnius ex his exemplum tradit Aristoteles, qui præsentem Alexandro in India cum leone congressus, prius expectauerit à circumstantibus totus paulatim cõcerpi, quàm mordicus feram dimittere. Extinctum tandem Alexander honorauit, eius nomini ac tumulo ciuitate dicata. Nicandrus Colophonius tamen scribit huiuscemodi canes ex Acteonis regis canibus prognatos, qui post rabiem in sanitate redeuntes Euphrate transmissi, in India errauerunt. Sunt & Melitei ex Melite insula, admodum parui, in delicijs domi educantur. Nostra uero tempestate Alani & Corsi cedunt Molossis, quibusuis feris congregientes. Molossi enim ex Illyrico frequentes in Italiam ueniunt, custodiendo pecori uillisque aptissimi: sub catenis interdum ob periculum retinentur. Hoc animal Aegyptij sub numine Mercurij uenerantur, quæ uocant Anubis, quod in exortu caniculæ fiat inundatio Nili, uel quod Isidi Osyrim quærenti Canes præsto fuerint. Scribit Hermippus, qui & Aristoclem adducit authorem, esse gentem in parte Aethiopiæ, cui canis imperaret, eiusque cum latratu tum certis alijs signis iussa deprehendi. In templo Vulcani rotundo, canes Romæ ueluti æditui habitabant, sacrilegis tantum adlatrantes, cæteris blandi. Eodem ferme modo & in Apulia & in Mineruæ templo uidebantur. Fidelitatis quoque eorum plura monumenta. Pyrrho Regi canis ab eo educatus adfuit quondam in somnis in quodam terrore clamanti: demum eo mortuo in eandem pyram sese sponte iecit. Icarij canis fidem ob indicatum filia parentis cadauer, cælo posteritas extulit. Dareus ultimus ab Alexandro uulneratus, ab omnibus relictus, cani tantum ab eo educato curæ fuit. Canem Athenienses publice alendū mandauerunt, quod in Aesculapij templo custos sacra compilantem indicauerit. At canem Vlyseum post annos xx. dominum cognouisse fabulose ab Homero positum. In Aegypto docilitas non minor eis quàm equis Sybaritarum. Sub Ptolemæo quidem ludere, saltare, ac molliter ad symphoniæ cantum moueri, edocti fuerant: uicem seruorum pauperibus domi præstabant. Ex Aeliano. Canem Latini lupercalibus immolabant mense Februarii: Lacedæmonij uero Marti, eumque templis omnibus, ut animal impurum, & qui in propatulo coeat arcebant. Ea demum causa quod in insulam Delum non ingrediebantur, nec eius sacerdoti uel eum nominare fas erat. Plutarchus in Problematis. Pœnam quoque apud Romanos singulis annis dabant, ob memoriam male defensi ab eis in tumultu Gallorum Capitolij. Heliogabalus teste Lampridio canes ingentes rhedis trahendis iunxit. Reliqua ad eorum pertinent naturam. Plures edunt foetus, cæcos omnes usque in diem xiiii. optimus in foetu qui nouissimus cernere incipit, primus tantum patrem refert. Genituræ initium maris quartus annus, feminae tertius, usque in nonum: ætas dentibus deprehenditur. Iuuenibus albi & acuti, senibus nigri & obtusi, auum longissimum annis xiiii. Ex Aeliano. Signa uero probi Pollux uel illa præcipua commemorat. Torosi, magni, uenosa fronte ac lata, oculis nigris flammeisque, auribus tenuibus ac prælongis. Collo item prælongo, pectore carnosio. Spatulæ ab humeris paulo recedentes, cruribus altis, altioribus tamen posterioribus, lateribus extantibus, coxis teretibus inter se distantibus, uillo tenui ac denso, colore non omnino uno, sed mixto. Vexantur tribus morbis,

renaici

Castorides

Eretrici

Molossi ex

Epiro

Celtici

Britannici

Indici

Melitei

Alani

Corsi

Anubis

Canis inter

Aethiopus

Rex

Canum fidelitas

Canum docilitas

Canes ob pu-

coitus foeditatem reiecti

Primus foetus patrem refert

Probi canis signa

morbis, angina, rabie, & podagra: ab hac ultima facile curantur, à reliquis non. Item eorum caluariam integram esse constat. Cursorem præterea uillosiorem esse oportere, indagato- Canū morbi
rem uero dentibus hebetioribus atq; nigrantibus. Signa quoque longe odorantis, si absti-
nent canina carne uel affata uel farcta condimentis. Aelianus.

DE CERVIS

 CERVIS fœminis cornua nasci, cum nōnulli dicunt, tum Euripides testatur in Ceruū
Iphigenia. Ceruam cornigeram manibus Achæorum tradam, quā pro tua ma-
cūabunt filia. Idem in Terundis Ceruam ab Hercule expugnatam cum corni-
bus fuisse dicit. Sefeli hærba in morbo, & apud Cretam dictamo, ut tradit Ari-
stoteles, sese curant. Cornua in locis inaccessis proijciunt, ne imbelles inuenian-
tur. Vnde prouerbiū *ὄνι λαφοὶ τὰ κέρατα ἀποβάλλουσι*. Quo abijciunt cornua cerui: author
Aelia nus. Aristoteles ait Ceruum in capite uermes habere, præterea felle carere, quamuis
eius intestinum sit amarissimum. Plinius item de his hæc scribit: Mulcentur fistula pastora-
li, iacent prope uiam, in terrore ad hominem cōfugiunt, mirabundum alioqui animal ac ti-
midum. In bimatu cornua incipiūt, partus ferunt octonis mensibus, & uitæ eis longissimæ
signum, quod quidam cum torquibus aureis ab Alexandro magno datis post longum tem-
pus inuenti. Quin & eorum carnem matutinis manducatam addere uitam compertū est.
Cornu ceruinum suffitum abigendis serpentibus aptum. Africa tantum ceruis caret. Est &
apud Aristotelem Hippolaphus animal forma cerui & equi compositū, magnitudine ferè Hippolaphus
simili ceruo, uillo tantum & barba hircina: scribit ipsum gigni apud Aracotas, forte hic est
quem Aelianus Tragelaphum uocat, dicitq; cætera similem ceruo, barba tantum & armo Tragelaphus
rum uillo, hirco propiorem. Capream Græce Dorcadem Gaza apud Aristotelem conuer- Caprea
tit. Hæc & coturnix placidissima animalium ut ait Plinius, uenenis pinguescunt. Musimo Dorcas
nes Corsica fert, caprarum more uillum ferentes, ex quo tomenta conficiunt: author Stra- Musimones
bo. Damæ raro mansuescunt, cum feræ dici nō possint. Cōplura nanq; mediæ inter utrūq; Dama
naturæ sunt, ut in uolucris hirundines, Apes in campo, in mari Delphini: author Plinius. Vulpes
Vulpes uafum animal, Echinū cum uideat non posse propter aculeos superare, resupinat, Quæ Aelia-
atq; ita mollem corporis partem lancinans enecat. Vespærum quandoq; multitudine uexa nus de uulpis
ta sese in cauum condit, extante cauda. Circa quam ut illas certatim occupatas, uilloq; den- bus adfert
so implicitas animaduertit, egreditur, atq; ad murum siue arborem perfricando obterit, ex-
tinctasq; deinde depascitur. Eodem ferè cōmento & pisciculis insidiatur ripam oberrans,
caudaq; in aquam demersa: illi nouitate accurrunt, uillisq; obuoluti & quasi defossi extra-
huntur. Otides quoq; in fluminibus pariter decipit, sese uni ex eis fessæ adsimilans, illæ su-
peruolant, uulpes conuersa statim inuolat. Dicitur & in Thracia flumina hyeme glaciata
transmittere, aure prius ad ripam humi adposita serenitatem itineris explorare, si quietem
nullis crepitantibus undis deprehendit, libera traicere. Hæc ex Aeliano. Leonū Aristo- Leones
teles duo genera ponit, alterum breuius, crispo pilo atq; ignauius, alterum longius atq; ge-
nerosius. In uniuersum infirmis est lateribus, reliquo corpore robusto, ceruice præsertim
ualidissima, quod osse uno rigida constet, nec uertebis ullis iungatur. Illud obseruatum ex
Homeri carmine quod ignem formidat. Item rotarum orbis, currus inanes, & gallinaceo-
rum cristas ac cantus. Solum hoc animalium apertis oculis nasci, author est Democritus a-
pud Aelianum: minimumq; somno deditum tradunt signū, quod dormienti cauda iugiter
mouetur. Stabula pastorum armenta q; inuadit fame compulsus, ut Homero placet. Carne
camelorū libenter uescitur, ut author Herodotus, qui quondam in Camelos regis Xerxis
frumentum ferentes impetum fecisse leonem cōmemorat, reliquo cōmeatu hominibusq;
feruatis. Saturitatem dierū inedia uel simia deuorata uomitionibus purgat. Ingredditur obli-
quo itinere, ne cubile deprehendi aut fœtus inuadi possint, ossa solida minimeq; uacua ha-
bet. Solum quocunq; tempore terga nullo terrore uertit, quiete ac sensim sese recipit. Cum
leæna nō pascitur, sed separatim errat, cum in cunctis generibus mas cum cōsorte libenter
uiuat. Causa, quod uterq; uiribus fidens nequaq; altero indiget: hæc ex Plinio. Reliqua ad
eius pertinent clementiam. Nam ut est inedia terribilis, sic reliquo tempore mitis, pueritię, Placabilitatis
ac magistro eum regenti præsertim. Varia eius placabilitatis tradunt exempla. Illud in pri- leonis exēpla
mis notissimū quod ab Aeliano Gellioq; traditur de Androcle seruo, qui Roma aufugit in Androcles
Libyæ deserta, ac in antrū leonis incidit, ubi leonī reuertenti cum præda ac pedem claudū seruus

- porrigenti Androcles auxilium tulit. Demum captus ipse fugitiuus ac Romæ in Theatris eisdem leoni forte capto obiectus, ab eodem cognitus & seruatus est. Scribit item Plinius de Mentore Syracufano, qui leonem sibi in syluis obuium, pedemq; porrigentem furculo fixo liberauit: Idem fere dicit Heliop Samio contigisse. His exemplis successit diuus Hieronymus qui huiuscemodi feram simili beneficio demeritus traditur. In regione Elymea templum Adonidis est, ubi leones mansucti hospitibus blandiuntur, ex eorumq; manibus cibum capiunt: author Aelianus. Plinius scribit, quod primus Romanorū leones curru iunxit M. Antonius triumuir, imitatus Matrem deum, in cuius tutela sunt: nō sine cauillo, generosos spiritus eo tempore sub iugum missos significari: quem deinde imitatus est Helio- gabalus, teste Lampridio. Pompeius c c c x v . iuatorum leonum pugnam in circo dedit. Cæsar c c c c . Primus hominum Hanno Carthaginensis Leonem mansuefecit. Graui sunt anima, & diebus alternis uescuntur. Leæna primo partu quinq; parit, ac per annos singulos uno minus, ab uno sterilefcere. Informesq; fœtus ac magnitudine mustellarum esse. Semestres uix ingredi. Hæc Plinius. Contraq; Herodotus apud Macrobiū, itemq; Gellius scribunt, quod Leæna in omni uita unum parit. Causa quod catulus leoninus ubi in utero moueri cœpit, cum habeat unguis longe acutissimos, uterum lacerat, augetens magis ac magis imprimendo exulcerat. Lupus animal uoracissimū in prædam incidens toto corpore turgescit, taurū à tergo aggreditur cornua cauens, noctibus grassatur. Flumina tranant feriatim, quolibet eorum præcedentis caudæ mordicus apprehensæ innixo. Apollini amicus quod Latonæ parienti astiterit, unde ab Homero Lycogenes Apollo dicitur, ex quo in templo Delphico lupi simulachrum cernebatur. Et apud Græcos annus Lycabas dicitur, quod à Phœbi seu solis cursu pendeat. In Canopo Mareotidis piscatoribus adfistunt more domesticorum canum, parteq; ab his prædæ donantur. Alioqui retia, apparatusq; omnē concerpunt. Prope Nilū hæba quædam est quæ Lycoctonia ex argumento dicitur, hanc si attigerint pereūt: quare Aegyptij hoc animal uenerantes (nam & Lycopolim ciuitatem habent) hanc è suis terris extirpauerunt. Hæc ex Aeliano. Plinius ait luporū uisum in Italia noxiū esse, uocemq; homini quem priores cōtemplentur adimere: caudæ eius uim amantiam inesse. Eum x i i . nō amplius dies toto anno coire. In fame quoq; uesci terra. De uisu Virgilius etiam in Bucō. author. Liuius uero inquit, uiso quondam lupo in capitolio ut dirum putatū, urbsq; propterea lustrata. Lupos ceruarios Gaza ait a Græcis θύρας uocari. Pollux autem Thoam lupum uulpi similem uoce dicit, qui cæcos parit fœtus, & cum leonibus congregitur. Caos alia species è genere ceruariorū. Lupos ceruarios in Pompeij arena primum Romæ spectatos fuisse Plinius scribit. Aelianus hoc animal præditum magna humanitate dicit. In hominē siquidem incidens sese conuertendo quodammodo dignatur.
- Lynx** A cæteris quoq; oppressum animalibus, ultro ulciscitur. Cum Leonibus cōgreditur. Lynx & ipse inter lupos ceruarios uisu acutissimo, pelle uaria. Ei⁹ urina cōcreta lapidescit, mulierum ornamentis quæsitæ. Hanc igitur expetitam quasi diuinans dicitur (uti tutius degat) occulare, quā Lyncurium uocant, ut author Solinus: eius color precio ut ait Theophrastus, ad succinum peruenit, spiritu attrahit & ipse appropinquantia, dolores insuper renum placat, & regio morbo medetur. Pli. itē scribit lupi ceruarij naturam esse, si cōtingat eum mandentem respicere, statim oblitum cibi aliū quæsitū abire. Boues inter animalia honore cæteris præfert Columella, tanq; agriculturæ socios, præsertim in Italia, cū tauros Italos Græci uocarent, capitaleq; fuerit apud antiquos eos necare: ex quo damnatus à Po. Ro. qui cōcubinae procaci omasum ruri se edisse neganti bouem interemisset, tanq; colonū suum sustulisset. Scribit Aelianus apud mare Rubrū boues cornibus flexibilibus esse, apud Myfos sine cornibus nasci, in Phœnicia tanta magnitudine esse, ut à stantibus mulgeantur: in Libya quæ Aegypto terminat, boues Opistonomos, id est, retro pascentes esse, quod cornua luminibus prætenta ab fronte pastionem abscondant, regredientibus uero nequaquam. In India cursu cū equis contendere publico spectaculo: In Libya boues agrestes esse, cursu itē haud equis inferiores. Apud Chuffas Aegypti ciuitatē Venerem coli cum cornibus bubulis, ei que uaccam sacrificari, quod ei numini maxime conueniat, cum constet hoc animal maris sequi uocem stadijs uel x x i i i i . distantis. Apud Crathera itemq; Clitumnum Vmbriae fluiuium, armenta ex nigris alba fieri. In Eubœa ferè omnes boues albos nasci, unde à poetis Argibœa dicta est, Tauros Aethiopum agrestes qui Sarcophagi dicuntur, cornua aurium

auriū modo mouere: Apud Troglodytas taurū esse in præcipua dignatione, quod robore præstare cæteris animalibus dicant. Huius etiam animalis nomine Aegyptios Apin cole-
 re, quæ ex loco Vphim uocant, ex eo genere quos Thesprotæ Latinos dicunt, iactantes il-
 los è semine Geryonei armenti ortos. Hunc uphim hæba tantū modica pasci. Hæc omnia
 Aelianus. Plutarchus in Problematis scribit boui qui cornu peteret, fœnū apponi solitū, ne
 occurrantibus noceret: ex quo prouerbiū ad proteruos & nocentes, fœnū in cornu gerit: q̄
 M. Crassus notat⁹ fuit. Columella teste, boū differentiā regio facit. Campania albos & exi-
 les gignit. Umbria uastos & albos. Hetruria & Latīū cōpactos & ad opera fortes. Apenni-
 nus uegetos ac labori aptissimos. Tum illa signa probata, magna cornua, frons lata & cri-
 spa, hirtæ aures, oculi magni ac nigrantes, ex quo Homer⁹ βοῶπις Mineruā appellat. Nares
 resimæ ac patulæ. Ceruix lata & torosa, ampla palearia, capax uterus, latera porrecta lum-
 bi, Dorsum rectū & planū, ungule magnæ, cauda longissima, color rufus uel fuscus. Vacce
 quæ annos X. excefferunt fœtibus inutiles, rursus minores bimis inire nō oportet. Hæc Co-
 lumella. Plī. teste taurorum spectaculū primus Cæsar Dictator dedit, qd' adhuc Romæ du-
 rat. Illud quoq; nō præteribo qd' scribit Aelianus, Taurū qui cornu petat, dextro testiculo
 adligato cohiberi: bouē quoq; triturantem à frumento abstinere, si os ei spicis prius perfri-
 cetur. In prodigijs antiquorum sæpe locutus bos dicitur, quo nunciato Senatus sub dīo ha-
 beri solitus. Morbi boū, podagra & struma. Vrsa fœtus informes lambendo paulatim figu-
 rat: parit post mensem tertīū, quo tempore ad antrū qd' sibi delegit resupinata serpendo ac-
 cedit, ne insidijs pateat loc⁹ uestigiorū: Ibiq; fœta dies XIII. ut scribit Aristoteles immobi-
 lis manet. Sine cibo uero dies XL. tantū dextri pedis linctū sese sustentat. Hoc remedio uti-
 tur in morbo intestinorū. Demū in escam incidens exaturat, saturitatiq; uomitione occur-
 rit formicis cōmanducatis. Exagitata à uenatorib⁹ fœtus paruos partim dorso, partim ore
 rapiens fugit in proximam arborem. In taurū incidens famelica, palearia inuadit, premen-
 doq; lancinat, donec cōficiat. In hoc genere fœmina sæuior atq; fortior mare. Ex Aeliano.
 Aristoteles ursum uocat animal omniuorū & qui magna animalia inuadit. Ac erectis duo-
 bus aliquando pedibus ingreditur. Carnes omnis uel putres depascit. Præterea urforū ge-
 nus album esse in Mysta ita ueneno infectū, ut canes uenantes solo afflatu perimat. Apud
 Roxolanos ac Lituanos ingentes hodie uenantur urfos, qui regibus illis sunt etiam in deli-
 cijs mansuefacti. Camelorū duo genera Aristoteles & itē Plī. ex eius autoritate ponunt:
 Bactrios & Arabicos, illi bina in dorso tubera, hi singula habent. Sunt & omnibus singula
 in pectore qualia in dorso, quibus incumbant quotiens in genua inclinantur. Papillas IIII
 modo uaccæ retinent, caudā asino similem, genitale retro, & genua singula in singulis cru-
 ribus, clunes proportionē paruas. Animal bisulcū, & superiore parte dentatū uti bos. Bel-
 lum aduersus equos naturale gerit, sitim quatrīduo tolerat. Bibit obturbata prius pedibus
 aqua. Aelianus de hoc genere sic scribit. Camelos ad annos L. peruenire cōpertū, baculoq;
 seniles gressus regere. Mares alterū tantū uiuere, quos Bactriani castrant, sic em feritate po-
 sita ac robore augescēte bello sunt utiliores. Vnū quadrupedū omnino coit⁹ uerecundia
 latebras quæritat, & crura posteriora cōuersa gerit. Strabo lib. XV. scribit in regione Ara-
 biæ thurifera Camelopardalim nasci, qui nihil pardali, inulo potius pilo coloreq; uario si-
 milis, bouis magnitudine, posterioribus cruribus humilior, erecta altaq; ceruice sublimio-
 re quàm cameli, moribus & natura pecori quàm feræ propior. Plī. uero eum describit collo
 similē equo, pedibus & cruribus boui, camelo capite, albīs maculis rutilū colorē distinguē-
 tibus. Cæsar Dictatoris ludis Circensib⁹ primū uisum, aspectu magisq; feritate cōspiciū.
 Hoc animal paucis ante annis in Hetruria uidimus, qd' à rege Tunis ex Africa Laurentio
 Medici dono missum fuerat. Ouis quadrupes mitissima, in admittura si fœminas cupiunt,
 austrū obseruant: si mares, aquilonē. In Arabia tradit Herodotus oues esse cauda triū cubi-
 torū quā per humū trahunt. In ponto ἄχολα feruntur: in Naxo δίχολα. Aeschylides in libris
 de agricultura scribit minutissimas esse oues in Chio pabuli inopia. Caseū tamen ex eis lau-
 datissimum. Agni à partu statim matrē pastoremq; agnoscunt, circaq; illum petulca lasci-
 uia subsiliūt. Hæc Aelian⁹. M. Varro signa probæ ouis tradit. Corpore amplo, molli ac den-
 so uillo præsertim circa collū, uentre piloso, eo si careant prisca Apicas uocabant. Præterea
 cruribus humilibus, caudis in Italia prolixis, in Syria breuibus. Plī. dicit pecori infirmū esse
 caput, eaq; de causa auersum à sole pasci cogendū, uitāq; huic annos X. Naturale insuper
 esse

Vphis apis

Signa probæ
bouisTauri
Taurorū spec-
taculum
Morbi boum
VrsusVrsa sæuior
mare

Cameli

Aelianus de
CamelisStrabo de
Camelopar-
dali

Oues

Signa probæ
ouis

- esse arletū agnas fastidire, senectam ouium consecrari: præterea dextro teste præligato eos
Asini fœminas generare, lauo autem mares. Asinos probos Arcadia & in Italia Reate mittunt,
 ex qua urbe asinum uenisse milibus HS. LX. author est M. Varro. In Betica totaq; Libya
 terram hoc animali proscindunt, ut author est Columella. Ruri utilissimus, diu domini negli-
 gentiam tolerat. Lacte asinæ, ut tradit Tranquillus, Popea Neronis coniunx cutis nitorem
Onagri prouocabat. Aelianus hæc scribit, asinos agrestes quos Græci onagros uocant, in Maurita-
 nia cursu pernices esse, citoq; desistentes & anhelos à uenatoribus capi. In India item agre-
 stes reperiri equi magnitudine albos reliquo corpore, capite penè rubenti, oculis cæruleis,
 uno in fronte cornu, magnitudine unius cum dimidio cubiti, ab radice albo, in cuspide pur-
 pureo, media nigro discriminata. Pocula ex hoc Aegyptios cōficere auroq; munire, utilia
 sanè ex his potantibus ad ignè sacrū & uenena deprehendenda. Solosq; in genere solidipe-
 dum hos esse qui talos habent, felleq; carent. Præterea frigoris impatientē esse: nec in Pon-
 te aut septentrione ea de causa generari: hæc Aelianus. Nostra memoria rex Saracenorum
 qui apud Tunim in Africa imperitat, Ferdinando regi Neapolitano asinū ingentē, forma
Muli cōspicua ac uaria dono misit. Muli apud Indos ex asino & equa agrestibus nascuntur, per-
 nici uelocitate, colore fuluo. Vulgatum & de mulo Athenis, qui iam emeritus operū gra-
 tis publice alebatur. Dum Athenienses templū extruerent, ille laborantibus mulis alijs præ-
 cedens ac uacuus ueluti dux, iter gressusq; monstrabat. Quare cautum publico edicto, ne
 quis hordeū appetenti auerteret. Aelianus. Lalisiones pulli onagrorū sunt, cibus apti. Marti-
 alis. Cum tener est onager, solā que lalisio matre Pascitur, hoc infans sed breue nomen ha-
Sues bet. Sus Græcum uocabulum *ὑς* uocatur & *χοῖρος*: quo uocabulo miror à rusticis Hetruriæ
Anima sui hoc genus clamando educi ad pascua & reduci. Animā sui pro sale datam dicit Cicero, q̄
pro sale data hæc pecus ad escam tantū sit nata. Quapropter solum saginat, tanto quandoq; augete
Succidia adipe, ut in Arcadia Pli. tradat foricem in corpore cuiusdam præpinguis nidificasse. Nul-
 lum animal æque fœcundū, cum bis in anno pariat ac uicenos. Tempus uteri quatuor mē-
Specūle ses. Nec ullum æque ganeas implet, succidiam ueteres uocabant: ex quo farcimina, toma-
 cla, lucanica, glandium, su men, sinciput, Perna, Abdomen, Laridū, uulua, Specūle. Est em̄
 Specūle, ut ait Festus, caro exos iuxta umbilicū suis. Clidiū quod inter iugulū est. Isiciū far-
 ciminis genus. Venter Faliscus, Papinius. Non lucanica, non graues Falisci. Illa pars lumbi
 est seu lateris, Horati⁹. Perna magis an magis ilis. Erat porc⁹ Cereri facer eiusq; initijs ma-
 ctari solebat, & in feriendo quondā pacis fœdere. Inuisus uero Veneri ob interfectū Ado-
 nem. Pli. uitam eis xv. annos dicit. Morbos quoq; anginam & strumam. Solidum aprum
Ser. Rullus Romanorū primus in epulis apposuit L. Seruilius Rullus. Aprorum uiuaria cæterorumq;
Fuluius syluestrium primus togati generis inuenit Fuluius Hirpinus, qui in Tarquiniensi feras pa-
Hirpinus scere instituit: nec diu post imitati fuere, Lucullus & Q. Hortensius. Hæc Plinius. Callum
Porcus Tro- Aprugnum & Porcus Troianus sumptuaria lege prohibebantur. Erat enim Porcus Tro-
ianus ianus per metaphoram dictus, refertus intus condimentis plurimis, sicuti & equus Troia-
Ibrida nus militibus: author Macrobius. Ibridam ex sue domestica & apro natum dicimus. Quo
 nomine Cicero collegam suum C. Antonium notauit.
- Mantichoa* Antichoam India gignit magnitudine leonis, pelle uillosa, ac purpurea, uultu
Aelianus de ferè & auribus humanis, triplici dentiū serie superius, totidemq; inferius: his
Mantichoa que acutis & aliquanto quàm canis maioribus, oculis uillosis noctuq; similib⁹,
 unguibus Leoninis, cauda bifida, utrinq; aculeis cuspidata: quos in certamine
 cōgredientibus eminus pro telis iaculatur alio renascente. Vescitur humano
 cadauere, quapropter anthropophagum eum cognominauere. Cursu alioqui pernix, pul-
 los eius Indi ante natos aculeos uenantur. Hoc animal se uidisse testatur Cresias in Perside,
Elephanti & ex India dono regi adlatū: hæc Aelianus. Aristoteles in eandē ferè sententiam. Elephan-
 tos Aristoteles tradit edere modios hordei Macedonicos nouenos, super his farinæ qui-
 nos, & si dederis, septenos, ramos quoq; teneros mille: bibere uero metretas Macedonicas
 XIII. & rursus uespere octonas: uiuere annos centū, peruenire nonnullos ad trecentos. Ex
 animalibus maxime exhorrent hircū, cerasten, porcū, quibus sanè machinamentis Roma-
Lucæ boues ni elephantos Pyrrhi regis primum uertentes uictoria sunt potiti. Vocant & Lucas boues
 quod in Lucania tūc primū uisi. Ebur ex eorū binis dentibus exertis Græci Elephantinum
 appellant, uetustate rubescit. Reliqua quæ de his memorantur, uenatione uidelicet, partu,
 docilita/

docilitate, obedientia, religione, robore ac magnitudine, scire cupientes, ad Plī. lib. VIII. & Strabonem XVI. ac Aristotelem VIII. relegamus. Simiarum genera, Cercopitheci, Cynocephali, Cæpi, Sphinges, Callitriches, Satyri, Cynoprosopi, Manticoræ, Crocutæ. Cercopitheci, maximi magnitudine sunt, ut Aelianus testatur, cauda quinque cubitorum, unde nomen auspicantur. Barba propensa, coma humana, alba facie, reliquo corpore nigrantes. Versantur in montibus Indiæ apud Taxilam ciuitatem, & Alexandro magno quondam cum toto exercitu terrori fuere, ut autor Clitarchus, cum illorum greges in binos pedes erectos uideret. Ad arbores confugiunt, ac inde hoc eos modo uenantur, ut Strabo refert lib. XVI. Catinos aqua plenos in eorum conspectu ponunt, ex eaque oculos oblinunt, ac statim pro aqua uiscum reponunt. Illi aspicientes (ut sunt imitatores ad omnia) euestigio descendunt, oculosque & ora ipsi uisco pariter impediunt, exinde præda fiunt. Sphinges uillosæ comas, ut ait Solinus, & mammis prominētibus, docilesque ad feritatis obliuionem. Callitriches toto pene aspectu à cæteris differunt, in facie barba est, lata cauda. Has capere non est arduum, sed proferre rarum, neque enim uiuunt in altero quam in Aethiopico, suo cælo. Satyri facie admodum grata, & ipsi gestorum imitatores. Cynocephali forma quidem simiarum, uerum ut tradit Aelianus, maiores ualidioresque, ac facie tum dentibus & robore canibus propiores, humani gestus æmuli, & si infanti admoueris ei ubera mulgenda præbent. Cynoprosopi (ut idem Aelianus) in desertis Indiæ Aethiopiâ uersus, capite, dentibus, ac pelle canibus similes, hominibus reliqua. Circa labra more draconis pubescētes, unguibus manuum præacutis, tum cursu ueloces, petiti ad aquas confugiunt: propterea uenatu difficiles. Capus facie Satyro similis. Cætera inter canem atque ursum. Nascitur in Aethiopia, autor Strabo in XVII. Mantichoa & Crocuta etiam è Simiarum genere hominum gestus & sermones imitantes, author Plinius. Capra in genere bisulcorum, sensibus acutissima, spiritus tanta exuberantia, ut præter nares ad anhelitum aures etiã in itinere fatiget. Humore nimio suffusus oculos spinæ aculeo purgat iugulando, fatumque præsentire uidetur. Argumentum inediae pertinacia. In Africa nascuntur agrestes, equi altitudine. In regione Caspia eadē fere magnitudine, sine cornibus, colore albæ, uilloque longo, ac mollitie lanis Milesijs certant: unde Sacerdotes & Caspiorum lautissimi uestes conficiunt. In parte Africae Calisthenes tradit Capras ouium modo tonsili uillo esse, ex quo nauarum cōficere solent rudentes. Nymphodorus uero in Sardinia caprarum pellibus incolas pro uestimētis uti, adeo interpolatis, ut hyeme uillo conuerso, æstate auerso sint utiles. In regione Sybaritarum Italiæ accidit res memoranda. Crathis nomine pastor capram amabat, quam uti concubinam lecto delicijsque omnibus dignabatur: ab hirco deinde zelotypo sæpe obseruatus, tandem quandoque incautus inuaditur, cornibusque iugulatur: qui ab accolis postea re cognita iuxta fluiuium quem ab eius nomine Crathim uocauerunt, cōtumulatus fuit: ubi & capram humano uultu finxerunt, quam pro nymphea & dea eius loci postea coluerunt. Ex Aeliano. Plī. ait capras pinguedine sterilecere, & morsum earum arboribus præsertim oleæ exitiale esse, quam obrere Mineruæ inimicæ dicuntur. De Hircis uero scribit itē Aelianus, sex menses hybernos super sinistrum eos iacere latus cum dormiunt. Ab æquinoctio autē hyberno totidem menses super dextrum. Aristoteles hircos dicit obliquis esse oculis, & ad nares respiciētibus. Quod Virg. probe cecinit in Bucolico, Trāsuersa tuētibus hircis: in quo nostri grammatice plerique errant. Lepores mares concipere compertum, dormiunt oculis apertis, quando genis carent: interdum quiescunt, noctu uagantur. Natalis loci præsertim amatores. Capestres parui, ualdeque pernices. Mōtani magnitudine excedunt. Cursu ad cliui uelociore omnes, quæ pedibus prioribus breuiore sint. Ad fugam sese auribus in terga inclinatis excitant. Canes cursu flexuoso sæpe decipiunt. Cum circūagitur, altera aure ab ea parte demissiore pro gubernaculo utitur: Enixa suos fetus locis plurimis dispertit atque abscondit: putans eo modo à noxijs melius tueri: uocem accipitris exhorret latitans. In uulpem si forte incidit, euadere cursu contendit. Illa dolū celeritati opponit, cum in media persecutione quiescens post paulo leporis uestigia sectat ac cubile inuadit. Dicitur & lepus ultro citroque comere, uti confusis uestigijs minime deprehendatur. Solus animalium præter Dasipodē & hominē sup̄cætat. Aetas arguitur paruis quibusdam in corpore cauernis. Sūt & in Hispania in hoc genere, quos cuniculos uocant, aliquanto breuiore. hæc ex Aeliano. Plī. uero de cuniculis idē refert, insup & famē depopulatis messibus Balearibus insulis attulisse. Varro autē scribit quæ in Gallia Trāsalpina

Simia

Cercopitheci

Quomodo Simias uenatur

Sphinges

Callitriches

Satyri

Cynocephali

Cynoprosopi

Cæpi

Mantichoa

Crocuta

Caprae

Historia caprae adamatæ

De hircis

Lepores

Lepus sup̄cætat

Cuniculi

& Macedonia fiunt permagni lepores, in Hispania & Italia mediocres. Lælius putabat leporem à celeritate dictum quasi leuipedem. Varro autem è Græco & antiquo uocabulo, quod Aeoles Bœotij Leporem appellarent.

Alces **Vri** **N** SYLVIS Germanorū Alces & Vros gigni scribit Cæsar in VI. commentario. Alces figura & pellibus similes capris, uerum aliquantulum maiores. Crura sine nodis & articulis habent, quare arboribus pro cubilibus stantes adhærēt, has uenatores arbores ab radicibus securi debilitatas relinquūt, atq; ita unā cum eis cadentes, neq; sese tollere humi ualentes capiuntur. Vri

magnitudine sunt paulum infra elephantos, figura & colore tauri, magna uis eorum & magna uelocitas, neq; homini neq; feræ parcunt. In uenatione earum sese Germaniæ iuuentus exercet, cornuaq; in publicum laudis gratia refert, quæ studiose cōquisita ab labris argento circumducūt, atq; in amplissimis epulis utuntur. Hæc Cæsar. Bisontes gignit Scythia & Germania, quæ alias paucissima gignit animalia fructuum inopia. Hos imperitum

Bisontes uulgius bubalos uocat, cum id animal gignat Africa, uituli potius ceruice quadā similitudine. Plinius. Ex qua descriptione satis patet quos hodie Bubalos uocamus alios esse à Bu

Bubali balo Pliniano. Bonasus gignitur in terra Pæonia, monte Messapo, iuba tantū equina, cætera tauro similis, cornibus ita inter se inflexis, ut sint pugnae inutilia. De quo Aristoteles & Plinius. Albertus addit quod pariturus locum aræ excrementis consēpīt munimenti gra

Bonasi tia. Bonasorum uenatio in Lituania hodie cernitur. De qua in Geographia dixi. Pardus bene olere dicitur, quæ res est illi quæstiuosa in aliorum animalium prædam. Nam caprea & huiuscemodi feræ odore inuitatæ, prope adcedunt. Ille ex latebris profilit atque inuolat. Capiuntur in regione Mauritanæ in loco lapide substrato, laqueis præparatis, carneq; apposita. Ad cuius odorem per conualles subiectas delatum flatibus uentorum festinantes, in insidias incidunt. In Caria & Libya prælongi admodum sunt, ac animo imbelles, minimum saltu agiles, pelle adeo dura, ut ferro non cedat. Pardi digitis quinque prioribus pedibus insignes, posterioribus quaternis. Fœmina crebrior inuentu, quæ si forte degustauerit Pardoleochum capta statim dimittenda. Ea sanè herba humano uentri letalis. In hoc genere est qui cognominatur Bitis, haud alijs absimilis, præterquam quod cauda carere dicitur. Is si à muliere adspiciatur, extemplo eam in morbum deducit. Ex Aeliano. Pantheris in candido breues maculae, earum colore sollicitantur quadrupedes cunctæ, sed capitis toruitate terrentur, quamobrem occultato eo reliqua dulcedine inuitatas corripunt. Primus Scaurus in ædilitate sua C L. misit: deinde Pompeius C C C X. Diuus uero Augu

Pardus stus C C C C X X. Tigrin Hircani & Indi ferunt, animal uelocitatis horrendæ: totus enim foetus qui semper numerosus est, ab insidiante capitur, equo quàm maxime perniti, atq; in recentem subinde transfertur: at ubi uacuum cubile reperit foeta (nam maribus cura non est sobolis) fertur præceps, odore uestigans. Raptor appropinquatæ fremitu abijcit unum ex catulis in olla: illa morsu corripit, & pōdere etiā ocyor acta remeat: iterū cōsequitur & subinde, donec in nauē ingressō irrita feritas sæuit in littore. Diuus Augustus in dedicatione Marcelli Theatri Tigrin Romæ prius ostendit in cauea mansuefactam. Diuus uero Claudius simul quatuor. Plinius. Strabo autē dicit Megasthenem scribere Tigres in India apud Prasios populos magnitudine duplici quàm leo sit esse, adeo ualētes ut unus è mansuefactis à quatuor hominibus ductus, si mulum posteriore pede apprehendat, ad se trahat. Pausanias dicit Tigrin tris ordines dentium secundum alteram genam habere. Præ

De Pantheris terea aculeos in cauda, quos ueluti sagittas iacit. Tarandum Scythia fert magnitudine dor

De Tigride soq; tauri, pelle uersicolore: ex qua scuta Scythæ cōficiunt, ferro impenetrabilia. Hyenam utriusq; participem naturæ, nunc marem, nūc fœminam; modo Cenei aut Tyresia uideas, tum utranq; uenerem sentientem. Dicitur & uim habere soporiferam, qua canes in prædam actos enecat. Hystrices aculeatis inhorrent pennis, sæpeq; illas iaculi modo emittunt. Est in India Poephagus duplo equi magnitudinem excedens, cauda nigra ac speciosa, mulieribus Indis ad capitis ornatum experta. Animal alioqui timidum & obuios quosque animi magis anxietate quàm pedum celeritate fugiens, præcisā sibi sponte cauda, ob quam se peti prælagire uidetur, ex Aeliano. Monops in Mæonia cernitur magnitudine tauri, qui fugiens igneum quiddam & acutum excreat, in quod uenatores incidētes tabem

Tarādu incurunt, unde facile pereunt. Ichneumon, idem utranq; retinet sexum. Certamine inter se

Hyena **Hystrices** **Poephagus** **Monops** **Ichneumon**

se

se congregantes decernunt, uictus pro foemina patitur, partuq; uictoria deprehenditur. Hunc Crocodilo aduersari in Crocodilo dicemus. Præterea Latonæ & Lucinæ sacrum dicunt. Phattaga in Indis animal Crocodili terrestris simile, magnitudine catuli melitei, pelle squamosa & aspera, ita ut ferrum etiam hebetet. Ortus circa mare Erythreum appellatus ex coloris uarietate, magnitudine canis Eretriaci, figura Cynocephali, ore albicante usque ad genas: inde lineis aureis ad ceruicem pertinentibus, dorso plano, maculis incurfantibus aureis, pedibus prioribus albis, posterioribus nigris: Mammis duabus Mniam implentibus, colore caruleo. Onocentaurus anteriora humano similis corpori, posteriora asino, colore albo, cursu uelocissimus. Captus, libertatis amore mauult inedia perire. Aspalacum Bœotiorum terra fert. Inde translatum statim perire dicunt. Cernitur in regione Orchomeniorum frequens. In Phyrnam si quis intendat oculos ab eaq; aspiciatur, in pallorem maciemq; incidet dies aliquot. At Charadrius contra natura. Si quis Ictericus illius oculis concurrerit, proculdubio sanabitur. Testatur Euphorion in commentarijs, in Samo quondam fuisse animalia quædam uasta magnitudine, quorum ossa adhuc miraculo adseruata uisuntur, quæ Neades uocant, quorum sola uoce tellus abrumpatur: Vnde prouerbum exisse fertur. Catobleptum Africa gignit tauro similem, aspectu terribilem, supercilijs altis atq; extantibus, oculis in recessu sanguineis, aliquantulo minoribus quàm boui, in terram semper aspiciētibus: unde & nomen trahit. iuba equina, quæ ad certamen adrigit. Si quædo frendit, ore aperto aëra supra caput haurit. Hæc omnia ex Aeliano.

Phattaga
OrtusOnocentaurus
AspalacusPhyrna
CharadriusNeades
Catobleptus

Mustela

MUSTELINO tria sunt, primum quam Græci γάλημος nos mustelam proprie uocamus: deinde quam illi ἰκτίδια, nos uierras dicimus. Et meles quem uulgo Foinum appellant. Aelianus tradit magorum uanitatem adfirmare mustelam ab Hecate nutritam esse, quod hæc dea amatorijs adhibeatur. Nam eius uiscera his sunt apta. Testiculi uero mulieri adligati partus

continent. Inimica præcipue serpenti, quem petit, ruta prius commaducata, quod sciat naturali quadam diuinatione hanc illi herbam maxime infensam. Colitur à Thebanis propter Herculem quod Alcmenam partu laborantem forte interueniens leuauerit. hæc ille. Vierram Strabo ex Africa importatam dicit. Martis meminit Horatius: Venator capta Marte superbus adest. Melem uero quidam Foinum dicunt, nonnulli quem uocamus Tassum existimant: in metu sufflata cute atque distenta iccius hominum ac canum arcet. In Felium genere mas salacissimus, foemina foetuum amantissima. Dicitur & hoc animal tetra maxime odore offendi, ideo excrementa sua effossa terra operire ne à prætereunte premanetur. Hæc ex Aeliano, qui ἀλλεγομ eum appellat. Plinius causam operiendi excrementa dicit, ne odore prodatur: propterea eos clam insidiari ac obrepere muribus, uiuereq; sex sicuti canes annos. Ex his apparet eam esse, quam cattam uulgo hodie uocat. Quæ antiquitus mansuefactæ non erant, tantum in agris uiuebant. Inde passim urbes ac domos repleuere. Fiber ponticus à Græcis Castor appellatus, ut ait Marcus Varro, extremas fluminum oras accolens, cuius pluma mollior est pilus. Aelianus amphibium hoc animal esse dicit, noctu in terra degere, interdum uero in fluminibus: præterea mordax & obujs quibuscunq; uesci. Exagitaturn à uenatoribus quasi causam persecutionis sciat, testibus sibi præcis in medioq; relictis sese à periculo redimere. Quod sumitur Castoreum uocant. Plinius autem scribit, Sextium medicinæ diligentissimum negare hoc animal testes sibi amputare, nec enim posse sine uita. Adulterari autem renibus eiusdem, qui sunt grandes, cum ueri testes pauci admodum reperiantur. Idem ait: Mures Pontici albi sunt & hyeme conduntur. hos ego existimauerim quos uulgo Armellos uocant. Sciurus tempestatem præuidet, obturatisq; qua spiraturus est uentus cauernis, ex alia parte aperit fores, Ipsi uiliosor cauda pro tegumento est. Mus Araneus, quem authore Dioscoride Græci μυγάλλω uocant, id est, Mygalem, quod muris magnitudine sit, mustelina specie, ore oblongo, cauda gracili, ordine dētium quadruplici, ut tradit Acatius. Hoc genere Britannia scatet. De hoc & Pli. xxx. Herodotus uero Mygalas maiores Araneos appellat. Murē uero illū qui odoratus uulgò habetur, Murē Muscū Hieronymus in epistolis uocat: & in alia epistola, Murem peregrinū. Pellicula, inquit, muris peregrini. Pli. eius nullā mentionē facit, ex quo uerisimile posteris inuētum: ex Aethiopia Arabiaq; hic uenit. Sunt & mures apud Sarmatas & Pontū, quos nūc Zibellinos ac Armellos uocant, de quibus postea dicā, Salamandra

Vierra

Martes

Meles

Felles

Fiber ponticus

Castor

Castoreum

Mures pontici

Sciurus

Mus araneus

Mygale

Mus muscus

Salamandra

lacerti

- lacerti figura stellata, nunquam nisi magnis imbribus **proueniens** à serenitate deficiens: huic tantus rigor, ut ignem tactu extinguat, non alio modo quàm glacies: quamcunq; corporis partem attingit, defluuio pili & uirilagine adficit. **Oryx** Orygem perpetuo sitientem Africa producit, uim tamen hoc animal habet ad remedia sitientiu. Nam Getuli latrones quod loci natura potu careant, eo durant auxilio, repertis in corpore eius saluberrimi liquoris uelut sicis. ex Plinio. Talpa forma muris, oculis capta, frumētum in area populatur, Græcis **Blaeta** dicitur ἀπὸ τῆς βλάπτειν, quod est nocere, nonnulli aliud genus **Blaetam** uocant. **Erinaceus** Erinaeci græce echini poma adfixa spinis hyemi prouidentes in cauas arbores ferunt, mutationem aquilonis sentientes, sese in cubile uersus austrum condunt: ubi sensere uenantem circumuoluuntur in formam pilæ ne capi possint. In desperatione uero urinam ex se reddunt tergori suo tabificam, spinisq; noxiam, propter hoc se capi gnari, hac enim cute uestes expoliuntur. Plinius. **Chamaeleon** Chamaeleon ab Aristotele multis describitur, à Plinio paucioribus in hanc sententiam. Magnitudine lacerti est, uerum excelsior, & latera uentri iunguntur ut piscibus, eminenti rostro suillo ut in paruo simili, cauda prælonga, in tenuitatem desinens, ungues adunci, motus tardus ut testudini, corpus asperum ut crocodilo. Oculi in recessu cauo, hianti semper ore, solus animalium nec cibo nec potu alitur, nec alio quàm aeris alimento. Reddit colorem quem attingit, præter rubrum candidumq; hybernis mensibus latet ut lacerta. De lacertis uero tradit Aristoteles, in Arabia duum cubitorum nasci lacertas, in Nisa uero monte Indiae Plinius x xiiii pedum longitudine, colore fuluo aut puniceo aut muleo. Ex Aethiopiae insulis nuper à regibus Lusitaniae captis, Romam iussu Cardinalis Vlixiponensis lacerta extincta circiter octonum cubitorum longitudine aduecta est, oris uero hiatu, quo solidum infantem deuoraret, ac tholo diuæ genitricis ad portam Flumentanam, miraculi gratia, suspensa nunc cernitur. Inimicum hoc genus cochleis dicitur, ac semestrem tantum habere uitam. Aelianus rem miram de hoc animali tradit. Quidam uidelicet comprehensam lacertam, ac oculis stilo acuto orbatam, in ollam ficulem noxiam inclusit utrinq; pertusam paruâ cauernis: mox illita cera, addita herba quadam, cuius nomen non indicauit: deinde Gagate lapide anulo ligato ferreo noue signis signauit, quorum quotidie unum debebat: post nonum uero, reclusa olla, lacerta inuenta est oculis restituta. Anulum nanq; illum aiebat oculis utilem esse. **Stellio iuidus** Stellio lacertæ genus stellata. Chamaeleontis quodammodo naturam habet, rore tantum uiuens. Plinius nullum animal hoc fraudulentiùs dicit lib v iii. ex quo maledicta, & Stellionatus crimen & Stellatura dicuntur. **Stellionatus crimen.** Spartianus ait, Tribunos qui Stellaturas uirtutibus tulissent capitali adfecit. **Stellatura** Muribus hepar per brumam augetur, ut ait Cicero libro iii. de diu. Aelianus uero, cum luna dicitur augeri ac minui. In Aegypto segetes uastare dicuntur, tanto prouentu, ut uotis & musculis & litationibus resistatur. **Mures** Aeolides item & Troiani ob eandem causam Smynthio Apollini ex responso sacrificauerunt, ex quo liberati murem in honorem Smynthij habere: & Aeschylus poeta murem Smynthium dixit. Item Cosas Hetruriae ciuitatem destruxere: libidinosum alioqui animal, præsertim foemina: ut Epicrates in choro (sic enim fabula inscribitur) testatur ijs uerbis. Tandem ad me Leno impurissimus uenit comminiscens puellam Dianæ, ut uirgulus, ut uirgo, ut pullus indomita. At illa murina erat: sed & loquacissimum per anum, ut idem est author Comicus in drapetibus. *ἡ ἐξ ἐνὸς τοῦ στόματος ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ταπυγοσώμην μὲν ἀπὸ τοῦ ζενοφώντος,* id est, Age nunc è sudo flagitium muris fulgurabo Xenophontis. Vita his longissima, membris paulatim deficientibus: unde prouerbium, Secundum muris interitum. Cuius sanè meminuit Menæder in Thaide. Ex Aeliano. Multi tum Plinius authores, quod ij uaticinio quodam naturali è domo aut edificio ruituro migrēt. **Glires** Glires quos Græci ἀλίγες uocant, in ipsis arboribus hyeme pinguescunt. Ex his quæ unum **Rhinoceros** in fronte cornu gerunt Rhinoceros ex argumento nominatus, in summa nare cornu gerit **Monoceros** ferri duritia. Hoc præliū initurus exacuit prius ad petram. Elephanto congregitur, quanq; impar magnitudine, uentrem ac proboscidem saepe feriēdo. Ex Aeliano. Alterum Monoceros à Plinio lib v iii. ponitur, asperrima fera, reliquo corpore equo simili, capite ceruo, pedibus Elephanto, cauda Apro, mugitu graui, uno cornu nigro in media fronte cubitorum duum eminente. Nascitur in Aethiopia, ac uiuus minime capitur. Aegoceros, quem nos Capricornum appellamus inter signa cœlestia.

SERPENTES.

SERPENTES diuerforum generum natura procreauit, Ceraſten, Hydru
 Enydrum, Natricem, Colubrum, Draconem, Aſpidem, Dipſada, Pairam,
 Amphisbenam, Acōtiam, Preſtera, Viperam, Aemorrhoida, Sipedona, Se
 pem, Porphyrum, Cantarides, Ceciliam. Quos ex Aeliani explicabo autho
 ritate. Ceraſtes in Africa geminis in fronte corniculis, ut cochlea inſignis.
 Aſpis quinum cubitorum magnitudine iam inuētus. Color his niger, quandoq; cinereus,
 interdum fuluus: ab eo ic̄tum ultra quatuor horas uiuere negant. Dicunt Ichneumonem
 eius oua ſectari ac inuenta perdere, ut inimicorum metus ei ac ſucceſſio minuatur: per
 petuum enim & internecinum bellum uidere licet. Ichneumon cum ſeſe imparem cogno
 ſcat, multo ſe primum limo obducit ac loricat: caudam deinde ad os, quod molliſſimum ge
 rit, curuatam pro clypeo obducit: deinde in hoſtem tendit. Illa terream thoracem fruſtra
 morſibus appetit. Superat qui prius ora alterutrius attigerit. Plutarchus in libro de Aſpi
 dibus, ait Aegyptios in honore aſpides habere ac delicijs, unaque cum pueris educare,
 adeo manſuefactas, ut uocatae ueniant: menſisq; adſiſtant, atq; una edant pultem farinae
 ex melle & uino adpoſitam. Eorum uero reges inter diademata aſpidis figuram ferunt,
 quod imperij firmitatem portēdat. Galenus aſpidum tria genera ponit: Chelidonias, Cher
 ſeas, Ptyadas à ſputo cognominatas, quas Cleopatra ſibi admouit. Dipſas ex argumento
 uocatur, ic̄tum ab ſe ſiti inexplebili necans: breuis alioqui, colore albus, cauda duabus
 nigris lineis interſecta. Hunc quidam Preſterem, nonnulli Cauſonium uocant, Cernitur
 in Libya praecipue & Arabia. Parias ſerpens (ſic enim Apollodorus cognominat) colore
 fuluus, oculis uelox, ore lato, morſu haud malignus: quapropter eam mitiſſimo deorum
 Aeſculapio pro miniſtro uetuſtas dicauit. Amphisbena biceps monſtrum altero in cau
 da capite, alterutroq; ſemper cum libet progredi uel regredi, nunc pro cauda nunc pro ca
 pite utitur. Acontia ex uelocitate dicta, teli modo ſerpendo ruit. Hydruſ, ex quo ic̄tus gra
 uem excitari odorem author eſt Ariſtoteles, ut nulli prope conſiſtere ſit. Inſuper eos
 obliuione rerum adfici ac nebulam praec oculis habere, in horrorem ac rabiem agi: poſtre
 mo tertia die perire. Preſter ic̄tum extemplo ſideratione quadam reddit immobilem, ac
 mente alienum: mox pilis deſluentibus cum pruritu ac uentris ſolutione abſumit. Vipe
 ra foetus enecta matre prodeunt, uti inter piſces acus & Myrena: mas etiam in coitu exa
 nimatur capite in os foeminae inſerto, praec uoluptate ab ea exciſo. Aemorrois inter uipe
 rarum genera in petroſis recellibus commoratur, colore ſanguineo, partim nigro. Inhor
 rent capiti ueluti ſimilia cornua, tacite pigreq; ſerpit, obliquo ſemper itinere. Ic̄tus ſanguis
 nis excreatione per omnia membra euacuatos perimit. Sipedon malum & ipſe reptile, co
 lor ſimilitudine Aemorroidis ſoror, uti placet Nicandro, uelocior aliquantulum. Iter ſi
 mili ſere modo & hic obliquat, morſu altius penetrat, illico marceſcente plaga, unde & no
 men auſpicatur. Seps colorem quem attigerit, reddit. Quatuor recuruis dentibus arma
 tus. Quem petit morſu, tabe exanimat. Porphyruſ palmi eſt magnitudine, capite candi
 diſſimo, reliqua purpureus, morſu innocuus, quippe qui detibus caret. Inuenitur in India
 locis uadofis, captum cauda ſuspendunt, uiuentisq; ex ore deſluentem liquorem legunt in
 uacuſculis aereis. Alterum item ex iam deſuncto liquorem nigrum, ſimiliter in altero uaſe
 excipiunt: & hic quidem in eſculētis ſeu poculentis grano Selami datus, tabe lenta unius,
 ſeu etiam duorum annorum paulatim enecat: ille more cicuta ſtatim abſumit. In Canta
 ridum genere foemina non reperitur. Ipſe ſeſe mas in orbem ſinuans dies x viii. fouet:
 mox foetus paulatim excludit. Ea de cauſa Aegyptij ſtatuis uirorum fortium in digitis
 fingere hoc animal conſueuerunt, quod nulla muliebri mollitia uirtus inquinata uiris con
 ueniat. Draco aduerſus elephantum non uulgari pugna certat, os oculosq; eius petens, ac
 iugulum amplexus exhaurit, donec humi cōcidens elephas ſimul & Draconem pondere
 perimit. Mortuo ſecundum Varronem tria extrahuntur. Oculi, pellis, & dentes. Oculi la
 pides precioſi ſunt, igneo colore: dentes ſere ſimiles apri, praeterquam quod graciliores. In
 hoc genere criſtati mares ſunt. Oneficritus ex comitibus Alexandri ſcribit, Indorum re
 gem nutriſſe Dracones duos, alterū octogenum, alterū uero nonagenum cubitorum ma
 gnitudine, eosq; Alexandrum ſpectare inter praecipua uoluſſe. Epirotae Apollinem ue
 nerantur, in cuius templo draconem colunt ob memoriam Pythonis, à quo ſe prognatos
 dicunt,

Ceraſtes

Aſpis

Ichneumon

Dipſas

Parias

Amphisbena

Acontia

Hydruſ

Preſter

Vipera

Aemorrois

Sipedon

Seps

Porphyruſ

Cantarides

Draco

dicunt, ex eoq; cibum appetente aut auersante auguria capiunt. Sed & eodem fere modo Draco apud Albam in luco iuxta templum Iunonis Argiuæ colitur à uirginibus, quem certis adeunt diebus, suis pascentes manibus, à quo cum cætera capiant auspicia, tum uirginitatis integritatem deprehendunt. Leguntur & apud Aelianum plura Draconum exempla, qui pueros puellasq; adamarint. Et Draco serpens in delicijs apud Tyberium dicitur Tranquillo fuisse. Festus dicit dracones, ἀπὸ τοῦ δ' ἰσχυροῦ, quod clarissima sint acie. Quapropter eos Thesauris custodiendis consecrauerunt. Tum Aesculapio dicauere, quod genus uigilantissimum dicatur, quæ res febrim maxime necessaria est. Serpens latet per brumam, uere procedit, senectam exiit, uisum quem longo situ amisit, fœniculo recuperat, eos abigit cornu cerui suffitum. Tum lapis quidam in Aegypto, ut placet Aristoteli Nicandroq; Cuius talem memorant naturam, ut aqua perfusus accendatur. post hunc Nepeeta recens, & herba quam Libanotida uocant. Ex spina humani cadaueris exsiccati nasci serpentem quidam prodiderunt, quod sanè aut uanum, aut ex improbi hominis cadauere nasci par est. Præterea serpentem si baculo semel feriat, semianimem reddi: si iterum, reuiuiscere: quod etiã apud Hieronymum in epistolis legitur. Hactenus ex Aeliano. Serpentum magnitudinis multa in authoribus mentio: tum illa præcipue cum in primo punico bello ad flumen Bragadam, Regulo imperãte, balistis tormentisq; serpens CXX. pedum expugnatus fuit. Faciunt his fidem appellatæ Boæ, teste Plinio in tantam magnitudinem exeuntes, ut diuo Claudio occisæ in Vaticano solidus in aluo spectatus sit infans. Aluntur primo bubuli lactis succo, unde nomen habuere. Basiliscus, ut ait Aelianus, tanta fertur acuitate ueneni, ut quamuis breuissimus (palmum enim non excedere dicitur) serpentem quamlibet magnum halitu solo extinguat. Si quis autem uel baculo eum attigerit, breui tempore intereat. Plutarchus in uitis, sic ait: Serpentes ex hominum cadaueribus medijs medullis gigni traduntur, sicut ex bobus apes, ex equis fuci, ex asinis crabrones. Itaq; non sine ratione permoti maiores nostri Heroibus dracones consecrarunt. Natrix à natando dicta, de qua Lucanus: Et natrix uiolator aquæ. & Tranquillus in Caligula: Coluber, ut scribitur in epistolis Hieronymi, si quando bibiturus est, uenenum ne ipse suum exhauriat, prius eijcit. Enydrus coluber est in aquis uiuens, quam Lutricem Gaza conuertit.

DE VOLUCRIBVS.

DEINCEPS uolucres attingendæ, quæ sanè coeunt omnes, ouaq; pariunt: animal paucissimæ, ut uultur, & uespertilio: plurimis rebus inter se discretæ, pedibus, penna, rostro, mora, cantu, magnitudine. Nam aut aduncos habent pedes, ut accipitres, & carniuora ferè omnia: aut digitos, ut Psitaci, aut palmipedes, ut anseres plæræq; aquatica. Deinde aut perennes sunt, ut colūba, aut semestres, ut turtures, aut post fœtus educios statim abeunt, ut Galguli, upupæ. Cantus quoq; cuiq; suus. Gallis expergificus, bubonibus gemulus, Ululis querulus, noctuius stridulus, cicadis obstreperus, Irundinibus perargutus, Luscinij dulcis. Cantus item statuta tempora. Irundinibus matutinum, Cicadis meridianum, Gallis antelucanum, Noctuius uespertinum, Bubonibus nocturnum. Rostrum præterea accipitri recuruum, Luscinij tenuis, Coruis crassum, upupis oblongum, passeri præcurtum. Pennæ item candidæ ac molles anseri, cygno: nigrae coruis, merulis: uirides chloridi, luteæ Psitaco, rubentes Phœnicoptero: uariæ upupæ, cardueli, columbis. Aues renibus & uesica carent, nec mingunt quod omnis humor in plumas abiit. Auaria primus Romanorum, teste Plinio, instituit Brundusij M. Lælius Strabo equestris ordinis, inclusis omnium generum auibus. Magnitudine quidem primum Strutio præstat, quem Aelianus magnū uocat, Plinius uero Strutionem camelum, ac Africū uel Aethiopicū altitudinem equitis insidentis excedere dicit, nec etiam cursu inferiorem iuuantibus pennis, minime tamen à terra attolli. Cæterum ceruinis unguibus ita bifulcis, ut his lapides comprehendat, quos fugiens in persequentes inciat: concoquēdi uel quæuis dura deuorata maxime efficax: eius oua quæ multa parit præ magnitudine uasis utilia sunt, pennæ uero galearum conis. Strutio paruus, ut scribit Aelianus, quod timidus maxime sit, gregalis est, tum in proceris arboribus nidificat. Strutio Africanus, partim quadrupes, pennas habet pilis quàm similes, nec sublime uolat, capite collocq; glabro, cilia pilosa, bifulcis pedibus, author Aristoteles. Ibis Aegyptium animal aligerum

M. Lælius
Strabo
Auaria pri
mus instituit
Strutio
magnus
Strutio
paruus
Strutio
Africanus
Ibis

rum lunæ sacrum. Nam ad eius rationem syderis oua fingit, intestinumque ipsius augetur.
 Insuper ociose ingreditur. Lautitiarum amantissimus, cubile sordibus forte comaculatum
 abluat. Nidificat in palmis quod hæc arbor non facile prædæ cæterorum animalium ob-
 noxia sit, cum cortice cultellato difficilis ascensu sit. A Mercurio diligitur quod eius natu-
 ræ conueniat. Nam quod nigra & alba in hoc genere reperitur, altera mentis tantum ex-
 cogitata, tacitaque notantur; altera uero nuncius auditi prolatisque sermonis extrinsecus signi-
 ficatur. Vescitur scorpionibus & serpentibus. Captus sese inedia necando liberat à serui-
 tute. Ex Aeliano. Herodotus autem sic scribit. Species Ibis duæ, altera gruinis cruribus,
 rostro adunco, magnitudine qua Crex, quæ & aduersus serpentes pugnat. Altera crini-
 bus, uultu ueluti prima, humanis pedibus, alis, ac natibus alba, cætera nigra. **A Q V I** *Aquila*
L A R V M genera sex tradit Aristoteles. Pygargum ab albicante cauda. Morphnum
 à pinnæ macula, hanc Homerus Percnon appellat, uenisseque exitio Priami dicit. Tertium
 atro colore, minimum quidem, sed omnium fortissimum. Quartum Percnopterum ab ala
 rum notis, capite albicante, maiore aliquanto corpore. Quintum Halietus, quod circum
 mare uersetur, ceruice magna, lata cauda. Hæc est illa generosa, quæ pullos suos probat
 ad solem, cuius radios si minime sustineant, ut degeneres abijcit. Sextum Gnesium, id est,
 legitimum, Aquilarum maximum, colore flauum, Aelianus autem scribit. Aquilæ pennam *Aquila penâ*
 uel rebus alijs confertam semper remanere incorruptam, tanquam huius auis etiam extin-
 ctæ reliquæ dominantur. Præterea magnis hæc cõgreditur animalibus, etiam ceruo, eius
 ut ait Plinius cornibus insidendo: deinde puluerulentas de industria alas excutiendo, ut sic
 ille oculis impeditus, cursuque incitatus in præceps ruina feratur, mortuusque præda fiat. *Fulica*
 Fulica græce φηνη, quam & Ossifragam uocant, ingens auis, pullos Aquilæ ante tempus ex-
 clusos nutrit. Autor Aristoteles & Ambrosius in Hexameron. **C O R N I C E S** inter se *Ossifragâ*
 fidissimæ sunt, mira his castitatis & matrimonij cura, haud palam coeuntibus: extincta *Cornices*
 consorte alteri uiduitas impolluta. Quare & inter hymeneos pro concordia pudicitiaque
 felici auspicio inuocatur. In augurijs quoque una ex his uisa fortunatissimum putant. No-
 ctuæ maxime aduersatur, inuicemque oua furantur, hæc interdiu, illa noctu. Ex Aeliano.
 Coruos media æstate sitire palam est, imbrem uero orare ob notam fabulam, quod ab *Corui*
 polline aquatum missus non redierit, hac mulcta damnatus est. Ratio tamen uult quod
 æstatis initio hæc auis profluuio uentris obnoxia, ab humore tanquam huic morbo con-
 trario sese naturaliter abstinet. Ex hoc & augurij maxima obseruantia. Oua ipsius atran-
 do capillo utilia. Inter cætera tauros inuadit, ex omni corpore maxime oculos appeten-
 do. Imitator humanæ uocis præter cæteras alites. Per regiones fertiles gregatim uolat,
 per steriles uero bini tantum. Foetus in escæ penuria parentes senes concerpunt: ex quo
 prouerbiū, κακοῦ κόρακος κακόμ ὄον, improbi corui, improbum ouum. Si quando ex ma-
 lis parentibus liberi nascuntur mali. Hæc omnia ex Aeliano. Coruus item qui Romæ *Coruus*
 Germanicum & Drusum Cæsares, tum populum Romanum nominatim salutabat, quique *Romæ.*
 extinctus publice elatus est, legitur apud Plinium. Succurrit & in hac uolucris fabulas poe-
 tarū cum sacra historia conuenire, apud illos à Phœbo, ut supra dixi, apud nostros à Noeo
 ex archa aquæ gratia dimissa, ac eius contumacia utrobique accusata. Miluus rapacissi-
 mus auium, cadauerumque adfectator. Eorum uenationem primus demonstrauit Alphon-
 sus rex Neapolitanus patrum nostrorum memoria, commissa in aere magnorum accipi-
 trum, tum falconum cum eis pugna. Aelianus scribit huiuscemodi de hoc alite. Mas in
 hoc genere non inuenitur. Foemina tantum austro, aut euro sese pandens concipit, non
 oua, sed pullos parit. Barchei gens in Hesperia suos morbo extinctos tanquam ignauos *Vulturæ*
 igni, in bello autem absumptos Vulturibus tradunt. In Aegypto in uestibulis domorum
 alas Vulturum proponunt magno ornamento, eoque caput Isis ornant. Visæ eæ aues
 numero **X I I**. in monte Palatino nomen urbi portenderunt. Aristoteles au-
 tem Vulturum duo genera ponit, paruum quod albicantius, alterum
 maius quod multiformius. Ambrosius in Hexameron ait, quod
 ubi Vultures, Corui, Aquilæ, & huiuscemodi genus auis
 um conuenerint, cædes ibi sit putanda futura.

Columbi

Colūba ad lo
cū redeunt un
de mittuntur.

D. Brutus

Columba

Agrestes &

domesticae.

Miscellae

Peristereon

Palumbi

Turtures

Gallina alti

les, seu Corta

les Rusticae.

Africanae, seu

Numidicae.

Meleagrides,

Romae uisae.

Pumiles

Melicae

Alectorides

Gallus.

Galli auspiciū

parientibus.

Tripudium

Solistimum

Pullorum

exclusio.

Perdices

COLUMBI coniugibus subueniunt in partu, pariterq; & ipsi (cum per illas non licet) oua incubant. Pariunt oua duo, mas primum, deinde foeminam, consorti fidem seruant, exosculatio mutua semper ante coitum. Sed & foemina in hoc genere interdum ineunt, e quibus oua euanida creatur. Nihil enim columbis foecundius, quadragenis diebus concipiunt, pariunt, incubant, educant, tantummodo interuallum a bruma ad aequinoctium uernum facientes. Ad locum redire solent unde mittuntur, quod & in theatris animaduersum e sinu missae, & in obsidione Mutinensi, cum D. Brutus in castra Consulium nunciam columbam cum epistola misit. Ex Plinio. M. Varro Columbarum duo genera ponit. Agreste, quod in turribus & culminibus uillae habetur, ex quo appellatae columbae, quae ob naturalem timorem summa loca in tectis captant. Alterum genus domesticum, quod domi intra limina pascitur: hoc maxime colore albo solet esse, alterum uario. Ex his fit tertium genus miscellum, fructus causa in locum unum coactum, quem Peristereona uocant. Palumbos Graeci, φάπτας uocant, eos ad xxx. annos uiuere Aristoteles author, uno tantum incommodo unguium & augmento senectae, hyeme muti, uere uocales. Plinius quoque testis in agrum Volaterranum ex mari quotannis magnam uim palumborum uolitare. De turture Aelianus sic ait: Turturi uti columbae impolluta connubia, uox uero non solum ex ore, sed ex infernis notata. Vnde Demetrius poeta in Sicilia (sic enim fabula inscribitur) inquit: Quando & culo loquuntur turtures. Plinius scribit huic & colūbae annos uitae octonos esse, collaque utranque bibendo minime resupinare. GALLINAS diuersi generis memorat auctores, Cortales, Meleagrides, Africanas siue Numidicas, rusticas, pumiles, melicas. Columella tria tantum genera ponit: Cortales, quae in corte aluntur. Coenis Romanis ante tertium Punicum bellum cautum, ne quid uolucrum proponeretur praeter unam gallinam quae non esset altilis. Sunt enim altilia aues omnis generis quae sagina ac cibo educantur. Secundum genus, Rusticas non dissimiles uillaticis, quae per aucupem decipiuntur, & in insula appellata Gallinaria in mari Ligustico maxime abundant. Africanas tertium genus, quas plerique Numidicas esse dicunt, cum sint Meleagridi similes, nisi quod rutilam cristam capite gerunt, quae est in Meleagride caerulea. Tranquillus sentiens cum Columella separat Meleagrides a Numidicis. Varro autem contra sentiens easdem dicit esse. De Meleagribus Plinius in x. libro haec scribit. Hoc est Gallinarum genus gilbarum, uariis sparsum plumis, quae nouissima sunt peregrinarum auium in mensas receptae propter ingratum uirus: uerum Meleagri tumulus nobiles eas fecit. Secundum descriptionem hanc Plinij in hoc genere duae paulo ante in hortis Cardinalis S. Clementis uisabantur. Aelianus scribit Meleagridas in Lero insula esse, quas fabula uult Meleagri Oenei filij natas fuisse, luctu patris in aues conuersas, quare & lamentabili carmine cantus earum exaudiri. Gallinae Pumiles a Graecis νάνοι, id est, parucae dicuntur. Melicae uero quasi Medicae secundum Varronem quod ex Media uenerint, magnitudine ingentes. Gallinago a Gaza conuersum, quando apud Aristotelem ἀλεκτορίς legitur, colore attagae, rostro oblongo, cursu celeri, hominem maxime diligit, capitur inter sepes hortorum & uinearum. Haec uulgo gallinella appellatur. De Gallo Aelius sic ait: Lucis nuncius est, Latoniae charus, quod ei parienti adstiterit, ex quo consuetudo manauit in hodiernum diem ut adsit parientibus mulieribus: extincta matrice oua incubat: uictus nequaquam canit, post uictoriam garrulus. Hoc genus formidolosum leoni pariter scolopendrae obseruatum est, ex quo Africam petentes, quod ea regio his maxime abundet feris, hunc alitem secum ferre consueuerunt. Gallorum spectaculum Athenis quotannis institutum. Causa fuit Themistocles, qui pridie quam cum Xerxe pugnaret, ingentem Gallorum strepitum audiit, ad quod exemplum suos milites hortatus uictoriam adsecuti sunt, memoria rei deinde posteris tradita. Haec ex Aeliano. Cecinere galli nocte tota, qua magnus Matthaeus uicecomes primus suscepit filium. unde Galleacio nomen inditum, portento quodam magnae successione. Ex Gallis, ut ait Plinius, tripudium Solistimum. Pullis membra sub matrice ex albugine fiunt, ex uitello nutriuntur. Caput decima die generatur, plumas mescere desinunt post dies xxx. Dicit Aristoteles quod oua longa mares edunt, rotunda foeminas: quod Albertus refellit, Auicennam adducens auctorem, seque etiam expertum fuisse adseuerans, defectu matricis, ouis impositis, operto ore & igne lento subiecto pullos excludi, Perdices nihil salacius inter aues, oua mares deperdunt, ne forte cura incubandi

ius uenerem impediatur. Ad aucupem prope accedunt quasi sese dedituræ, ut à pullis auer-
 tant, mox appetentem decipiunt aliò prorepentes. Pullos deinde securæ cōuocant. Certant
 inter se mares, præsertim si præsens adsit fœmina, uictus riuali cedit. Tradit Aristoteles fœ-
 minam perdicem dorso tantum maris propinquatē concipere: eandemq; parituram sese
 stipula multa, terraq; circumuallare contra grassantia. Septimo die pullos excludit, parit
 oua xv. In Paphlagonia eas esse duplici corde Theophrastus est author. Perdices sacras
 Ioui & Latonæ dicunt. Ex his aliæ quæruntur cantibus, aliæ certamini. Quæ uero uocan-
 tur Circei, sibi quodammodo conscij nulli uirtuti se esse idoneos, degustatis alijs de indu-
 stria marcescunt, ut ab aucupe ne quidem cibo dignentur. Ex Aeliano. Attagen Ionius Ho-
 ratio dicitur, Attagen Martiali, Attaga Aristophani in Ornithibus, qui dicit eam dulce
 canere. Plinius quoq; eandē auem uocalem dicit, ieiunium maxime celebrare, captam ob-
 mutescere, quondam inter caras aues: deinde cœpisse suo tempore in Hispania Galliaq; ca-
 pi. Sunt qui has starnas hodie uocatas putent manifesto errore, quum ipsarum cantus mi-
 nime commendetur. Hæc potius aues externæ uocantur. Plinius lib. x. cap. xlix. Adu-
 nerunt, inquit, bellis Bebriacensibus ciuilibus in Italiam aues externæ quæ adhuc nomen
 retinet, paulum infra columbas magnitudine, turdorum specie, sapore grata. Coturnices
 Aristotele Plinioq; testibus ueneni semina pascuntur, quapropter eas ueterum lauræ dam-
 nauerunt mensæ, simulq; ob Comitiale, quem solæ animalium post hominem sentiunt.
 Aduenæ æstatis sunt. Proficiscuntur duce Ortygometra, quam matricem Gaza apud Ari-
 stotelem cōuertit, cuius uocē cum sentiunt aucupes, intelligunt parari discessum. Otides,
 de quibus Aelianus, sic ait: Perdicum similes sunt, obesitate autem corporisq; pondere pa-
 rum se alis attollunt: quapropter canibus se obnoxias quodammodo cognoscentes, ad eo-
 rum latratum extemplo proripiunt sese, latitantes inter frutices. Præterea equis eas sollici-
 tari argumentum est, si eos transeuntes uiderint prope accedere, attonitasq; contemplari.
 Plinius uero sic: Otidas Græci uocant, quas Hispani aues tardas dicunt. Seleucides aues,
 quarum aduētum incolas Casij montis dicit à Ioue impetrare cōtra locustas, agros eorum
 deuastantes: nec unde ueniāt, aut quò abeant compertum. Lagopus pedes leporino uillo,
 unde nomen habet, cætera cādīdus, columbarum magnitudine. Pauone primum in India
 uiso Alexandrum ferunt admiratum, prohibuisseq; edictio, ne quis eam auem necaret. In
 Græciam à barbaris translata diu quæstui fuit, primum elegantibus tantum mercede indi-
 catus: deinde ad eorū spectaculum admissa multitudine. Hortensius primus Romanorum
 eum in cōuiuio apposuit. Concipit tertio uitæ anno, quo fere colorum uarietate uestitur.
 hæc ex Aeliano. Plinius: Pauo annos xxv. uiuit, colores in trimatu incipit fundere, non
 gloriosum tātum animal, sed inuidū traditur, sicut anser uerecundus. Athenæus dicit oua
 eos incubare xii. Aug. de Ci. carnem eius non facile putrescere. Erithrotaones secundū
 quosdam Tetraones anserū specie nigrates, rubro paulum perfusæ ueniūt è septentrione.
 In auarijs saporem amittunt, moriuntur contumacia spiritu reuocato, ex Plinio. Phœni-
 copteri linguam præcipui saporis esse docuit Apitius, nepotum omniū altissimus gurgis.
 ut ait Plinius. Huius item linguæ apud Tranquillum in Caligula mentio, tum apud Spar-
 tianum in Heliogabalo, qui epulas Phœnicopterorum cerebellis cōditas apponebat. Mar-
 ti. etiam colorem qui in eius etymo monstratur, manifestius indicat his uerbis. Nomenq;
 dedit quæ rubentem pennis. Oenas οινάς, hoc est. uinago, ut interpretatur Gaza apud Ari-
 stotelem, magnitudine columbi. Capitur autumnō. ANSERES stomacho sunt calidissi-
 mo, riguis, ac herbis frigidis gaudent, Laurum nullo pacto attingunt. Cor anserinum Pli-
 nius antiquis mēsis laudatissimum dicit. Theophrastus commemorat anserum exempla,
 qui pueros fœminasq; damnauerunt. A Romanis publice aluntur, ob beneficium defensi
 Capitolij: annisq; singulis in Ferculorum pompa honorantur. Chenalopex anseris minor
 ex uulpis & anseris forma, audax alioquin paratusq; cum aquilæ, tum feli resistere. Præ-
 terea fœtus tanta charitate complectitur, ut more perdicis ultro aucupij obuiam eundo,
 spatium pullis ad euitandum tribuat. Ex Aeliano. Hæc auis ut tradit Plinius, frequens est
 apud Britannos in mensarum delicijs. Est & aliud anserum genus, qui Penelopes dicun-
 tur, ut Aristoteles & Plinius tradunt, à quibus educata Penelope dicitur cum proijceretur
 in altum, ab Icaro patre & Peribœa matre reiecta; unde nomen sumpsit. Anas quasi cōscia
 infirmitatis, quod neque terræ neque aquæ suos fœtus credat: iuxta paludes & rigua pa-
 rit

Attagen

Aues externæ
Coturnices

Ortygomet.

Otides

Seleucides

Lagopus
PauoHortensius pri-
mus Pauonē
adposuit.Tetraones
PhenicopteriOenas
Anseres

Chenalopex

Penelopes

Anates

- rit, & statim à partu aquas petit. Ex omnibus aquilam formidat, eam quam Nettaphonum
Grues ab eius nomine uocant. Grues æstatis aduenæ à Thracia tranant æthera trianguli figura,
 lapides pedibus librantes contra uim uentorum. ut tradit Aelianus. Quod tamen falsum
 Aristoteles esse dicit. Internecinum cum Pygmeis bellum gerere ab Homero narrantur.
 Cum uolantes forte regrediuntur, infaustum nautis signum futuræ tempestatis indicant.
- Monedula* Monedulas Græci κολοίους uocant. Tria genera ponit Aristoteles. κορακίαμ, quam gracul
 lum uocamus, magnitudine cornicis, rostro rutilo. Altera Lupus dicta, parua admodum
Graculi & Parasita. Tertia Palmipes est in Lydia ac Phrygia frequens. Aelianus de Graculis sic
 ait: Regionem Venetorum Adriam incolentium uastant, ac semina iacta absumunt, nisi
 occurratur pabulis quibusdam passim dispositis. Contra uero à Thessalis & Illyrijs ac
 Lemnijs ali contra locustas, quarum ui maxima obruuntur. Capiuntur in labris oleo plenis
 in agro positis, cum sese liquoris perspicuitate inspicientes perfundi uolunt, inde madidis
Pica alis tardantur. Hæc ille. Pica Græcis κίττα, plures eodem die commutat uoces, nidificat in
Vpupa arboribus, parit I X. oua, ut author Arist. Vpupa græce ἔποψ, nidum in desertis, altisq;
 montibus ex hominū excrementis textit, ut inuadentes odore absterreat; uere colorem mu
 tat sicuti plurimæ agrestes, obscæna pastu auis, crista uisenda plicatili, contrahens eam
Irundines suberigensq; per capitis longitudinem. Irundo ut scribit Aristoteles, luna deficiente sese
 imbre perfundens, humi obuoluitur, donec materiã comparet qua nidum sternat. Quinq;
 numero parit, eosq; magna pascit æquitate, portionem illis distribuens, à primo incipiens
 ac deinceps ex ordine natis. Si uiderit implumes minus apte iacere, rapta à dorso recum
 bentis ouis lana molliter substernit: tum herba quadam illorum oculis admota celeriter lu
 men restituit: paululum adultos & adhuc tremantibus alis expellit. Coeunt aduersæ, præ
 ter naturam cæterarū auium. Sunt qui dicant albas Irundines uisæ, infausto tamen omine.
 Nam in cõclauī Pyrrhī regis adhuc pueri nidificantes, bellum infeliciter tentatum contra
 Romanos portenderunt. Item in habitatione Cyri regis uisæ, infaustam eius expeditio
 nem contra Scythas significarunt, author est Aristoteles, in Samo insula quasdam nasci al
 bas, quibus stilo excæcatis lumen rursus restituitur. Ex Aeliano. Plinius ait, Cecinam Vo
 laterranum comprehensas irundines nuncias belli amicis mittere solitum, quod in pristini
 num soleant nidum redire.

AVES AQUATILES AC LITOREAE.

Alcyones

VIVM autem iuxta flumina & mare uiuentium ingens turba, inter quas
 Alcyones notissimæ, quæ pariturae nidum modo conchæ spinis incredibili
 duritia subtexunt: deinde ad mare deferentes undis imponunt, atq; illò se con
 stipantes dū uehūtur foetificant. Ex Aeliano. Arist. uero de Alcyone, quæ &
 halcedonē latini uocāt, sic scribit: Alcyone nō multo amplior passere, colore
 cum cæruleo, tum uiridi, tū etiã leuiter purpureo, uarie toto corpore refulgēs, rostro lōgo
 & tenui, uiuit piscibus. Parit oua V. in cuius partu qui circa tropicum hyemalem esse so
 let, dies sereni X I I I I. nauigantibus auspicatissimi, Alcionijs dies & Alcedonia sacra uo
Apodes cata. Apodes usu pedum carent, ab alijs Cypseli uocatae, irundinum species, nidificant in
 scopulis: eæ sunt quæ toto mari cernuntur, nec unquam tam longo cursu naues recedunt,
 ut non circumuolent eas Apodes. Cæteræ aues quandoq; desident, his tantum quies ni
Cinclus si in nido nulla, aut pendent aut iacent. Hæc Plinius. Cinclus auis palmipes prope mare ui
 tam traducit, astutus ut ait Plinius, ac decipi difficilis, sed captus omnium maxime mite
 scit. Aelianus debilem eum parte posteriore dicit, quamobrem struendo nidos minime
 aptus, incubat alieno, ex quo in prouerbio apud rusticos, Cinclus pauperes uocari. Eius
 etiam meminit Aristophanes in Amphiarao. Suidas de eadē, sic ait: Cinclus est auis, quæ
 culum continuo mouet, quapropter à quibusdam uocatur σισοπηγίς. Est enim ualde debi
 lis & tenuis, ex quo prouerbium apud Menādrum, πτωχοτέρα κίγκλις. Pauperior Cinclō.
Pelicanus,
seu platea Pelicanus siue Pelicanis, ut ab Aristotele in V I I I. appellatur, à Plinio Platea dicitur, à
 Cicerone in secundo de Natura deo. Platea: Auis est aquatilis, fluuiatilis conchas deuo
 rans, quas ubi concoxerit, euomit: ut postea facile discuneatas edat. authores Aelianus,
 Plinius. In epistolis diuī Hieronymi mirum legitur, hanc auem ubi pullos suos necatos à
 serpentibus uiderit, è sanguine suo ab latere incusso atque insperso nidis, in uitam restitue
Herodij re. Herodij item flumina colunt & littora. cernuntur in insula Diomedea, quia socij Dio
 media

medis dicuntur esse. Quare mirum eos Græcis aduenis tanquam ciuibus suis blandiri. uescuntur conchis quas per calorem discuneatas inuenerint. Ex Aeliano. Gaza autem ardeolam dicit apud Aristotelem esse hanc auem, apud quem & Leucorodius legitur, id est, alba ardeola, quæ minor quidem est, rostro lato, porrectoq; . Imantopodes à Plinio ponuntur in Aegypto inter aquatiles. Cygnus siue olor uolucris mitis, tantum ab aquila infestatur, cui magnopere resistit, ut scribit Aristoteles: eius mora circa fluuenta. In senectâ leniter cum melodia uita soluitur, penna capiti traiecta. Ouidius: Veluti canentia dura Traiectus penna tempora cantat olor. Cantat enim, ut ait Plato, non ex tristitia, sed potius lætitiâ propinquante fato, quod immortales se sentiant & ad Apollinem suum remigraturos. Nam Pythagoræ erat opinio immortalem eos habere animam. Cicero Apollini sacros eos dicit ob uaticinium finis eorum. Cygnus itaque allegorice animæ probi uiri comparari potest, qui lætus mortem obit. Onocrotali olorum similitudine, nec distare putatur omnino, nisi faucibus ipsis inesset alterius uteri genus, huc omnia inexplebile animal congerit: mox perfecta rapina sensim inde in os, deinde inferius in aluum ruminantis modo demittit. Gallia hos septentrionali proxima Oceano mittit. Phalerides in Seleucia, quæ est apud Parthos cernuntur, inter aquatiles laudatissimæ. Phalacrocoraces Balearium insularum peculiæ. Lagopodes nigri, & pedes leporino uillo, unde eis nomen. Cætera candidi columbarum magnitudine. Pyrrocotes Alpium peculiæ, luteo rostro, unde eis nomen. Gavia, quas Laros Græci uocant, λάρους, auis littorea, colore cinereo, nidificat æstate in petris. Mergus quem ἀδιδιάμ appellat, apud mare in arbore nidificat ueris initio. Anthus latine Florus & Cataracta: ambo aquatiles, & Fidipedes. Aristoteles ait: Antho magnitudine quæta Fringillæ est. Charadrius, id est, rupex latine, ut placet Gazæ. χοϊνικλος, id est Lunco, τρυγγας, id est Trynga magnitudine Turdi. Calidris colore cinereo uarie distinctus φάλις, Phaliris. κολυμβίς, id est urinatrix. βισκάς, id est Bosa similis anati, uerum aliquanto minor. Querquedula quoq; , omnes sanè aquatiles.

AVES INDIAE ALIARVMQVE GENTIVM.

INDIA uarias producit aues, Psitacum primo, ut Solinus ait, uiridi colore, capite firmissimo, ita ut ad discenda humana uerba clauicula ferrea conuerberetur. Digitorum numero discreti: qui præstant quinos habent, reliqui ternos: cui latior lingua, docilitas maior. De his etiam Apuleius libro 11. nonnulla commemorat. Nunc sanè ex Lusitania insulisq; uicinis Aethiopicis præstantissimos adduci uidemus, uarioq; colore discriminatos. Grypem in India quadripedem esse aligerum tradunt, uiribus potentem, leonis modo, recuruis unguibus, dorso nigrum, priori parte purpureum, alis albicantibus, ore aquilino, igneis oculis, captu haud facilem nisi pullum: præterea nidificare in altis montibus, ac cuius animalium in pugna congregi præterquam leoni & elephanto. Aurum insuper fodere apud Bactrios populos Indis uicinos in desertis locis ferunt, propeq; accedentes arcere, ex eoq; nidos nectere: ad quod surripiendum saepe uenit mille aut duum milium hominum exercitus, magno cum periculo, tum etiam quæstu. Tertio deinde aut quarto redeunt anno. Ex Aeliano. Philostratus uero in uita Apollonij lib. 111. scribit hanc auem simul & Phœnicem sacram esse Soli, currumq; Solis apud eos Grypibus iungi: superare insuper elephantos & dracones, omnia deniq; animalia præter tigridem, quæ ob uelocitatem ab ea aufugit: uultu quoque non multum ab humano differre. Phœnicem idem author libro eodem in India ita ponit, solamq; , ac annos uiuere DC. Plinius autem sic ait. Phœnix in Arabia aquilæ magnitudine, auri fulgore circa colla, cætera purpureus, cæruleam roseis caudam pennis distinguuntibus, cristis faciem caputq; plumeo apice honestatam: uiuere annos DC LX. tradunt: sacrum Soli in Arabia esse. Senescentem surculis thuris, cassæq; nidum replere odoribus, ac super emori, ex eiusq; cinere aliam nasci. Aelianus item. Habet, inquit, India gallinaceos crista uersicolore, alis rectis & oblongis modo pauonis, auri smaragdique colore. Habet & quam Camelam uocant maiorem triplo quàm otides, ore uenusto, cruribus oblongis, pluma cinerei coloris, alis in summo pallidis, uoce absone. Apud Caspium montem auis est magnitudine galli gallinacei, alis uersicoloribus, catuli uoce perstrepsens, quæ resupinata uolat, paulum supra terram se attollens, Cinnamomus, ut Aelianus & Aristoteles,

Imantopodes
CygnusOnocrotali
Phalerides
PhalacrocoracesLagopodes
Pyrrocotes
GaviaMergus
AnthusCataracta
FringillaCharadrius
χοϊνικλοςTrynga
CalidrisPhaliris
ColymbrisBosa
QuerquedulaPsitacus
Gryphes

Phœnix

Camela

Cinnamomus

Cynamolgus teles, ut Plinius, Cynamolgus, in Arabia in furculis sui nominis nidificat, ex quo accolæ sagittis impactos arboribus altis nidos deijcere contendunt, atque ex cadentibus furculis quæstum facere. authores Aelianus, Plinius, Parnopos, Galatæ in oriente quum gregatim fructus deuastare uiderint, alijs exterminant auibus. Syroperdicem Antiochea Pisidea gignit minorem aliquantulum perdice, fuluo rostro, reliquo corpore nigram, minime mansuescentem, cibisq; inutilem. Asterias auis in Aegypto docilis humanæ uocis. Porphyrio auis domestica cum alitibus quibuscunq; uiuit, maxime cum gallinaceis. si forte socio sit orbatus, ex cibi abstinentia se necat. Meropes contra naturam cæterarum retro uolantes feruntur, ut tradit Aelianus. Plinius ait, Meropes rubētibus esse cruribus, ore prælongo. Hinc morfu eas bibere & omnē cibum in aqua irrigare: deinde pede ad rostrum ueluti manu adferentes. Præterea in Comagena laudatissimas nasci.

ACCIPITRES.

Buteo
Aefalus

Aues Memnonie
Chalcis

Falcones

Astorgius
Cuculus
Cocyx
Curuca

ACCIPITRVM multa genera commemorat Aristoteles, Buteonem, Symbuteonem, Triorcham, Hypotriorcham, Percam, Fringillarium, Aefalum, Orcum, Asteriam, Rubetarium, Chalcidem. De Aefalo, Plinius ait: Parua auis, oua corui frangit. Ouidius: Nescius assumptis Priamus pater Aefalon alis. Aues Memnoniæ accipitrum specie, carne tamen abstinentes, in sepulchrum Memnonis apud Ilium quotannis aduolāt, quasi iusta illius umbræ reddētes. χαλκίς, id est chalcis ab Aristotele ponitur, raro apparet, incolit montes, colore nigro, magnitudine accipitris, forma tenui & oblonga, cognominatur φάσιφος, id est palumbarius, & Cymindis. meminit Homerus in Iliade: χαλκίδα κιλύσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδι, id est, Chalcida uocant dei, uiri uero Cymindin. Interdiu non apparet ob oculorum infirmitatem: congregatur cum Aquila in pugna, parit oua duo in speluncis. Falcones Seruius grammaticus commemorat nostra ætate frequentissimos, quibus Guillelmus qui Rogerij regis Siciliae auibus præfuit, librū dicauit: & post eum Albertus in libris de animalibus multa de his commemorat genera. Primum quem uocant, Sacrum seu Britannicum, Aquilæ magnitudinis, capreolos inuadentem. Alterum Gyrofalcum appellatum ex uolandi modo, quod prædam circumagat, priore minorem. Tertium montanum. Quartum peregrinum, quod peregre uolitans longe à nido paterno deprehendatur, nidificatq; in altissimis montibus. Quintū Gibbosum cæteris minorē, quod breuitate colli & alis eminetibus gibbo insignis uideatur: multiq; item ex colore cognominati. Mansuetos quoq; eos reddendi præcepta ferè in hanc sententiam tradit. Caput ante lucem pellicula obnubito, ac manu sustineto usque ad horam tertiam. Deinde coxam gallinæ pro cibo præbeto: mox supra gramen ponito, ubi riuus sit seu fons quo abluatur, si id expetat, postea in sole siccetur. In loco deinde obscuro seponito usque ad uesperam: ex illo rursus in manum sumito usque ad somni tempus, tum iterum in angulo supra perticam, ne pedes lædantur, neu manibus tractetur, cum pellicula noctu ante lucernā collocato. Astorgios Pausanias ponit, quos Italici Astores dicunt. Cuculus, græce Cocyx, tempore anni figuram mutat, apparens usq; ad caniculae ortum ob frigidam naturam: nidificat in alienis nidis, præsertim Curucæ & Alaudæ: parit unum ouum, quod excludit atq; nutrit, illa cuius est nidus, & ita præspecie diligit, ut suos eijciat: secundum nonnullos ipse pullus grandior factus, cæteros unā enutritos enecat: præterea solus ab suo genere absumitur, author Plinius.

AUES NOCTURNÆ INAUSPICATÆ.

Nycticorax
Bubo

Aluco

Noctua

Asiones

AUES nocturnæ plerunque inauspicatæ apud ueteres erant. Inter quos Nycticoraces, Bubones, Alucones, Noctuæ, Asiones, Vlulæ, Vespertiones, Oti, Ciconiæ, Caprimulgi, Striges, Paræ. Nycticoraces, id est, νυκτικόρακις, Ciconiæ quoque & Noctuæ & quæuis aliæ, noctu uenantes, ut Aristoteli placet. Bubo græce βύας, noctuæ forma, magnitudine aquilæ. Aluco ἐλεύς græce maior est gallinaceo. Noctua item inauspicata apparuit supra hastam Pyrrhi regis euntis contra Argos, qui fatum ei subsecutum dicitur portendisse. In Creta non cernitur, eoq; translata non uiuit, ut tradit Aelianus. Idem dicit hanc insigne publicum fuisse Atheniensium. Plinius autem parasitam uocat, quam cæteræ circumludant. Nigidius uero Noctuas ait sexagenis diebus hyemis cubare, & nouem uoces habere. Asiones Plinius uocat quos

quos Græci σκώπας. Meminit eorum Homerus in Odyſſea quando eos in antro Calypſus uernare dixit. Capiuntur ſaltatione quadam ridicula, quā Scopam appellant, unde uerbum Scoponi apud Græcos manauit in ridiculos: eſt enim auis aliquanto maior noctua colore plumbeo, alis albo ſparſis: duabus à cilijs ad tempora pennis. Callimachus ſcopum duo ponit genera: Scopas, & Aiſcopas: unum loqui, alterum tacere. Ariſtoteles ait apud Homerū non Scopas, ſed Copas legi oportere. Eadem auis paraſita item Plinio dicitur, appellaturq; à magnis auriculis Otus. Vlula Græce ἀργωλιός ſpeluncis inhabitat. Veſpertilio nes illis οὐκ ἐρίδες dicti, in Boriſſippa Aſſyriæ Ciuitate, miræ magnitudinis ac cibo expetite inueniuntur: author Strabo libro xvi. Ciconiæ Græce Pelargi, dicuntur lingua care re, contra ſerpentes à Theſſalis expetuntur, ut Plini. Nidos repetunt hyemis aduenæ, unā cum gruibus, noctu tantū uolant. Parentum ſenectutem nutriunt, ut tradit Aelianus: quare eos dicit teſte Alexandro Macedone ob pietatem deorū beneficio in quibusdam Oceani inſulis in homines conuerti. Caprimulgus magnitudine Merulæ noctibus oberrans per ſtabula, Caprarum ubera mulget, Græce ἀργωδιλάξ appellatur. Auis incendiaria uocitata ex incendijs naſci dicitur inauſpicatiſſima, qua uifa ut Plinius refert ſæpe urbs luſtrata in annalibus inuenitur. Para item auis inauſpicata: ut Horatius. Impios Paræ recinentis omen. Plini. libro xviii. Param commemorat. Bubo auſpicij Romanorum maxime inauſpicata, uolat tranſuerſa per loca auia & deſerta, gemit potius q̄ canit. Semel intrauit cellam Iouis Capitolini, & tota urbs luſtrata eſt. Plinius. Striges ſic etiā uulgo appellatæ.

AVES PARVAE AC CANORAE.

INTER aues canoras, id eſt, quæ carmine oblectent Luſcinia præſtat. In cuius deſcriptione Plinius poetica laſciuit licentia. Ariſtoteles ait, uere ſylua frondeſcente, dies continuos xv. inſomnem durare, perpetuo cantu, mox æſtate uoce minus modulata uifa. Nota eius fabula, qua propter Philomena & Daulias & Pandaris à Græcis appellatur. Homeri de ea carmen ita conuertit. Pandaris ut quondā florente ætate puella Vere nouo ramis deſa ſuper arbore mœſtū Ingeminans carmē uarijs loca cantib; implet. Acanthis & Acanthylis eadem: hanc Gaza liguriū interpretatur, colore quidem ignobilem, ſed cantu amœnam. Carduelis ab Ariſtotele ἀραπίς appellatur, alius ab Acanthide, cum nonnulli eandem putent eſſe auem. Alaudas κορυδός Græce, duorum generum Ariſtoteles ponit: alterum terreum criſtatum, alterum Gregale minore corpore, ſine criſta. χλωρίωρ, id eſt, Chlorio quem Gaza Vireonem conuertit: uiridis eſt, magnitudine turturis, hyeme non uidetur, ſed æſtate per ſolſtitium apparet, male uolat, & ingrato colore, docilis alioqui & ingenioſus, ut Ariſtoteles ait. Eſt & alia que uocatur ab eodem Chloris, Gaza luteam conuertit, quod miror, cum uulgo nota auis ſit, & à uiriditate uocetur, ut ſonat uerbum Græcum, cantu & uolatu libero, præ cæteris manueſcit. Turdus κίχλη Agrippinæ Claudij principis uxoris, omnium uoces imitatur, ut Plinius refert. Lucillum uero Turdos in æſtate in auarijs alere ſoluit ſcribit Plutarchus. Merulæ albæ in Arcadia feruntur: author Ariſtoteles. Hæc auis κόσσιφος Græce dicitur, cantui educatur, cibis turdo inferior. Ficedula Græce σνκαρίς autumnū tantum tempore, poſtea Melancoryphos appellata, quam latine Atricapillam Gaza cōuertit. Erythacus latine ſecundum eundem Rubicula, ea eſt quæ rubro pectore æſtate inuenitur & nominatur. Eadem hyeme Phœnicurus, rubra cauda dicitur apud Ariſtotelem. Fringilla Græce σπιζα æſtate locis calidis moratur, hyeme frigidis. Picus Martius Græce δρυοκολάτης ſuper arbores ſcandit, auis auſpicatiſſima: nota eius fabula apud Virgilium, Fauni filium dicunt fuiſſe. Tris eius ſpecies ab Ariſtotele ponuntur, inter quas minor & maior. Paſſeres auium ſalaciſſimi & argutiſſimi, uita breuiſſima. Mares diutius anno non uiuunt: argumento quia nullis ueris initio apparet nigrities in roſtro, quæ in æſtate incipit. Fœminis longius aliquantulum ſpatium. Huius auis nomine mentula quandoque ſignificatur à latinis ſecundum Feſtum. Argatylis filis nidum lineis textit, piæ ſpecie, aditu anguſto: ut Ariſtoteles. Sturnus domi ut paraſitus educatur à Græcis τόςος, gregatim uolat, magno impendentis uindemiæ damno ueniunt. Sturnos & luſcinias latino Græcoq; ſermone doctas habuiſſe Cæſares iuuenes ſua tempeſtate Plini⁹ refert. Velia eadem & ελία paruo corpore, uoce proba, colore decora, aſpectu rara, cū ſit auis peregrina.

Tyrannus Tyrannus auicula elegans, crista rutila, cantu suauis. **Aegithus** *αιγιθος*, quam apud Aristotelem Gaza Salum conuertit; altero pede claudus. **Crex** ingeniosa ad uictum & pugnam, crex caetera infelix. **Sitta** uiuit circa maceries, prolem numerosam gignit. **Certhia** ingenio audaci, uoce clara, nidificat in arboribus. **Ardea** & **Ardeola**, cuius tria genera. Pulla quae natura sagax: & uictus prouida, colore prauo, reliqua duo pulchro. Gaza ardeolam **Erodium** dicit esse & leucorodium albam ardeolam: ut supradixi. **Phoicus** oculos potissimum appetit, inimicus Harpae, uictu utriusque simili. **Carulea** auicula saxatilis, pede magno, colore sui nominis, rostro tenui. **Pardalus** parua auis, gregatim uolat, colore cinereo. *μαλακωκρανευς*, id est, Molliceps ut Gaza interpretatur, eodem in loco semper statuit sedem, nigro & cartilagineo capite, magnitudine paulominus quam turdus, colore cinereo. *κολλυριωμ*. **Collurio** magnitudine qua superior, uescitur his quibus merula, capitur hyeme. *βατις* auis **Rubeta** dici potest. *αιγιθαλος* qui **Parus** a Gaza dicitur. Cuius apud Aristotelem tria genera. *σπιζιτης*, id est **Fringillago**, quippe quae **Fringilla** aequet. **Monticula** quod in montibus degat, cui cauda longa. Tertia similis supradictis praeterquam quod minor est, *δροςπιζης* similis **fringilla**, collo caruleo, in montibus, ut nomen indicat, degens. **Chrysostris**, id est, auri uictus ut Gaza interpretatur, parua auis, uescitur spinis. *κολιός* quae & **Galgulus**, magnitudine turris, uiridis totus, lino alitur, frequens in Peloponneso. *κνοπολιγος*, id est, **Culcilega** ut Gaza apud Aristotelem, magnitudine **ligurini**, cinereus, maculis distinctus, uoce parua, & ipse limum appetere uidetur. *τροχιλος* fruteta incolit & cauos, difficilis sane capi, fugax est, & infirmis cruribus. *πρεσβυς* ab Aristotele uocatus, hoc est, senator & princeps, a latinis uero **Regulus** dicitur ut apud **Tranquillum**. Cum aquila pugna congreditur, quidam eundem cum **Trochilo** dicunt. **Lynx** auicula quam uulgo **Torquillam** uocant a collo circumagendo, a prisca **Turbo** dicta, paulo maior quam **fringilla**, colore uario, lingua serpentina, quippe quam mensura quatuor digitorum porrigit: unguibus grandibus, uoce stridula. Ex **Aristotele**. **Glottis** quam **Gaza** **Lingulacam** interpretatur, linguam exerit, unde ei nomen. Hanc initio blanditia peregrinationis auide prouectam, poenitentia in uolatu cum labore scilicet subit: reuerti incomitatum piget & sequi: nec unquam plus uno die peragit, in proximo hospitio desistit: uerum inuenitur praecedente anno relicta, simili modo in **lingulos** dies: author **Aristoteles**, **Oenanthe** statos quidem latebrae dies habet, ex oriente **Syrio** occultata, ab occasu eius procedit: author idem. **Mota** cilla quae caudam continuo mouet. **Mouet** etiam **Cinclus** quem inter aquaticas supra memorauimus.

DE PISCIBVS.

Selache **VI** halieutica tractauerit, e nostris nemo idoneus, quem sciam, praeter **Quintum** poetam, & **Apitium**: ex Graecis **Oppianus** hexametris, **Dionysius** is qui de situ orbis scripsit, **Democritus**, **Theophrastus**, & alij complures priuatim opus huic rei dicauerunt. Nec mirum cum opinio sit ponto res omnis contineri. **Pisces** in primis in quinque differentias **Aristoteles** diducere uidetur. Nam aut **Selache**, id est, cartilaginea sunt, sine squamis & spinis, ut **Muraena**, **Conger**, **Vitulus**, **Galeus**, **Aselache** **Delphinus**, **Balæna** & quae uocantur **Cete**. Aut **Aselache** duro uocabulo incartilaginata a **Plinio** conuersa, quae quidem sunt omnia squamas spinasque retinentia. Tertiū genus **Malacia** **Malaciorum**, id est, molliū qui sanguine & uisceribus careant, ut **polypus**, **sepia**, **loligo**, **urtica**. **Malacostraca** **Reliqua** duo, alterum crusta, uocanturque *μαλακόςτρακα* ut **Cammarii** **Cancrī**, **Squilla**, **Paguri**. Alterū testa integitur, *ὄστρακόδερμα* **ostracodermon** dicitur: ut sunt **Ostrea**, **Murices**, **Scombri**, & **conchae** omnes, quae pleraque sanguine uti mollia carent. **Marinorum** item alia traditur a **Plinio**, diuisio: quod plani sunt quidam, ut **rumbi**, **soleg**, **passeres**: aut longi, ut **muraena**, **conger**. In uniuersum autem, ut placet **Aristoteli**, nec **mammās** habent **pisces**. neque meatū ullum genitaliū perspicuū, sed excrementorū tantū locū. **Branchias** quibus humorē, quē acciperint reddant, tū **pinnas** quas ex magna parte quaternas gerunt. **Partes** quoque audiendi, odorandi, sentiendi nullae perspicuae praeter oculos, qui sine palpebris sunt. **Oua** pariunt omnia quae squamis integuntur, **Animal**, quae genere cartilagineo continentur, excepta **rana**. **Coeunt** plerumque in occurſu, paruo contactu. **Cocipiunt** mēse **Mar. Aprilī**, **Maio**, **Autumno** pauci, ut **Salpa**, **Sargus**, & nonnulla alia generis eiusdem. **Errant** praeterea non quaedam gregatim ueluti **pecudū armenta**, aut militū ordines, per alas & phalanges: alios cohortes dices, illos quasi iustos iugum

fugum subire, multos in cubilibus uti custodes domi remanere, quosdam etiam uolare, ut Accipitres, Iruindines, Sepias. Hyeme uero procellosa pontum quidem horrent plerique alii, & ij nihilominus arenam aggerentes multo limo loricantur. Alij sub petris glomerati conuiescunt, nonnulli summa pelagi tempestatibus obnoxia fugientes, ima petunt. Iidem uero redeuntem serenitatem illico sentiunt, tum demum profiliunt, & tanquam peregre domum remigrantes palati, littus libenter aspiciunt. Sed & partu differunt. Lupus bis anno parit, Mullus ter, ut Graecum indicat nomen: ceteri semel ac diuersis temporibus. Praegnantem uero libenter ad aquas dulces fluminum aut stagnorum uicinarum se transferunt, pelagi fluctus tanquam partibus aduersos mitiore thalamo commutantes. Ferunt & pisces quidam in Africa in quadam palude feruenti uiuere, ut est author Aelianus: ut autem Pli. alij in aquis quibusdam calidis prope Pisas. Refert Democritus, & post eum Aristoteles, & Theophrastus, Piscium partus
 Dulcis aqua in mari
 Licinius Muræna piscium uiuaria primus excogitauit (ut Pli. refert) Licinius Muræna. Cuius exempla secuti Philippus & Hortensius fuere. Lucullus etiam exciso monte iuxta Neapolim, maiore impendio quam uillam aedificauerat, euripum & maria admisit, qua de causa Pompeius eum Xerxem togatum solebat appellare. Genera piscium idem author LXXIIII. praeter cru-
 Modi piscationum V.
 Verbascum piscibus uenenum
 Delphinus
 stis inuenta quae sunt XXX. refert. Modi piscationum omnino V. retibus, iaculis, hamo concha, ueneno. Herba enim quam Graece *ωλόμορον* nos uerbascum appellamus, aqua infecta enecti pisces capiuntur: quo maxime modo Phoenices utuntur, ut ait Aristoteles. Mox singulos considerabimus ac primum Delphinos.

AELIANVS de Delphinis multa fortasse fabulosa conscribit, ego uero quae magis uero similia uidebantur in hunc locum excerpſi. Delphini inquit, Philotecnii, id est, filiorum amatores sunt. Foemina lacte copioso mares pascit, ut quae ubera mulieris modo habeat, Illi pro aetate distincti una natant, more castrensi & primo quidem infirmiores praecedunt. Adulti iam & perfecti subsequuntur, pariter ab latere comitantur, agminibus inuigilant. Si e duobus quos mater peperit (neque enim plures solet) alter capiatur, illa usque consequitur, atque e piscatorum manibus ore appetendo conatur auellere: eo tandem erepto ad alterum accurrit, ore, adflatu, cauda, ac quibus potest modis ad fugam instituit. Ipsa postremo capto suppeditas ferre cupiens, commori prius eligit. Nec solum erga sobolem, sed & erga socios signa charitatis ostendit, ut adfirmat Aristoteles: si quis eorum captus in scapha iam fuerit, ceteri adnatant supplicantium specie socium repentes, solereque interdum piscatores ipsos pro portento concedere, compotesque eos reddere. Agilitate praeterea tanta ut saepe naues supersiliant. Cuius rei causam idem Aristoteles adfert, quod spiritum inclusum diu retinentes urinantium hominum modo, uno postea impetu cum libet effundunt: ut ab intento arcu iaculum, ita refflatus relaxatione uehementis corpus quocumque impellitur. Habent & quandam cum Leone comparisonem, non solum quod alter nemorum, aquarum alter rex censetur, sed quod ingruente senio, morbisque irruentibus, uterque similia pro pharmaco utitur, hic marina, ille terrestri. Puerorum quoque amatores esse uarijs exemplis prodit Aelianus. Sed & musices Arion Methymneus notissimus testis apud eundem authorem, Delphini statua apud Tænarum dicata: quam ipsemet tanquam inscripsit epigrammate a nobis hoc modo conuerso. Dijs genitum cernis qui uexit Arionem Delphin, A Siculo subiens pondera grata mari. Item ex hymno Neptuno in huius rei memoriam ab eo dicata, mihique item conuerso. Pater tridente ferox Neptune aureo, Raucumque ponti numen undis estuans. Te circa agunt, leuesque saltu connatant Catuli delphinum, melos sequentes nobile, Tuarum sedulum Nereidum pecus, Quas Amphitryte Pelops ex te Tænarum Rapta parit quondam errabunda littore, Pandoque me libenter dorso conuehunt. Dolosi quem humida deiciunt pinu Socii secantes iurati simul freta. Capiuntur autem hoc modo: Animaduertens piscator per maris tranquillitatem illos per aequor palantes, undis exstantes, e scapha tridentem iaculatur. Et forte ex his uulneratum intixito telo finit ad maris ima descendere: uti subitus uigor uulnus retrectans frangatur, donec paulatim refrigeratum ac semianimum in summo pelago apparentem, fune tridenti iam inde a principio adligato ad se

- Balæna** se in scapham trahat. Balæna Græce φάλαινα parit animal, lacte nutrit, spirat non branchiis sed fistula quadam. In fronte gerit ora, ac summa fertur aqua. Præterea ignauam esse constat, quod ob corporis molem sensibus hebetetur, Quapropter duce indiget pisce qui prælongus & albus, capite procero, angusta cauda præcedit, extremaque balænam cõtingit, ac tanquam temone ad eam regendam utitur. Hanc scilicet mouendo, signo quodam cuncta itineris pericula insidiasque præmonstrat, ad loca deducens patentia, ut minime angustiis coacta, uitæ discrimen euitet. Balænas alit Indicũ pelagus, quincuplo ingentis elephantis magnitudinem excedentes. Balænae & uituli marini ardente sole exeunt ad littus, ac prostrati dormitant in arena: quod pulchre ab Homero in Odyssea describitur, ubi Menelaus Telemacho & Pisistrato Protei uaticinium narrat: ex Aeliano. Orca Cerarij & ipsa generis, miræ magnitudinis, in portu Ostiensi à diuo Claudio expugnata, ac eius reflatu belluæ nauigium depressum legitur apud Plinium. Vitulus marinus, id est, φώκη animal Amphibium, foetus in terra parit, paulatimque ad undas adsuefacit: à partu quidẽ breuissimus deinde maximus exit, uentre albus, dentibus frendens. Ipse imbellis & animo degener, nec tantum uiribus quàm uastitati corporis fidens. Vescitur piscibus, & humano cadauere, quapropter piscantes insidijs petit. Ex Aeliano. Aristoteles ueluti quadrupedem imperfectam eum appellat. Nam pedes habet à scapulis manibus similes, modo ursæ, pedesque posteriores quinque discretos digitis. Pellem huius uituli fulmine non afflari legimus apud Tranquillum in Tyberio. Romæ paucis ante annis animal precio ostentabatur. Torsionẽ similem esse Delphino, præterquam rostro, Plinius refert. Gaza autem hunc esse putat Phocænam, quã in Ponto gigni Aristoteles dicit. Non præteribo quod uidi anno M. CCCCXCVIII. apud uada Volaterrana reperta in littore extincta siue balæna, siue Cetus alterius generis, magnitudine pedum centum: cuius dorsi uertebrae LX. fuere. Septem ex eis adlatas Volaterris uidimus, quarum quælibet equi ephippium quo nunc utuntur æquabat. Polypo tanta est uoracitas, ut ne quidem à suo genere abstineat. Insidiatur latitans post petras quarum colorem reddit. Pisces uero petrae specie decepti iuxta adnatantes, incaute opprimuntur. Carabum ex omnibus expauescit, adeo ut coniectus in retia ubi ille fuerit quandoque captus, statim exanimetur. Visi etiam Polypi æstatis tempore exire in agros uicinos, arboresque fructuum auiditate scandere, uisi & clam ingressi cetaria depasci. Animal alioquin tanta salacitate, ut effæcto corpore nulli sit ei aut adnatandi aut prædam adsecrandi facultas, nec ultra annum uita, Fœminæ etiam breuior, quæ facilius capitur: ex Aeliano. Quod uero in fame pedem sibi rodant, ut ait Hesiodus & nonnulli, falsum putat Aristoteles. Pedes eius rapaces sunt, à Græcis ωλεκταύνοι à latinis acetabula dicti, uenitque in prouerbium rapacium hominum: apud Plautum. Polypi sunt, quicquid attigerunt tenent. Est & nasi morbus Polypus apud Aetium. Muræna μυραίνα monilibus & gemmis ornata in uiuario colebatur à Crasso, ad eius uocem manumque ueniens: qua extincta & ab eo desicta ac tumulo dignata, Domitius ait, Murænam Crasse ploras. At ille: sanè inquit. Tu autem tris à te elatas uxores minime ploras. Hunc piscem ex undis in terram exire, ac cum serpentibus coire, cõpertum. Ex Aeliano. Murænarum, ait Plinius, uiuaria prius excogitauit C. Hiricius, qui cœnis triumphalibus Cæsaris dictatoris sex milia murænarum mutua appendit, nam permutare quidem precio noluit. Hortensius murænam extinctam & adamatam fleuit. Aelianus tamen de Crasso ut supra ostendi, dicit. Antonia Drusi murænae quam diligebat in aures addidit: ex Plinio. Flutas murænas appellat Varro, quæ præ pinguedine summo pelago fluitent. Græci φλωταί. Idem in freto Siculo murænas nobilitat. Mullus Græce τριγλιν quod ter in anno pariat. Maritimorum uoracissimus, uescitur alga & humano cadauere: ut ait Aelianus. Nonnulli ex colore mulleo, id est, purpureo, quod moriens uersicolor & rubentium squamarum multiplici mutatione spectetur. Binas præterea libras maior non excedit, inferiore quoque labro barba insignitus gemina, ut Plinius refert: & Cicero barbatulos mullos uocat, libro de Paradoxis. Quapropter eum existimauerim, quem hodie barbum appellant. Mugil κίσσινος Græce, quod teli modo intret adulteros Atheniensium lege: in metu caput abscondit, celeritate saltusque insignis. Hic hodie notissimus uulgo piscis, nec non men mutauit. Galeum quem Mustelam Gaza apud Aristotelem uertit, ministri lous non attingunt tanquam impurum, quod ore pariat: quanquam hoc negant quidam, dictitantes eum metu insidiantium foetus suos quandoque in periculo deuorare, rursus que elapso periculo

periculo reuomere. Sepia morfu uenenosior Polypo, sed nō uolentior, cum se peti uidet, ef-
fuso atramento quod pro sanguine illi est, sese abscondit, non absimile cōminiscens nebu-
lae quae Aeneam aut Neptuno qui Achillem decepit apud Homerum: ex Aeliano. Quod
sepia cibo expetitur, id atramentū est quod Sepium uocant. Loligo *τέυθις* Graece sagittae
modo extra aquā sese effert atq; uolitat, ut est author Plinius. Lollius Graece *τευτός*, paruus
admodum piscis, specie similis Loligini. Pars enim Lollij quae exit in acutum latior est, pin-
nulae etiam circundantes: illae totam in Lollio aluum ambiunt, cū in Loligine partē quan-
dam relinquunt, ut author Aristoteles. Scarus solus piscium natando uescitur & ruminat.
Optatus Helipertius praefectus classis sub Claudio principe hūc piscē ē Carpatio mari ad-
uexit, ac inter Ostiensem & Campaniae oram disseminauit. Erat in mensarum honore, praer-
ferim apud Claudiū. Plinius. Aelianus autem hunc salacissimum piscem esse testatur, ue-
nerisq; gratia in praedam agi, foemina eius generis per littus ducta. Acipenser ut legimus
apud Ciceronem de fato, in mensarum dignatione fuit, rarusq; inuentu. Plinius tempesta-
te sua ignobilem fuisse, eumq; Helopem a quibusdam putari, praeterea contra aquam nare
squamis ad os uersis scribit. De Helope sic ait Aelianus, Helopem quidam existimant esse
quem Homerus piscē sacrum appellat, inuentu rarū, nec nisi in mari Pamphylia, corpore gra-
uilem: captus trahitur magno adclamantium plausu. Alij Anthiam piscem sacrum dicunt:
quod locus ubi ille reperitur sit ab illis innoxius. Lupus clarissimus a uoracitate dictus, &
quod solus natet, ut ait Aristoteles, leuis ac mollis. Cancrorum marinorum maxime adse-
rator. Lapidem quendam in capite gerit. Fluuiatilis marino praefertur: & ut Plinius refert,
capitur Romae laudatissimus inter duos pontes. Hunc hodie pleriq; eruditi Storionem uul-
go appellatū esse putant, nam & in Tyberi capitur, & praestantissimi saporis est. Mar. Phi-
lippus cum Lupum Casini ex proximo flumine oblatum degustasset, tanquam improbum
expuit dicens. Pereā nisi piscem putaueram, author Macrobius. Pastinacam Plini⁹ appel-
lat quā Graeci *πριγώνη*, Ambrosius in Hexameron turturē conuertit: tradunt eam nunc na-
tare, nunc uolare, praeterea rostro praecuto ac uenenato appetere, cui nullum sit remediū:
authores Aristoteles, Aelianus, Plinius. Trochus est ingens corpore, ceruice ac spina pro-
minentibus, ut supra undas conspiciatur: eam sanē ad sonitum nauigantiū flectit, unde no-
men rotae sortitur. Hunc Aristoteles dicit seipsum Inire. Quare Gaza Masculofoemina in
latinum conuertit. Nam huiuscemodi animalia quae utranq; naturam retinent, Aristoteles
hermaphroditos, androgynos, arsenothelys appellat. Anguilla octōis uiuit annis, Durat si-
ne aqua senis diebus. Aquilone spirante hyemem in exigua aqua non roletat neq; in turbi-
da. Atterendo se scopulis, strigmenta iuuenescunt, nec est alia eorū procreatio. Capiuntur
plurimae in lacu Benaco hyemato: haec Plinius. Aelianus autem dicit in Timauro praepin-
gues ac optimas capi. Nonnulli palmam huius piscis nostra aetate lacui Vulsiniensi tribu-
unt. Athenæus ait ex autoritate Theophrasti anguillas & murenas diu extra aquam ui-
uere, ob branchiarū paruitatem quae parū humidi recipiunt. Solinus scribit Gangem edu-
care Anguillas longas pedes c c c. Sciaenam, id est *σκιανού* Varro latine Vmbra appel-
lat: nunc quoq; Vmbriam uulgo uocant. Hunc Aristoteles & Plinius lapillū in capite ge-
rere dicunt. Myrus, de quo Aelianus. Myrus serpens est marinus nec unde nomen habeat
satis constat: traditur de eo si oculus capto eruatur, fronteq; hominis suspendatur, ophthal-
miam sanare, pisci uero rursus renasci: praeterea altero eum capi lumine qui uiuentem non
dimiserit. Plinius & Gaza oculatam eum appellant. Plautus uero Ophthalmiam. Athenæ-
us autem ex autoritate Aristotelis dicit Myrum a Murena distare quod haec magis uaria
& debilior, ille breuior & robustior: eius genera esse duo, nigrantem & suffuluum. Hos
ego lampredas putarim. Thrissas Plinius laudatissimas dicit in Tyberi reperiri, haec sunt
hodie Romae quas lacias uocant, Florentiae Chepias, Neapoli Alosas, ut ait Gaza. Ae-
lianus autem scribit quod in Aegypto circa Meroae stagnum coloni Trissas flebilibus
numeris & melodijs escae uice deceptas expiscantur. Troctam Graece *τροκτήρ* cum no-
men ipsum, tum dentes arguunt continui, piscem esse uoracissimum. Captus hami lineam
praecidit. Multae simul cum Delphino bellum gerunt: ut ait Aelianus. Hic piscis notissimus
piscum adhuc seruat uocabulum. Cephalus ut tradit Aelianus, pisces non attingit. In Io-
nio iuxta Aciūm Cephalenides Insulae ab eorum frequentia nominatae. Vescuntur limo,
ut tradit Aristoteles: quapropter sordidi saepe sunt, uerum summo pelago quandoque
urinantes

Sepia

Loligo

Lollius

Scarus

Acipenser

Helops

Anthias

Lupus

Pastinaca

Trigon

Trochus

Anguilla

Vmbra

Myrus qui

serpens mari-

nus

Oculata

Ophthalmia

Thrissa

Alosa

Troctas

Cephalus

urinantes sese abluunt. Oua eorum non attinguntur. Quare numerosi sunt, sed cum adoleuerunt à cæteris piscibus corripuntur, maxime ab eo qui Archanus uocatur, Athenæus ait Cephalos ex grauitate capitis dictos esse, marinosq; flumineis præstare: hodie notus est piscis. Chelones Aristoteles nominat. Gaza Labeonem conuertit: nostra ætas hunc Caponem ex magnitudine laborum & capitis appellat, etymum secuta græcum, quod quidem per χ scribitur, id est, $\chi\eta\lambda\omega\nu\eta$, per ϵ autem $\chi\epsilon\lambda\omega\nu\eta$ testudinem significat. Ausonius poëta in quodam de piscibus opusculo Tinchas ponit uulgo notas. Athenæus Leuciscum piscem, eiusq; generis esse Cephalum, Chelonem, Mugilem. Sargus nullum semper comitatur. Hoc genus piscis antris inhabitat confertim, ac ex animalibus maxime capris sollicitatur, ut ait Aelianus. Synodon eodem teste authore sociabilis est. Gaza Dentex apud Aristoteli conuertit. Carne uescitur & mollia appetit: euenit huic & hiatulae, ut cum pisces minores insectantur uenter procidat, quod is iuxta ori coniunctus sit. Silurus Græce $\gamma\lambda\alpha\nu\iota\varsigma$ ut placet Gazæ inter pisces commemoratur, tanta charitate in prolem, ut absumpta fœmina mas oua feruet, saepeq; unâ capitur, dum filios captos subsequitur: authores Aristoteles, Aelianus, Glanius Est & Glanius à Plinio positus, quem Stephanus grammaticus apud Glanium Cumarum fluuium dicit nasci.

SALSAMENTA ET PISCICVLI.

THYNNVS primum cetarias replet, dextro hic captus est oculo: ut Aristoteles & Aeschylus scribunt. Quare natando latus quo cernit, terram uersus adplicat, ubi bruma deprehenditur, ibidem hybernat. Mox unâ uere procedente exeunt in pontum Euxinum: ac maiores primum per sese, cæteri gregatim ueluti pecudes sub pastore transmittunt, connexis ita inter se corporibus, ut mutua iuuentur umbra contra Solis æstus: ex Aeliano, Strabo miræ magnitudinis Thygnos eosq; glande uesci in Hispania commemorat. Plinius uero sic ait. Cordyla appellatur partus qui fœtas redeunt in mare autumno comitatur, Lutosa uero à luto Pelamides incipiunt uocari cum annuum excessere tempus. Thygni ij membratim cæsi ceruice & abdomine comendantur edulio recenti. Cætera sale adseruantur. Melandrya uocantur cæsis quernis assulis similia. Vilissima ex his quæ caudæ proxima, quod pingui caret: probatissima quæ faucibus. Strabo piscationem maximam pelamidum in angustijs Byzantij fieri dicit. Trichia sunt ex quas Sardas dicimus subeuntes Istrum, nec remeantes: ut ait Plinius. Inter Aleces tria genera commemorantur, Menæ, Smerides secundum Athenæum, & Boces. Speusippus inquit. Sunt Boces Leucomenides. id est, Menæ candida: nam Boca genus piscis à bouando quod bouis uocem emittat, ut ait Festus. Plinius Box dicit. Gaza Voca. Sunt & lacerti ex quibus salsamenta conficiebantur secundum Celsum. Optimi Sexitani ex Hispania secundum Plinium. Optimi & Amyclani, Martialis. Mox uetus & tenui maior Cordyla lacerto. Hic piscis à græcis $\kappa\omicron\lambda\iota\alpha\varsigma$ dictus haud bene uertitur à Gaza Monedula. Athenæus duo genera salsamentorum ponit, Horeum & Thynum: in Horeo macra pinguis, in Thyngo macro pinguis præferimus. Quæ autem Cybia inquit, dicuntur inter macra sunt. Inter pinguis Cordylæ. Idem author Clidia id est, iugulos & uræon Caudæ proximæ: Varro Cybium & Thynum commemorat. Cuius partes esse dicit Melandrya & Vræon. Narica piscis minutus. Plautus apud Festum. Naricam bonam atq; canitam. Percæ saxatiles pisciculi. Tænia item pisciculus quem Gaza Vittam conuertit. Aphya pisciculi quos parit limus in mari concretus, uermiculorum modo scaturientes: ut ait Aelianus. Plinius autem Apuas à latinis appellari dicit, quodq; ex aqua & pluuia procreant. Encraules siue ut alijs placet Encrasicoles, ut alijs lycostomij pisciculi minutissimi, albo colore præda cæterorum: turmatim conglobatimq; adeo dense feruntur, ut scapha aut remis urgentibus minime dissociari aut discuneari queant. Iulides etiam saxatiles ac morsu uenenato. Aristoteles & Aelianus authores. Iulus, quem Oppianus $\eta\gamma\eta\tau\kappa\epsilon\alpha$, id est, Ducem cognominat quod cæteris uti itineris dux præcedat. Sombri è genere Thygnorum ex quibus salsamenta fiunt: esse mansuetos in Ionij insula Palladis uocitata in quodâ stagno: author est Aelianus. Strabo dicit Insulam esse contra Africam, quæ ab eorum prouentu Sombria appellatur, ex quibus etiam Garum fit optimum. Est enim Garon $\gamma\acute{\alpha}\rho\omicron\mu$ Græce oleum è Ceti & magnorum piscium intestinis confectum. Hinc Oxigarum à Columella ponitur, quondâ in mensarum lauitia, Muria uero liquamen ex salsamentis, Plautus. Nos fœminæ tanq; salsa muriatica.

Sphyranam

SPHYRAENAM Gaza Malleolum cōuertit. Pollux & Athenæus eandem cū Cestra esse uolunt. Plinius eam Sudū ait nostris uocari. Aelianus & Oppianus aiunt, latiore in nassis plagam unde profiliat quærere. Cyprinus inter fluuiales connumeratus palatum carnosum pro lingua habet. *χάυνη* Channa quam hiatulam Gaza conuertit, mollis est carnis, ut ait Athenæus. *ψήθα* quam nos passerem uocamus. Rumbus Rauennæ laudatissimus teste Plinio. Glottis id est Lingulaca, ut placet Gazæ, quanquam Lingulaca à Plauto & Varrone pro Solea ponitur. Sphondylos piscis apud Plinium, apud Athenæum Salsamentum. Cinædus piscis à Plinio commemoratur, in cuius cerebro Cinædias ait esse gemmas libro ultimo: soli piscium luthei. Vranos scopus itē ab Aristotele, à Plinio uero Hippuris, Latine Equiseles. Gobio, ut ait Athenæus, præstanti sapore, parui nutrimenti: differunt sapore, præstant albi nigris. Erythrinus à Gaza Rubellio dictus. Cuculus, Bolitana autem & Ofsolis inter genera molliū. Salmo in Aquitania, fluuiatilis marino præfertur apud Plinium. Phagrus, ut ait Aristoteles, carniuorus. Cor habet angulare, crescit uere. Athenæus scribit quod Phagrus, Chronus, Orphus, Sinosdotes, Anthias, pisces sunt similes anguillæ. Salpa *σάλπηκ*, ut Aristoteles, scribit. Pauo piscis uarij coloris, rubentibus lineis, è genere serratorū & solitariorū. Auratæ Chrysophryes à Græcis dictæ, timidissimi piscium existimantur, in maris refluxu, maxime circa Actiū redeunt. In locis arenosis ibiq; subnascētium arborum coacti, ad frondium agitationem exterriti ueluti sese dedentes, facile à peritis capiuntur, ut ait Aelianus. Eorum uiuaria primus instituit Sergius Orata, ab eo pisce cognomen adeptus: ut author Plinius. *χαλκίς* quam æricam Gaza dixit, de genere Rumborum. Pholis *φωλίς* mucore suo spumaq; cubile sibi quoddam substernit. Congrus à Nicandro in libro tertio Grillus uocatur, est enim piscis similis Anguillæ, duriore tamen carne, ac sapore inferior: autor Athenæus. Lucerna ex argumento piscis est, qui lingua ignea per os exerta serenis noctibus lucet: ut ait Plinius. Solea alijs à Solene. Glaucus tanta erga sobolem charitate teneri dicitur, ut paruos fœtus nūquam deserat, præstetq; adsit eis contra noxia. In periculis solidos deuorat, deinde reuomit: ut Aelianus. Aristoteles eum è genere Serratorum & Carniuorum facit, colore nigrū. Athenæus similem Phagro dicit esse. Aethneus tanta temperantia traditur, ut consortem quam sibi semel delegerit, nunquam uiolet. Aelianus. Lagnis piscis apud Meandrum & Lycum Asia, itemq; apud Strimonem Europæ fluuios cernitur, haud absimilis Siluro, amantissimus alio, qui sobolis. Fœmina siquidem enixa, mas curat communes fœtus, arcetq; à grassantibus, haumq; & hic deuorat: ut ait Aristoteles. Cantharus zelotypus fertur & pro consorte usque ad internicionem cum suo genere pugnat. Astacus si paulo longius à mari asportetur, unde facile irrepere possit, ad eundem penitus ubi captus fuerit redibit locum. Hippocampi uentrem si quis ex aceto & melle hauserit, contra canis rabiosi morsum auxilium sentiet. Adonis quem aliqui Exocæton uocant, per maris tranquillitatem exit in terram, interq; petras prostratus, alte soporatur. Aues aquatiles maxime exhorret. Hæc Aelianus. Plinius autem de hoc ultimo sic ait, Miratur Arcadia suum Exocæton appellatum, ex eo quod in siccum somni causa exeat. Idem Adonis ab aliquibus dictus. Cucumis item apud Plinium, Squatina quam Græci *ήναρ* uocant. Aristoteles uero *ήνόβατρον*. Glauciscus apud Plinium lib. xxxij. & Athenæum. Hepar apud Plinium, alijs Hepaton. Gaza apud Aristotelem Iecorinum conuertit. Meryx, id est, *μήρυξ* ἀπὸ τοῦ μῆρυξίτην quod ruminet. Gaza apud Aristotelem Ruminale appellauit. Helecatenes apud Athenæum Ceti genus, unde salsamentum conficitur. Phuca apud Aristotelem, Plinium, Athenæum. Gaza Phucam uertit, quod solus piscium nificet in alga. De hoc Oppianus, *φύνιδος ἀοθαλινῆς ἀνδρός ἐπιονύμην δηλύφρονος ἠνδ' ἄξαντο*. Tritonem Romæ se uidisse Pausanias dicit, piscem cui caput crinitum, colore ranarum palustrium, squamoso corpore ut Squatina, branchijs sub auribus, naso humano, ore item, dentibus firmis, oculis glaucis, manibus digitisq; cōchularum testis similibus subtus aluum, cauda uice pedum ut Delphini. Plinius uero scribit Tritonem concha in littore canentem auditum, Vlyxiponensium legationem Tyberio principi nunciassē, ea qua noscitur forma: & legatum Galliæ diuo Augusto scripsisse, cōplures in littore apparere nereidas exanimas. Acus marina Græce *εελώνη* gracilis quidem ac sinuosa nec satis fœtibus capax, quare iustum uteri tempus non expectat, quum uia partus erumpat, matremq; interimat: author Aelianus. Stella quoq; in mari est, parua admodū carne intus, extra uero duriore callo. Infidiatur Conchilijs,

Sphyræna
quæ & Cestra & Sudū
dum.
Cyprinus
Channa
Passer
Rumbus
Glottis
Sphondylus
Cinædus
Hippuris
Gobio
Erythrinus
Cuculus
Bolitana.
Salmo
Phagrus
Chronus
Orphus
Salpa
Pauo
Auratæ
Chalcis
Pholis
Congrus
Lucerna
Solea
Glaucus
Aethneus
Lagnis
Cantharus
Astacus
Hippocampi
Adonis
Exocætos
Cucumis
Glauciscus
Hepar
Meryx
Helecatenes
Phuca
Tritones
Acus marina
Stella

- Orcynus* chilijs, tanti demum feruoris natura, ut omnia cōtacta adurat: author Plinius. *Orcynus* mira sagacitate hamum uī deorsum trahit, adeo ut solo uadi aut petra illidens, sese laqueo absoluat, aut uulnere luctando laxato profiliat. *Aelianus*. *Melanuri* timidissimi piscium feruntur. Nam tranquillo cœlo ac mari ima pelagi petunt, seseq; petris multa obductos alga condunt. Per brumam uero cum ceteros uiderint pisces undis exagitatos ac uētis profundum petere, illi tunc fidentes superiora repetunt, iuxtaq; littus spuma tempestatis operti piscatorum ante ora feruntur incogniti. Vescuntur obujs quibuscunque, ad hamum non accedūt, capiūtur autem sagena. *Aelianus*. *Orchis* durissimus est piscium rotundus & sine squamis, totusq; capite constat. *Plinius*.

ANIMALIUM NOMINA TERRESTRIVM ET VOLATILIVM quæ in mari uiuunt, ex *Aeliano* & alijs.

- Draco* **D**RACO marinus cætero quidē corpore ut reliqui pisces, capite oculisq; haud absimilis terrestri, squamis præduris, aculeosq; ferens, uenenum tactu linquentes. Præterea si manu dextra adripias, contumacem renitentemq; experieris: si læua, subsequenter. *Lepus* gignitur in limo unā cum *Aphyis*, cum ipsis sæpe capitur, specie cernitur cochleæ tegmine nudata, gustu uenenosus. Est & alterius generis in mari magno, similis per omnia terrestri, præter uillos quos aculeatos & erectos habet, tactu letales: natate summa aqua traditur, haud capi facilis, ut qui uelocissimus sit, nec unquam nassis aut hamo propinquet. Si quis eum attigerit dum in morbo est manu aut baculo, animi defectum incurret, ac idem ferè quod ex basilisco uenenū. Remedium ei in quadam prope idem fermè mare insula natura inuenit, radicem uulgo satis cognitā, quæ admota naribus, sic adfecto uires illico restituit. *Leo* concha integitur, caraboq; similis, præterquam quod gracilior est. *Castoris* circa littora petrasq; uersatur, uoce alioqui lugubri & inauspicata, fatum audientibus portendens. *Musaraneus* quem *μυγάλη* uocant, uisa orbita currus statim uti pedicis impeditus capitur. *Merula* pluribus congregitur foeminis sui generis, easq; in recessu petrarum abditas tanquam in thalamis secum cōtinet. *Zelotypus* fertur, puerperium & mas curat ad sistendo, cibumq; foetæ ministrando. *Mustella* admodum parua & fluuiatilis. *Asellus* præstantissimi saporis *Plinij* tempore, ab alijs piscibus tantū differens, quod solus uiuit nec socium admittit. Cor in uentre habet, in crebro paruos lapsillos, per caniculam latitat. Eorum duo genera secūdem *Plinium*. *Collylei* minores, & *Rachi* maiores, qui non nisi in alto capiuntur. Ideo prælati prioribus. *Canicula* sicut & *Glaucus* foetus ipsa suos à partu natantes, ab incurfantibus noxijs uorando tuetur. Earū tria genera, primum quod inter *Cetos* possis cōnumerare. Reliquorū alteri *Galei* alteri *Centritæ* cognominant. Ambo cubitum non excedunt. Sed *Galei* colore uario, cauda aculeis densa, ac ictu uenentia. Igitur utrunq; genus capitur in locis limosis, uiles ambo. Sunt & *Caniculae* fluuiatiles, specie quidem paruorum canum, cauda uillosa, quarum sanguinem ex aceto & aqua simul, humani corporis neruis intumescens dicunt illitum auxiliari, tum ipsam quoq; neruis impositam opitulari. *Gruem* alit *Corinthium* pelagus, magnitudine pedum xv. Os ceruicemq; haud ab similem aliti gruī, eiusq; pennarum modo squamas habentem, gracilem, prolixamq; ueluti anguillam subsultim natantem. Cæterum aduenas esse hyemis, fugereq; *Thracium* frigus, sicuti *acreas*, tradunt *Epidaurij*, gigni q; hoc modo: foeminas accensas in libidinem maribus blandiri, eosq; salientes minime pati, genituramq; propterea in aquas cadere, inde ex mari tanquam ex parente procreari. *Pediculus* piscis parasitus, *Delphini* siquidem escam prædamue sectatur. Ille libenter impertit, quare nitidus semper obesusq; aspiciit. *Cicada* præterquam quod cornua & aculeum non habet, & alacrior est aliquantulum, non absimilis paruo *Carabo* uidetur. Ala ei parua sub oculis, sicuti & terrestri. Ab hac abstinent plurimi, putantes religiosum, inter quos *Seriphios* inuenio captam dimittere, extinctam sepelire, dicentes eam *Perseo* Iouis filio quem colunt dicatam esse. *Mures marini* exeunt in terram, sicuti & *polypi* & *Murenae*, & scrobe effossa pariunt oua ac rursus obruunt terra, trigesima die reffossa, foetus ad aquas ducit. *Myscus* ut *Plinius* ut *Aristoteles* *Mysocætus*, *Gaza* *Musculus* cōuertit, *Athenæus* *μυιάρ*, pisciculus est qui *Balenas* præit. Tres in mari *μύες*, id est *mures* dicunt esse, inter testudines, inter pisces, inter ostrea. *Vulpes* hamum uorat. *Scolopendra* item quam *Centipedam* *Gaza* uertit, haud absimilis terrestri est: si quis eam attigerit, non aliter eam quam *urtica* tacto pruritus excitabitur. *Visa* iam quas magnitudine inter *Cetos* habes, capite

capite, caudaque extantibus, per undas triremium modo ferri, pedibus quos plurimos habet ordine sublatis pro remigio utentes. Coruus notus piscis marinus, fuluus est, e stagno nigri cans, parit bis in anno, uescitur alga: author Athenæus. Coracinum Gaza Coruulum conuertit apud Aristotelē, miror cum alius sit Coracinus à Coruo, Athenæus dicit eum nomi nari ἀπὸ τοῦ κόραος κινῆμ, quod oculos frequēter moueat. Hirci marini circa Cyrenaicum Sar doumque mare oberrantes uisuntur, unā cum Delphinis. Mas alba uitta frontem modo re gum redimitus aspicitur. Fœmina uero cum crista ueluti gallus, tanta tamen ambitione ut hanc alteri altera eripiat extinctæ pulchriorem possidenti. Rapacissima belua, ut quæ homi nes nauigiisque inuolat, spiritu graui & uehemēti, quo sanè instrumento ad prædas utitur cæ terorum. Nam ex omnibus adfectatur uitulos marinos, quos proflatu haud aliter quàm ia culo expugnat, Aelianus. Aries grassatur ut latro, & nunc grandes naues stantes in salo oc cultatus, nunc extra aquam capite exerto piscantium cimbas occulte adnatans mergit. Irun do uolat perquam similis uolucris Irūdini, itēque Miluus & Aquila. Plinius. Echinus quem Latini Erinaceum appellant, in mari etiam inuenitur spinis similiter aculeatis. Hunc unda maris exagitata ad littus impellit, Captum si concerpseris in frustra, in mareque proieceris, par tes paulo post cōuenire ac reuiuiscere uideas. Aelianus. Porcum maximum piscium esse Ap pion tradit, quem Græci Astragoriscum uocāt: præterea cum capitur more porcorum grun nire. Testudines marinæ reperiuntur, & quæ in aqua dulci uiuunt, Plinius author: quas nos Lutarias, Græci ἄμυδρα uocant. Scorpis siccoris est carnis ut ait Diocles medicus, parit bis in anno, uescitur alga, uariis est piscis. Icesius medicus, e pelagis fuluos dicit esse scorpis, e stagnis nigrantes. Aristoteles Scorpenas & Scorpis diuersis in locis scribit, tanquam dif ferentes. Athenæus eosdem dicit esse.

Coruus
Coracinus
Coruulus
Hirci
Hircus
Aries
Irundo
Miluus
Aquila
Echinus
Porcus
Testudo
Scorpis
Scorpena

THYMALLVM Ticinus Italiæ fluuius gignit magnitudine cubitali, medium sanè inter Lupum & Cephalum. Naribus admotus herbam unde cognomina tur & qua uiuit, spirare uidetur, ad hamum non accedit, cum non alium sanè ci bum sectetur. Margari rotunda specie gregatim natant, regem sectantes mo re apum. Hoc capto, cæteri ueluti attoniti paruo negotio capiuntur in mari ru bro, in locis prominentibus ac portuosis, conduunturque in dolijs salsamentarijs, donec exsic cata carne durefcit in lapidem aurei coloris hebeti fulgore. Hic postea inter præciosa conu meratur. Iubas tradit hunc legi etiam in Indico & Britannico oceano. In terra non inueni tur nisi fossilis & adulterinus. Aelianus. **CALLIONYMVS**, huic secundum Aristotelem fellis inest multum in dextro latere, in sinistro uero iecur: testis Menander in Mese nia. Ha bere facio inquit, sel Callionymi plenum. Sunt qui eum utilem cibis dicunt, Non tamen de his meminerunt Epicharmus de nuptijs Iunonis, & Mnismachus in Isthmionica, poetæ qui piscium conuiuia diligentissime persecuti sunt. Ex Aeliano. **ECHENEIS** Latine Remora, aspectu niger, magnitudine parua anguillæ, ex effectu nomen sortitus, nauem quamli bet magnam (dictu mirabile) haud aliter moratur, quàm si quis equum indomitum, malè que freno audientem ab incepto itinere per uim uertat: authores Aelianus, Plinius, Aristoteles. Ambrosius tamen in Hexameron, & Albertus in libro de Animalibus confundunt, Echis namque pro Echencide accipiunt.

Thymallus
Margari
Callionymus
Echeneis

DE PISCIBVS RVBRI MARIS, NILI ET ARMENIAE

MARE RVBRVM uaria portenta nutrit, inter quæ Citharædum squamis non asperum, magnis in cauda ad uerticem lineis, quasi musico instrumento intentis neruis notatum, unde nominis ei argumentum. Media similem Cro codilo, uertice nigro, luteoque distinctum, pinnis aspectu aureis, cauda ni gra, præter extremam quæ albescit. Pardalim, quem qui uiderunt, similem ter restri dicunt, colore, ac maculis. Oxyringum ore prælongo, rostri modo, oculis fulgentibus, supercilijs albis, dorso uiridanti, pennis prioribus nigris, reliquis albis, cauda prælonga & u ridi, quam linea mediam aurea discriminat. Perseum, ob Iouis filium quem eius regionis ho mines colunt. Anthiam lupi magnitudine, naso leniter adunco, lineis & ipse cingitur au reis à uertice uentre tenus per obliquum descendentes, robore uero & audacia in eo ma ri principem. Simiam ore coloreque ac omnia sub aluo similem terrestri, dorso testudineo, ca

Pardalis
Oxyringus
Perseus
Anthia
Simia

- tero corpore latam uti torpedo. Pinnas auium modo pendentem, ac similem uolanti, fuluis circa collum maculis. Hygrophœnicem magnitudine lacertarū eius maris, ore semper hiantibus, oculis uiridantibus, zonis distinctum binis, altera à branchijs ad caudam aurea, argentea uero altera mediam intercedente, maculis deinde intercurrentibus caruleis. Characem pinnis utrinque maximis, cauda auri fulgore, purpureis dissecta lineis. Sagittarium Echini specie oculos habentem solidos ac prolixos. Physalum colore Smaragdi, uenenatum alioquin, qui forte captus more pilæ aut uesicæ intumescit, unde ei nomen. Aulopam magnitudine ingentis Thynni, colore etiam priorem, ore, ceruicēq; firmissima, oculis patentibus atque amplis, dorso caruleo, uentre albente, linea discriminatum aurci coloris, quæ à uertice ad caudam desinit. Hæc ex Aeliano. Nilus ipse in hoc genere producit in primis Crocodilum. Quod sanè animal pars Aegypti adorat, qui uocantur Ombita & qui Coptum incolunt, illi festos, sacrosq; dies, ut Græci Olympia Ioui statuerunt. Et si contingat liberos ab eo rapi, parentes magnopere gaudent, tanquam se deo placere existimantes cui escam genuerunt. Aiunt uocatos ab ijs uenire, uesciq; capitibus animalium illis immolatorum. At contra Tentiritæ magnopere reijciunt, captumq; arbore suspendunt, diuq; uerberibus cruciatum epulantur. Specie describitur huiusmodi: uentre, dorso, caudaque prælongus, squamis præduris ostrearū modo totus obductus. Timidus alioquin ac ueterator, ut qui persequentes fugiat, fugientes persequatur. Narratur & numerus sexagenarius ei proprius ut qui sexagenis diebus oua sexagena pariat, totidēq; diebus foueat. Annos præterea uiuere & dentes eodem fermè numero habere. Denique totidem diebus in secessu quiescere quotannis sine cibo. Insidiatur his qui aquatum eunt. Si quando potando irudines hauserit, illaq; faucibus adhaerint, diu cruciatur, Tandem pro remedio aduersus solem in littore dehiscens extenditur. Ecce auis Trochilus, dapis illecebra captus, rostro prælongo oris cauernas paulatim pascendo purgatas reddit: excitat etiam cum forte dormitantem, si quando ab Ichneumone animali ei aduerso inuadi contingat. Venerantur insuper quosdam pisces, quos Pharos uocant, præsertim ij qui Syenen incolunt. Qui uero Elephantidem, Maotidas. Oxyrin gum item religiosum habent, ob oris acuitatem appellatum, ac tanquam Osyridem suum colunt, quod ex eius uulneribus genitum putent. Hunc forte hamo captum dimittunt, retibus uero nequaquam, quod existiment eum metu adsectantium piscium eò tanquam in locum tutum cõfugisse. Ex Aeliano. Strabo quoq; multa alia in Nilo genera commemorat, Lepidotum, Coracinum, Porcum, Phagonum, Silurum, Citharum, Alosam. Ex Testaceis, Dilichium, Phiscum, Bositen. Apud Armenos petra esse dicitur, iuxta mare altissima. In eaq; fontem figura quadrata apparere, in quo pisces octonum cubitorum magnitudine uiuere semimortuos, alios iamiam morituros, scædos aspectu, ac degustantes seu hominem seu feram extemplo necare. Ex Aeliano.

RANA, RAIA, TESTUDO.

- Rane** ANAE COEUNT noctu extra aquam marem sceminam inuitate. Ex omnibus Hydrum maxime odere ac timent, quare appropinquate eo hostem prius clamitando aduersus eunt. Ranarum coaxatione solito maiore, pluuiam portendi obseruatum est. In Serypho insula eas obmutescere tradunt. Itemq; in Pierio Thessaliæ stagno. De Seryphijs indigenæ fabulam talem comminiscuntur. Perseum Iouis filium deuicta Gorgone redeuntem, ac de uia fessum, prope paludem somno se dedisse, moxq; à ranis excitatum, à Ioue perpetuum illis silentium impetrasse. Theophrastus causam secutus naturalem, hoc aquarū illius regionis frigiditati maxime tribuit. Est & Rana quæ dicitur ex argumēto Piscatrix, setas habes quasdam à cilijs extantes ac prolixas in summo præpilatas. Harum igitur adminiculis, natura monstrante insidias struit, latitans in limosis, auisq; locis, frontem cum setis uidendam loco esca pisciculis porrigit: illi accurrentes deceptiq; ac paulatim in arctum deducti, ab ea rapiuntur. Ex Aeliano. Solent quidam hic reprehendere Gazam, qui pro Rana, Raiam posuerit, cum Raiam Græce βάρος dici adfirment. Est enim Raia piscis qui eodē fermè modo ac Rana piscatrix pisciculos in prædam agit, ut Plinius refert, ubi & Squatinam & Rumbū idem facere dicit. Testudo Amphibium animal, oua gignit in terra, quibus arena obrutis statim ad mare redit: mox diebus sexaginta peractis iterum ad oua reuertitur: quæ arena regesta, ubi comperit iam articulis animata paulatim

paulatim deducit ad pelagus. Est & fluuiatilis in Indis, cuius conuexum scaphæ magnitudinem æquat, capit uero modios denos. In insula quoque Taprobane usum tecti domibus ligneis præbet. Testudines omnis salaces esse magnopere, compertum est. Ex Aeliano.

DE HIS QUAE CRUSTA SEV TESTA INTEGUNTUR

QUAE CRUSTA INTEGUNTUR, Aristoteles *μαλακόδερμα* uocat, Quo *Malacoderma*
rum quatuor ponit genera. Locustas quas *καράβουρα*, Cammaros quos *ἀσάκηρα*,
Squillas quas *καρίδα*. Cancros quos *καρκίνους* appellat. Cancrorū genus mul-
tiplex, maximum quas *μαΐας*, id est, Maias uocat. Secundum Paguri & quos
Heracleoticos uocant: hi secundum Aelianum more serpentum, senium exiūt
renouata crusta, uocanturq; à Palladio Cancri marini. Tertium genus, fluuiatiles cæteris mi-
tiores & nullis adnotati uocabulis. Genus Cancrorum littorale Phœnicia fert tantæ ueloci-
tatis, ut uix consequi sit: ex quo Hippeas, id est, equites eos appellant. His nihil est intus pro-
pter inopiam pabuli. Genus item aliud est quod magnitudine cancrum non excedit, facie
Cammaris simile. Atque his omnibus pars dura & testacea foris pro cute est, mollis intus.
Supina corporis planiora & tabellarum modo sunt, quibus & oua condunt. Locustæ, ut ait
Aelianus, Polypis aduersantur, & Murenis: cornibus ab latere porrectis libere procedunt,
in metu obliquis. Testa uero coniecta quæ *ὄστρακόδερμα* Græci uocant, sponte naturæ in li-
mo gignuntur, et tanquam diuerso, ut tradit Aristoteles. Nam in cœnoso Ostrea, in arenoso
Conchæ, Chamæ, ungues, pectines. In rimis cauernisque saxorum, uertibula, patellæ, na-
trices, atque omne genus eorum quæ mediam inter plantas & animalia tenent naturam, uo-
canturq; *ζωόφυτα*. Differunt præterea testa, ubi ludentis naturæ uarietatem licet animad-
uertere, crispa, crinita, ungulata, cancellata, imbricata, pectinata in obliquum, in rectum ex-
pansa, defata, porrecta, sinuata. Aristoteles etiam Dithyra & Monothyra ponit, id est, quæ
duplici & una testa integuntur. Conchæ omnes & Conchilia, ut Aelianus ait, lunarem se-
quuntur rationem. Quin & in genere animalium ueterinorum fœtus alendos non putant
qui in Neomenia, id est, ipso lunæ coitu nascuntur. De purpura ante omnia dicendū, quam
Porphyram illi dicunt. Conchiliorum uoracissima, lingua prælonga, semperque uibranti:
per hanc potitur præda quam adlectatur, per hanc in prædam ipsa ducitur. Piscator Con-
cham cum esca ponit in mari, hanc ubi illa conspicit, exerta lingua ut solet appetit, adeoque
nititur ac protendit, ut eam penè auulsam resumere non sit. Ita dum contendit capta extra-
hitur: eius cruori dignatio præcipua lanis tingendis, si præsertim lapidis ictu semel cada-
tur. Ex Aeliano. Aristoteles autem purpurarum plura genera ponit: nonnullæ magnitudi-
ne augentur insigni, ut quæ ad Sigeum & Lectum Idæ promontoria gignuntur, Aliæ par-
uæ ut quas Euripus fert & Caria. Marina magna scabraq; sunt, paruæ ad littora & oras re-
periuntur, flore rubro. Partes item Aquiloniæ nigras, Austrinæ rubras. Ex magna parte fœ-
minæ capiuntur tempore uerno, cum fauos extruunt: flos inde extrahitur specie membra-
næ candicantis, qui contritus manum inficit: reliquum quasi alumen est. Hæc Aristoteles.
Aelianus autem tria purpuræ genera seu medicamenta ponit. Violaceam, Rubram Taren-
tinam, & Dibapham Tyriam, id est, bis tinctā ac sanguine saturatam. Murex quoq; quem
Græci *κάρυκα* uocant, ex his qui firmiori testa integuntur, frequens ac nobilis apud Tyrum,
eundem usum ac purpura præbet. Aliud genus quod *χάμας* uocant, quarum aliæ asperæ,
aliæ leues: hæc manu frangibiles, illas uix saxo discuneabis: quasdam nigro, nonnullas argenti
colore uidere licet, plures ad littora expulsas, in arenaq; iacentes, alias in alga, in limo, in spe-
luncis adfixas. Apud Istriada uocitatum æstatis tempore prouentus earū ueluti mellis, con-
sertim cōnatate cernuntur. Hyemem & Aquilonem fugientes latitant. Mox spirante Ze-
phyro, mariq; tranquillo unā exeunt lasciuiantes, discuneataq; per undas carinarum modo
feruntur, tegmine superiore uelificantes: ad nauigantium hominum, aut ad sultantium bellua-
rum sonitum expauescentes, extemplo claudunt, seq; condunt. Ex Aeliano. Athenaus au-
tem Chamæ tracheas & lias uocat, id est, asperas & leues. Tertium genus Pelorides siue à
magnitudine, siue à Peloro Siciliae promontorio. Oribasius & Aëtius has omnis nomine
quo nunc uulgo Romæ utuntur *Tellinias* uocant, dicuntq; eorum combustarum cum cedria
commixtam uim habere pilos præsertim è supercilijs extirpandi. De Cochleis Aelianus sic
ait, Cochlea marina, parua admodum magnitudine, sed specie formosa, gignitur in aqua mi-
nimum

- nimum sordida inter maris petras, quas Choeradas uocāt. Cochleam alit mare rubrum, maximā quidem ac rubentem, sed in uertebra ipsa uarijs distinctam coloribus, ut coronam uiridi luteo purpureoq; colore paribus interuallis insertam dicas. Plinius dicit Cochlearum uiuaria primum instituisse Fuluium Hirpinum in Tarquinienſi paulo ante ciuile bellū Pompeianum, distinctis quidē generibus separatim, Illyricā quibus magnitudo præcipua, Africana quibus fecunditas, Solitana quibus nobilitas. Quin & saginam earum cōmentus est farina & farre alijsq; generibus, ut Cochleæ quoque atiles ganeam implerent. Ostrearum autem uiuaria dicit instituisse ante omnis Sergium Oratam in Baiano, qui & optimum saporem Lucrinis ostreis adiudicauit. Horatius, Ostrea Circeis, Miseni oriūtur Echini. Ostreū apud Senecam, & Ostrea apud Gellium fœmininum. Spartianus in Heliogabalo Ostreas & Liostreas dixit. In agro Volaterrano prope mare locus est, qui Gerardesca nunc uocatur, ubi stagnum est optimis refertum ostreis. Nautilus & Pompilus: de quibus sic Aelianus. Nautilus ex argumento uocatur. Polypus est una munitus concha: hanc conuexam turbato mari natando gerit, ne fluctibus oppleta testa deprimatur: trāquillo resupinat, carinæ modo acetabulis utrinq; pro remis utens, cartilaginem quā in medio retinet pro uelis pandens. Si quando metus inuadentium belluarum ingruit, repleta concha sub undis sese demittens latitat, rursus uitato periculo resilit. Pompilus & ipse de genere Cōcharum, terram ceu odorit maxime refugit profunda petens: ad naues adnatant stipati, adsultantesq; circa conglobantur. Aristoteles uero Nautilum quem nauam appellat, ac Pompilum, testam dicit habere concauam & simplicem ut pectunculos: unde contingit ut fluctibus iactati in alto elidantur, & testa dilapsa nudi capiantur. Constarēque cygno corpore, facie similes Bolitanis. Plinius Nautilum, & Pompilum eundē esse dicit. Oppianus de Pompilo canit ea ferē quæ supra commemorauī. Pectines Græce κτένης, & κτέης pecten, mobiles sunt adeo, ut de retibus quibus capiuntur, sæpe exiliant, & penē uolare putentur. At Pinna immobilis saxisq; inhærens custodem habet Pinnotherem, quem illi πιννοφύλακα appellant, paruum uidelicet cancerum, quo priuatus statim perit. Hic dapes ei suggerit, piscēsque in prædam deducit: authores Aristoteles, Aelianus. Est & quā Gaza uertibulum siue collum à testæ duritie: Aristoteles autem τήδναμ uocat, dicitq; eam adhærere sua testa totam contactam, tantum duo foramina exigua, quibus humorem recipit & reddit, habere. Inter cōchilia quoq; illæ ab Aristotele ponuntur Ceryces quas Gaza Buccina conuertit: nonnulli murices dicunt esse. Lepades quos patellas, Solenes quos ungues idem conuertit. Plinius enim Solenes Dactylos transtulit, ab humanorum unguium similitudine: his natura in tenebris remoto lumine alio fulgore clarere. Spongiarum genus triplex secundum Aristotelem & Plinium, Spissæ, raræ, & asperæ appellatæ: omnes quidem ad saxa nascuntur, aut iuxta littus, lutoq; aluntur. Cuius rei argumentum est, quod captæ limo refertæ omnes cernuntur. Imbecilliores autem spissæ quàm raræ: quia minus alte adhærent. Vrtica adhæret saxi, manum in fame depascitur ut polypus. Ora in medio corpore continet, & de medio saxo quasi de testa uiuit. Adnatantes circa adsultantesq; pisciculos corripit. Duplex earum genus, alterum corpore paruo, cibo aptum: alterum aliquanto maiore durioreq; quale circa Chalcidem Eubœæ: ut Aristoteles. Torpedinem Græce τάρπημ si quis attigerit: morbo unde illa etymū trahit, eo membro tentabitur. Pisces item eo modo in prædam agit. Strombi etiam è genere Concharum, regem habent in mari, quem sequuntur, quocumque concesserit. Hunc igitur capienti, aut aspicienti bonum omen portendi dicunt. Apud Byzantios præmium constitutum, Actica drachma piscantibus illum: author Aelianus. Sed & inter Conchilia ponuntur Pastinacæ, Lepores, Arietes, Scolopendræ, mures, & pleraq; alia quæ supra in lemmate memorauī. Inter Zoophyta uero & Olothyra, Pulmones, Stellæ: & quæ uocant ὀτῖα Otia, quæ uentri aurem coniunctam habent: ut tradit Athenæus. Pernæ, de quibus sic ait Plinius. Pernæ Concharum generis circa Pontias paludes frequentissimæ. Stant ueluti susillo crure longo in arena defixæ, hiantesq; qua limpitudine est, pedali non minus spatio cibum uenantur. Dentes in circuitu marginum habent pectinatim spissatos: intus pro Spondylo grandis caro est. Apud Plautum item huius Conchæ mentio, quam putauerim margaritas continere, quas hodie Pernas uulgo appellant.

DE INSECTIS, ET PRIMUM DE APIBUS.

NUNC DE Insectis, quæ Græci *ἔντομα* uocant, parte aliqua corporis interci-
 fa. Eorum pleraque sponte naturæ gignuntur: quæ uero pariunt, ut Aranea,
 Scorpiones, Formicæ, non satis constat secundum Aristotelem, an coitu con-
 cipiant. Inter hæc Apes longe utilissimæ, quarum amore nonnulli adeo capti-
 fuere, ut de his libros scripserint. Inter quos Aristomachum Solensem annos
 duodesexaginta nihil aliud gessisse Cicero testatur, & Hyliscum Thasium Aelianus: quem
 quod apes in desertis coleret, Agrium nominauerunt. Aristoteles in nouem has genera diui-
 dit: ex quibus Gregalia sunt apes & reges eorum. Fucus qui inter apes degit: Vespæ, Crabro-
 nes, Tredines. Solitaria tantum tria. Sirenis minor Græce *σουλὸς* qui fulcus totus est. Sire-
 nis maior qui fulcus & uarius est. Tertium Bombis. Earum rursus quæ apes uocantur in alia
 genera diducuntur: alterum rufum quod præstantius est. Alterum nigrum magisq; uarium
 & utile. Tertium quod optimum & uarium. Quartum longum & Crabroni simile. In apum
 numero carent aculeo reges, & fucus. Vespæ item duo genera: alterum ferum quod ra-
 tam est, nascens in montibus grandius & robustius: alterum imbecillius. Sunt & quæ uocan-
 tur Matrices, latiores crassioresque quàm uespæ: uolare nequeunt, in uespæ sedent, fauos
 fingentes, quibus an sit aculeus non satis constat. Crabrones à Græcis *αὐδρίαι* uocantur, non
 floribus ut apes, sed carne magna ex parte uiuunt: aculeati, alueum sub terra faciunt effossa.
 Qui uero ab eis aberrauerint facti duce ad aliquam se arborem conferunt, ubi fauos confi-
 ciant. Bombices sub saxis apud humum foeticant, paruum & ipsi mel factis cellulis confi-
 ciant. Tredo Græce *τρωδεδώμ* non absimilis Crabronibus, uerum uaria, foetum sicuti ue-
 spa sub terra ædit. Apum opera tria ponunt in aluarijs, Metyn, Pissoceron, Propolin.
 Hactenus Aristoteles. Aelianus uero de his sic scribit. Apum ætas ex colore deprehendi-
 tur, ætate integræ oleo similes renident. Senescentes rufæ aspectu, tractatuque asperæ: his
 plus artis in mellificatione, iuuenibus plus uirium. Prognosticum tempestatibus habent, im-
 bre impendente sese in aluarijs continent. Cum procedunt ut aduerso resistent uento, la-
 pillos pedibus librant. Sunt intus quæ apes ociosæ dici queunt: nec tamen de fucorum gene-
 re, quippe quæ fructuosas non aduersantur, sed regi unâ cum senibus & emeritis adstant:
 aquam eis ferunt, extinctas apes egerunt. Validiores ad opus exeunt. Regem uenerâtes se-
 paratim ei cellam construunt in loco celebri. Aduersantur apibus Phalangij, Fucus, Irundi-
 nes, lacerta, Crocodili terrestres, inundatio propinqui fluminis, ignis uicinæ syluæ incensæ,
 teter odor. Ad hæc propellenda diligens mellator remedijs instabit. Fucus noctu cum apes
 dormiunt, uel ad opera egrediuntur, grassatur: à redeuntibus uero magno certamine pelli-
 tur. Fiant apes ex bouis, fucus ex equi, Crabrones uero ex asini cadauere. **FORMICA**
RVM quoddam genus uenenosum, quod Lacurgus dicitur, ut author Aelianus. De Indi-
 cis formicis Plinius plura. Strabo etiam in hanc sententiam. Megasthenes ait apud Dardas
 quæ maxima natio est Indorum montanorum, collem esse trium millium stadiorum ambi-
 tu, & sub eo aurifodinas, quas formicæ custodiunt uulpibus non minores, mira celeritate, ui-
 ctum uenatione cõparantes. Terram auriferam fodiunt, unaq; ad ostium cumulant, quam
 mercatores clam surripiunt, dispositis pariter carnibus ad morandas pabulo formicas, si for-
 te animaduenterint. Ad abigendas formicas si unam comburas cæteras fugabis. Si agreste
 origanum aut Populus in foraminibus earum ponatur, omnes absistent. Fugantur item ex
 origano & sulphure illito arboribus, ex combustione quoque styracis & cochlearum testæ.
 De Muscis autem Aelianus hæc scribit. Per Olympicorum celebritatem mirum muscas ad
 unam omnes Pifa discedere, rursusque sacris peractis reuerti, quasi eadem cum foeminis il-
 lius loci conditione teneantur: sed ea sponte, illæ coactæ lege certaminis, ut uiri castius per
 idem tempus degant. Idem penè & apud Leucada promontorium in sacris Apollinis acci-
 dit, uti muscæ templo absistant, sed quasi mercede ac decima donatæ, ut qui bouem antea eis
 epulandum tradant. Hæc ille. Quod autem Plinius scribit, muscam extinctam sub tepido
 cinere reuiuisci, haud satis creditum. Tabanus atq; Asylus idem, similis magnæ muscæ, ore
 aculeato, uoce sonora. Cynomya similis illi quam Græci Myopa uocant, uoce maiore quàm
 tabanus, aculeo minore: ambos uero aduersari bubus eosq; in furorè agere palàm est. Ver-
 gilius in Georg. multa de his. Plinius ait Cyrenaicos Achorem deum contra multitudinem
 muscarum inuocare, ei que litare consueuisse. Sicuti Aegyptij Ibim suam contra serpentes.

Apes

Apes rufæ, ni

græ, uariæ,

longæ,

Vespæ

Matrices

Crabrones

Bombices

Tredo

Metys

Pissoceros

Propolis

Formicæ

Muscæ

Tabani

Asyli

PHILOGIA

Musca Muscas interimit fermentum cum ferri scobe mixta si in loco ponatur ad gustandum. Abi-
Culices guntur item ex atramenti sutorij aut origani agrestis suffitu. Culices quoque ex eiusdem atrame-
Pulices menti mixti cum iuniperi, seu cedri, seu cyparissi scobe, seu baccarum eius suffitu. Pulices ue-
 ro necat decoctum Cymini uel Rhododaphnes in loco conspersum, siue aqua marina. Præ-
 terea si ramos absynthij aqua mixta cum atramento sutorio madefacies, omnes eò current
 ac peribunt. Eodem quoque atramento cum felle taurino & oleo, siue oleo & sulphure lecto il-
Cimices lito Cimices delebis. Has etiam omnino defuturas Democritus testatur, si pedes ceruinos
Scorpiones grabato suspenderit. SCORPIONVM genera Aelianus multa commemorat. Album, sul-
 uum, nigrum, fumi colore, uiride, flammeum, quod omnium pessimum: uentrosum, Carci-
 noide, uolatile. In India enim Megasthenes scribit uolatiles esse. In uniuersum non coitu, sed
 humore, ac calore concipiunt, singulis cauda sese cõplectentibus: nec oua sed animal pariunt,
 ut Aristoteles. Cicadarum secundum Pli. duo genera. Achetæ maiores quæ canunt, & minores
 quæ primæ proueniunt. Ex his Tettigoniæ sunt quas Gaza Cicadastras. Aliæ Tettigo-
Cicadarum metrae quas cicadarum matrices uertit: utrūque sanè genus canit, sed magis Achetæ, quas ego
genera. putauerim esse, quos uulgo grillos moros uocant. Fœminæ uero in genere silent. Tradit So-
Achetæ linus apud Reginos cicadas mutas esse, quod Herculem ibi forte quiescentem cantu uexa-
Tettigoniæ rint. Araneorum & Phalangiorum plura genera ponit Aristoteles. Mordax quod in duo di-
Tettigo- ducitur. Alterum simile his quos lupos appellant, paruum admodum, uarium, salax. Alterum
metrae maius atro colore, cruribus pluribus magnis, tardum, nec uiribus potes, neque salax. Tertium
Aranei genus textit: Fœmina uenatur, mas comes prædæ non laboris. Solinus ponit etiam Solifugas
Phalangij in araneorum genere, frequentes in Italia uideri in metallis argentarijs, solis inimicas, unde
 nomen eis. Plinius uenenatum hoc animal dicit. Rubeta inter rubos moratur Græce ρυβός.
Rubeta Salpynga breuis serpens: Quis calcare tuas timeat Salpynga tenebras. VERMES in hoc
Salpynga genere multarum specierum ponuntur. Sunt Lumbrici quos Græci scolios uocant: sunt &
Lumbrici Elminthes teretes, longi, rufi, albi. Tradit Aelianus in quodam Aegypti flumine ubi nullum
Elminthes aliud animal gignitur, uermes nasci qui longitudine septenum cubitorum, crassitudine ue-
Cis. ro uix pueri x. annorum manibus complecterentur. Interdiu in aluci profundo in limo
Trips confidunt: noctu uero in terram exeuntes in ueterina grassantur. Hos itaque si quando ca-
Sis. Ips piunt, soli suspendunt diebus xxx. unde oleum stillari dicunt, quod Indorum regi præ-
Midas cipuo dono ferunt. Huius etiam maxima uis est ad incendia, quo ad munitiones incenden-
Crambe das in bellis utuntur. Hæc Aelianus. Sunt & alijs alia infesta quantumuis minima. Cis fru-
Campe mento, Trips ligno ἀπὸ τοῦ τριπᾶρ. Sis uestibus. Ips uiciæ. Midas Fabis. Crambe Brassicis.
Eruca Campe oleribus omnibus: quæ eruca, in sacro eloquio etiam Brucus, appellatur. Erucæ quoque
Chryselis Chryselidem Græci dicunt, unde rupto cortice uolat papilio uolatilis uermis. Ricinus canis-
Ricinus bus infestum, hic pediculo similis est. Pyrales quos Aelianus Pyregonos uocat, alij Pyra-
Pyrales stas, muscæ maiores magnitudine, inter flammæ medias incolumes uolitant. Inde egressi
Bubrastes statim moriuntur. Bubrasten si bos potu deuorauerit paulo post tumore exanimatus con-
Piteca Psellon cidet, ut tradit Aelianus: qui & Pitecam commemorat Psellon cognominatam in arbori-
Ephemera bus nasci, uillo coopertam, uentre leniter intercisam, morsu uenenato. Cui remedio sit Can-
Hemerobia cer marinus commanducatus. Ephemera quoque dicit animalia esse minutissima aligera, ex
Cicidela seu argumento uitæ breuitatis dicta, quod diem non excedant: In dolijs uini produci, illisque re-
Lampyrides. litis extemplo perire. Hæc Hemerobia nonnulli uocant. Lampyrides quas Plinius Cicidelas
Rediuus Latine appellat, per æstatem noctu fulgentes uidentur. Has compertum si uitrea pila in-
Scarabei cluseris, toto anno lampadis modo noctibus fulgebunt. Rediuus similis pediculo, ouibus
Cantharides caprisque infestus. Scarabeos terrestres Plin. lib. xxx. tauros appellat à corniculis, siue
Melolanthæ pediculos terrestres. Scarabei uirides ex fimo bouis aut iumentum creantur. Scarabei item
Tryxalis pullarij. Cantharides ex erucis fici, piri, pruni, proueniunt. Melolanthæ etiam inter Scarab-
Gryllus eos Aristoteli Plinioque ponuntur, ex pomis arborum floribusque nascuntur. Gryllus præ-
Teredo terea & Tryxalis Plinio libro xxx. capite III. commemorantur, ab Aeliano τρωγελίς
Hepiolus dictus. Teredo Græce τερνιδάρι aluearibus infesta. Item Hepiolus ἡπίολος, est enim Papi-
Pyrausta lio qui circa lucernarum lumina uolitat. Pyrausta siue Clerus uermiculus aluearibus etiam
Clerus aduersus. Centipeda à multitudi-
Centipeda ne pedum cognominata. Ser σῆς, animal quod teste Pau-
Scr sania libro VI. Sericum facit apud Seres, unde ij populi dicti sunt. In Europam deinde Iu-
 stiniani tempore ad nostras regiones translatus, ut alibi dixi.

R. Volav